

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MEDYADAKİ
DİNİ-MİLLİ GÖSTERGELERİN
İMAJ OLUŞTURMADAKİ ROLÜ:
15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ÖRNEK OLAYI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Hasan TOPBAŞ

HAZIRLAYAN
Mehmet ULAŞ

MALATYA-2018

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MEDYADAKİ DİNİ-MİLLİ GÖSTERGELERİN
İMAJ OLUŞTURMADAKİ ROLÜ:
15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ÖRNEK OLAYI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Mehmet ULAŞ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Hasan TOPBAŞ**

MALATYA- 2018

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BAŞLIĞI

KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MEDYADAKİ DİNİ-
MİLLİ GÖSTERGELERİN İMAJ
OLUŞTURMADAKİ ROLÜ: 15 TEMMUZ DARBE
GİRİŞİMİ ÖRNEK OLAYI

YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN

Doç. Dr. Hasan TOPBAŞ

HAZIRLAYAN

Mehmet Ulaş

Jürimiz 04.06.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda yüksek lisans/
doktora tezini (oybirliği /oyçokluğu) ile başarılı bulunarak...iletim...Anabilim,
..... Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvan Ad Soyadı

1.Doç.Dr.HasanTOBBAŞ.....

2. Dr.Öğr. Üyesi Mehmet Barış YILMAZ.....

3. Dr.Öğr. Üyesi Tamer KAVURAN.....

imzası

İNönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih
ve.....sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof.Dr. Mehmet KUBAT

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Hasan TOPBAŞ'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Küreselleşen Dünyada Medyadaki Dini-Milli Göstergelerin İmaj Oluşturmadaki Rolü: 15 Temmuz Darbe Girişimi Örnek Olayı” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Mehmet ULAŞ

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İnönü Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Mehmet ULAŞ

ÖNSÖZ

Küreselleşme belli sınırlar içerisinde değil sosyal, siyasal, toplumsal ve teknolojik birçok alanda etkili olmuş ve bu alanlar ile ilgili birçok gelişmenin açıklanmasında anahtar bir kelime konumunda olmuştur. Küreselleşme beraberinde değişen toplumsal yapı ve gelişen teknolojik yapıyı da getirmiştir. Küreselleşmenin teknolojik boyutunun en çok hissedildiği alanlardan bir tanesi medya sektörüdür. Medyada yaşanan gelişmeler beraberinde birçok yeniliği getirmiştir. Bu yeniliklerden önemli bir tanesi de pasif izleyici konumunda olan toplumsal yapının aktif izleyici ve aynı zamanda içerik üreten bir yapıya dönüşmesidir. Gelişen bu teknolojik yapıya bağlı olarak medyada yer alan görsel içeriklerin de sunulması ve bu anlamda sunulan içeriklere yüklenen sembolik anlamlarda önemli bir hale gelmiştir.

“Küreselleşen Dünyada Medyadaki Dini-Milli Göstergelerin İmaj Oluşturmadaki Rolü: 15 Temmuz Darbe Girişimi Örnek Olayı” başlıklı bu çalışma, Türkiye Cumhuriyetinde 15 Temmuz 2016 yılında gerçekleşen Darbe Teşebbüsüne karşı direniş ve sonrasında tutulan nöbetler ile ilgili medyada yer alan görsellerinin göstergebilimsel analizi yapılırken bu görsellere yüklenen sembolik anlamlar ele alınmaktadır.

Bu çalışmanın tamamlanması sürecinde desteklerini esirgemeyen başta tez danışmanım Doç. Dr. Hasan TOPBAŞ olmak üzere, Tez jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Barış YILMAZ’a ve Dr. Öğr. Üyesi Tamer KAVURAN’a şükranlarımı sunarım. Ayrıca bu çalışmanın ortaya konulduğu dönemde, çok ağır bir görev sürecini benimle birlikte sürekli desteği ile teneffüs eden, başta babam Recep Ulaş, annem Güllü Ulaş, ablam Nuray Ulaş, kardeşim Elif Ulaş olmak üzere aileme teşekkürü bir borç bilirim. Bu tezi hazırlamamızda ve bugünlere gelmemizde bizlere karşı her zaman destek olan ve bizlere karşı duydukları güveni her daim dile getirerek zorlu süreçlerimizde motivasyon kaynağımız olan Doç. Dr. Mehmet Emin BABACAN’a, Öğretim Görevlisi Abuzer YEŞİL’e ve abimiz Arş. Grv. Alper YILMAZ’a sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım. Bu çalışma sürecinde her zaman yanımda olan ve desteğini bir an bile üzerimden esirgemeyen kadim dostlarım Ahmet MASAKAR’a, Abdullah GENÇAY’a, Fatih ULUKAYA’ya ve Ufuk DEMİR’e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Bu çalışma sürecinde özellikle İngilizce kaynakların çevirilerinde bana desteğini esirgemeyen İngilizce Hocam Fuat ERGENOĞLUN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ULAŞ, Mehmet, “Küreselleşen Dünyada Medyadaki Dini-Milli Göstergelerin İmaj Oluşturmadaki Rolü: 15 Temmuz Darbe Girişimi Örnek Olayı”, Yüksek Lisans Tezi, Malatya 2018.

Yaşadığımız toplumsal yapı içerisinde ekonomik, siyasal ve kültürel birçok alanda yapılan değerlendirmeleri açıklamada anahtar bir kelime konumunda olan küreselleşme toplum tarafından kabul görmüş ortak değerlerin yerel sınırların dışına çıkarak dünya çapında bir yaygınlık kazanmasında önemli rol oynamıştır. Küreselleşme kavramının siyasal, ekonomik, kültürel ve teknolojik bağlamda alt dalları bulunmaktadır. Gelişen teknolojik yapı ve değişen dünya düzeni kapsamında küreselleşmenin teknolojik boyutu önem kazanan bir ifade olmuştur. Teknolojinin küreselleşmesi sonucunda insanlar medyanın sunmuş olduğu içerikleri direkt olarak kabul etmenin dışında içerik üreten bir konuma gelmiştir. Özellikle Web 1.0 teknolojisinden Web 2.0 teknolojisine geçiş sürecinden sonra insanlar medyadaki içerikleri üretme noktasında önemli bir konuma gelmiştir. Medyanın gelişim sürecini hızlı bir şekilde devam ettirmesi ve buna bağlı olarak erişilebilirlik düzeyinin artması insanların medyada yer alan içeriklerden daha fazla etkilenmesine neden olmuştur. Medyanın insanları etkileme sürecinde görsel iletiler de önem kazanmıştır. Bu önem kurum ve kuruluşların görsel iletileri nasıl bir yapı içerisinde kurguladıkları ve bu iletilerin nasıl sembolik anlamlar yansıttığı sorusundan ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda yapılan bu çalışmada teorik olarak küreselleşme ve medya kavramları ele alınırken 15 Temmuzda medyada yer alan görsellerin milli-dini bağlamda göstergebilimsel analizi yapılmıştır. Bu analizler ise Türkiye’de en çok indirilen beş gazete (Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak, Posta) aplikasyonu üzerinden yapılmıştır. Bu gazetelerde yer alan 15 Temmuz direnişi ve sonrasında tutulan nöbetleri konu alan görsellerde kullanılan milli-dini unsurlar ele alınarak bu görsellere yüklenen sembolik anlamlar analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Medya, Göstergebilim, Milli-Dini Göstergeler

ABSTRACT

ULAŞ, Mehmet, “The Role of Religious-National Indicators in Image Making in the Globalizing World: The Case of 15 July Coup Attempt”, Master Thesis, Malatya 2018.

Globalization, which is a key word in explaining economic, political and cultural assessments in the social structure we live in, has played an important role in gaining widespread worldwide acceptance of common values accepted by society. The concept of globalization has sub-branches in political, economic, cultural and technological context. The technological dimension of globalization within the context of developing technological structure and changing world order has become an expression that gained importance. As a result of the globalization of technology, people have become a producer of content besides directly accepting content that the media has presented. Especially after the transition from Web 1.0 technology to Web 2.0 technology, people have come to the forefront of producing content on the media. The rapid progress of the media's development process and the resulting increase in accessibility has led people to be more influenced by the media content. Visual communication has also gained importance in the process of media influencing people. This importance emerged from the question of how institutions and organizations are organizing visual communication into a structure and how these messages reflect symbolic meanings.

In this study, the concept of globalization and media was discussed theoretically, and on July 15, a semiotic analysis of the images in the media was conducted in the national-religious context. This analysis is the most downloaded five newspapers in Turkey (Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak, Posta) were made on the application. The national and religious elements used in the 15 July resistance and aftershoots in these newspapers will be examined and the symbolic meanings loaded on these views will be tried to be analyzed.

Anahtar Kelimeler: Globalization, Media, Semiology, National-Religious Indicators

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: 15 Temmuz Direniş Görseli	57
Resim 2: 15 Temmuz Direniş Görseli	58
Resim 3: 15 Temmuz Direniş Görseli	59
Resim 4: 15 Temmuz Direniş Görseli	60
Resim 5: 15 Temmuz Direniş Görseli	61
Resim 6: 15 Temmuz Direniş Görseli	62
Resim 7: 15 Temmuz Direniş Görseli	64
Resim 8: 15 Temmuz Direniş Görseli	65
Resim 9: 15 Temmuz Direniş Görseli	66
Resim 10: 15 Temmuz Direniş Görseli	67
Resim 11: 15 Temmuz Direniş Görseli	68
Resim 12: 15 Temmuz Direniş Görseli	69
Resim 13: 15 Temmuz Direniş Görseli	70
Resim 14: 15 Temmuz Direniş Görseli	71
Resim 15: 15 Temmuz Direniş Görseli	72
Resim 16: 15 Temmuz Direniş Görseli	73
Resim 17: 15 Temmuz Direniş Görseli	75
Resim 18: 15 Temmuz Direniş Görseli	76
Resim 19: 15 Temmuz Direniş Görseli	77
Resim 20: 15 Temmuz Direniş Görseli	78
Resim 21: 15 Temmuz Direniş Görseli	79
Resim 22: 15 Temmuz Direniş Görseli	80
Resim 23: 15 Temmuz Direniş Görseli	81
Resim 24: 15 Temmuz Direniş Görseli	82
Resim 25: 15 Temmuz Direniş Görseli	84

Resim 26: 15 Temmuz Direniş Görseli	85
Resim 27: 15 Temmuz Direniş Görseli	86
Resim 28: 15 Temmuz Direniş Görseli	87
Resim 29: 15 Temmuz Direniş Görseli	88
Resim 30: 15 Temmuz Direniş Görseli	89
Resim 31: 15 Temmuz Direniş Görseli	90
Resim 32: 15 Temmuz Direniş Görseli	91
Resim 33: 15 Temmuz Direniş Görseli	93
Resim 34: 15 Temmuz Direniş Görseli	94
Resim 35: 15 Temmuz Direniş Görseli	95
Resim 36: 15 Temmuz Direniş Görseli	96
Resim 37: 15 Temmuz Direniş Görseli	97
Resim 38: 15 Temmuz Direniş Görseli	99
Resim 39: 15 Temmuz Direniş Görseli	100

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY	ii
ONUR SÖZÜ.....	iii
BİLDİRİM.....	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
RESİMLER LİSTESİ.....	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	5
1.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	6
1.3. Araştırmanın Yöntemi.....	6
1.4. Araştırmanın Önemi	8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	8
1.6. Araştırmanın Soruları / Hipotezleri	9
2. KÜRESELLEŞME KAVRAMI VE KÜRESELLEŞMENİN BOYUTLARI	10
2.1. Küreselleşme Kavramı.....	10
2.2. Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu	18
2.3. Küreselleşmenin Siyasal Boyutu	24
2.4. Küreselleşmenin Teknolojik ve Kültürel Boyutu.....	29
3. MEDYA VE TÜRLERİ İLE MEDYANIN TOPLUM ÜZERİNDEKİ ROLÜ ..	34
3.1. Medya	34
3.2. Geleneksel Medya ve Türleri	36
3.2.1. Yazılı Medya Araçları.....	39
3.2.1.1. Gazete	40
3.2.1.2. Dergi.....	41
3.2.2. Görsel İşitsel Medya ve Türleri.....	42

3.2.2.1. Televizyon.....	44
3.2.2.2. Radyo	46
3.3. İnternet.....	47
3.3.1. Yeni Medya	48
3.3.2. Sosyal medya	50
3.4. Medya ve Toplum.....	53
4. KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MEDYADAKİ DİNİ-MİLLİ GÖSTERGELERİN KULLANIMI: 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ÖRNEK OLAYI	57
4.1. Yeni Şafak Gazetesi Örneği.....	57
4.2. Habertürk Gazetesi Örneği.....	66
4.3 Hürriyet Gazetesi Örneği	75
4.4 Milliyet Gazetesi Örneği	84
4.5. Posta Gazetesi Örneği.....	93
SONUÇ	102
KAYNAKÇA.....	108

1. GİRİŞ

Günümüzde sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel ve teknolojik bağlamdaki tüm değerlendirmelerde kilit bir kavram olarak yer alan küreselleşme kavramı toplumsal yapı içerisinde bulunan ortak değerlerin yerel sınırları aşarak uluslararası düzeyde yaygınlaşma sürecini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır. Küreselleşme ürünlerin, hizmetlerin ve teknolojilerin üretilip sınırların dışına servis edilmesi ve servis edilen bu yapıların tüketimine karşı toplumsal yapının teşvik edilmesi bağlamında her geçen gün önemi artan bir kavramdır.

Küreselleşme kavramının popüler bir hale geldiği 20.yy'ın son dönemlerinde ekonomik temeller üzerine oluşturulmuş birçok uluslararası kuruluş stratejik planlamalarını yeryüzünün küresel bir köy şeklinde olduğunu ya da kısa zaman içerisinde bu şekle bürüneceği üzerine inşa etmiştir. Bu planlamalar doğrultusunda hareket eden kuruluşlar tüketici konumunda bulunan toplumsal yapı ile kurulacak olan iletişim ağını tek bir merkezden yönetilen ve aynı zamanda ulusal sınırların dışına kadar uzanabilen bir yapı olarak inşa etmişlerdir. Oluşturulmak istenen bu düzen için küreselleşmenin teknolojik boyutu hayati bir önem taşımaktadır. Ulusal sınırları aşarak dünya çapında bir etki oluşturmak amacıyla teknolojik gelişmelerin iyi bir şekilde takip edilip uygulanması son derece önemli bir hale gelmiştir. Küreselleşen dünya içerisinde şirketlerin, kuruluşların, siyasi yapılanmaların veya devletlerin sadece ekonomik güç ile değil bu gücü dünyaya karşı gösterecek teknolojik yapı ile de ilişki içinde olması önemlidir.

Küreselleşmenin teknolojik boyutu içerisindeki gelişmelerden en önemli saç ayaklarından bir tanesi medyadır. Kitleli iletişim araçları veya son yıllardaki adlandırılış biçimiyle medya, toplumsal yapının hemen hemen tamamını kapsayan bir iletişim kurumudur ve içinde bulunduğu toplumsal yapının en önemli dinamiklerinden biridir. Medya gündelik yaşantımızın en önemli enformasyon unsuru haline gelmiştir. Yaşanan teknolojik gelişmeler sonrasında insanların çoğu hayatlarını kitle iletişim araçlarına göre programlamaktadır. Medyanın egemen olduğu modern toplumsal yapı içerisinde bulunan insanlar artık elektronik postalarına bakmaktan, uygulama olarak telefonlarında yer alan gazetelerden gündeme ilişkin bilgi edinmekten, o gün tercih edeceği kıyafetleri hava durumuna göre ayarlamaya kadar gündelik yaşam içerisinde yer alan birçok durum için

medya kullanılmaktadır. Yani kısaca özetlenecek olursa, medya günümüzde hemen her alanda hâkimiyet sağlamış durumdadır. Eğitimden, ekonomiye, toplumsal yapıdan siyasete kadar geniş bir yelpazesi vardır. Bunların yanı sıra bireylerin zihninde kanaat oluşturma, onları belli bir düşünce yapısına yönlendirme ve karar verme aşamalarında da kamuoyu için “belirleyicilik” gücünü elinde bulundurmaktadır.

Demokratik sistemler içerisinde yer alan uluslarda güçler ayrılığı ilkesi doğrultusunda ilk üç güç yapısını yasama, yürütme ve yargı erkleri meydana getirmektedir. Tüm bu ifade edilen özelliklerinin yanı sıra demokrasinin medyaya yüklediği bazı işlev ve misyonlardan ötürü medyaya Dördüncü güç sıfatı verilmiştir. Demokratik toplumsal yapı içerisinde medya halkın gören gözü, işiten kulağı ve gelişen teknoloji ile birlikte konuşan ağız konumuna gelmiş ve bir denetim ve eleştiri mekanizması olarak işlev görmeye başlamıştır.

21.yy’da yaşanan gelişmelere bağlı olarak geleneksel medya anlayışından yeni medya olarak ifade edilen medya anlayışına geçiş yapılmıştır. Geleneksel medya türleri hala varlığını korumaya devam etse de yeni medya günümüz toplumsal yapısı içerisinde vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir. 2004 yılında Web 1.0 teknolojisinden Web 2.0 teknolojisine geçişle birlikte insanlar medyayı elinde bulunduran egemen güçlerin sunduğu içeriklere karşı içerik oluşturmaya başlamışlardır. Web 1.0 teknolojisinin kısıtlayan yönüne karşılık Web 2.0 teknolojisi ile birlikte insanlar iletişimin en önemli unsuru olan etkileşimi inşa etmeye başlamış aynı zamanda kendi oluşturduğu içerikleri dünya üzerinde birçok farklı noktada yer alan insanlar ile paylaşma fırsatı bulmuştur.

Küreselleşmenin boyutlarından olan teknolojik gelişimin devam etmesi ve aynı zamanda Web 2.0 teknolojisinin getirdiği fırsatlar ile artık dünya üzerinde gerçekleşen bir olayın başlama sebebinden, detaylarına ve neticesine kadar tüm ayrıntıları insanlar ile paylaşılmakta ve insanlar bu olay ile ilgili görüşlerini ifade edebilmektedir. Tüm bu özellikler medyanın insanlar üzerinde sahip olduğu yönlendirme, birleştirme ve ortak kanaat oluşturma gibi işlevleri daha hızlı ve daha geniş bir çapta yerine getirmesine imkân vermiştir. Bu gelişmeler bağlamında artık medya aracılığıyla sunulan içerik ve mesajlar da farklı bir boyuta gelmiş ve gelişmelerden etkilenmiştir. En çok etkilenen boyutlardan biri de medyanın görselliği boyutudur. Görsel iletişim stratejileri olarak ifade edilebilecek olan konu, küreselleşmenin etkisiyle daha fazla önem kazanmaktadır. Bu önem,

medyanın egemen güçlerinin oldukça yaratıcı görsel iletileri hangi temeller üzerine kurguladıkları ve bu iletilerin hangi sembolik anlamlar ifade edebildiği sorunsalından ortaya çıkmaktadır. Medyada yer alan görsel unsurlara yüklenen sembolik anlamlar o konu hakkında toplumun daha duyarlı olmasını ve zihinsel dünyalarında o konu hakkında bir önemin inşa edilmesine olanak sağlamaktadır.

Türkiye 15 Temmuz 2016'da tam 36 yıl sonra Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) içindeki Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensubu bazı generallerin ve askeri personelin içinde olduğu darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı. İhanet girişimi halkın sokağa çıkması ve TSK içindeki çoğunluğun destek vermemesi üzerine akamete uğradı. Bu hain yapılanmanın kirli planlarını gerçekleştirmesine izin vermemek için Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Milletimizi İllerimizin meydanlarına davet ediyorum" sözüne binaen meydanlara çıkan vatandaşlarımızdan 248 kişi şehit oldu. Böylesine ağır bir bilançonun yaşandığı ve sonrasında milletin iradesine sahip çıkması sonucu zafer ile neticelenen 15 Temmuz gecesi ve daha sonra Meydanlarda tutulan nöbetleri yansıtan birçok görsel unsur medyada yer aldı. Burada Temel problemi açıklayan sorular şunlardır;

1. 15 Temmuz ile ilgili medyada nasıl görseller yer almıştır
2. Medyada yer alan görsellerde milli-dini göstergeler nasıl kullanılmıştır
3. Kullanılan milli-dini göstergelere nasıl anlamlar yüklenmiştir
4. Kullanılan bu göstergeler 15 Temmuz'u nasıl yansıtmıştır

Bu çalışmanın amacı 15 Temmuz'da medyada yer alan görsellerin milli-dini unsurlar bağlamında analiz edilmesidir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde çok önemli bir yer edinen bu olayın medyada hangi görseller ile yer aldığı ve yer alan görsellere nasıl anlamların yüklendiği yapılan çözümlenmeler ile ulaşılmak istenen temel hedef olmuştur. Milletin bu hain kalkışmaya nasıl tepki verdiği, ülkenin birliği ve beraberliğini korumak adına nasıl mücadele edinildiğinin göstergesi olan bu görsel unsurlar incelenmiştir. Bu bağlamda daha önce bir çalışmanın yapılmamış olması ve geniş bir analizin yapılması çalışmayı önemli kılan unsurlardan bazılarıdır.

Bu çalışmada literatür taramasının ilk bölümünde küreselleşme kavramı ve boyutları ele alınırken ikinci bölümde medya kavramı ve medyanın sınıflandırılması ele

alınmıştır. Medyanın var olan sınırlarını aşarak geniş bir yelpazeye ulaşabilmesi bakımından küreselleşme son derece önemli bir yer edinmiştir. Bu bağlamda medya kavramı ve sınıflandırılması ele alınmadan önce küreselleşme kavramı incelenmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden göstergebilimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Göstergebilim iletişim için kullanılan her şeyin; sözcükler, görüntüler, trafik işaretleri, sesler, çiçekler, müzik ve tıbbi semptomlar gibi pek çok şeyin incelenmesidir. Göstergebilim, göstergelerin iletişimde bulunma yolları ve onların kullanımlarına egemen olan kurallar üzerinde durmaktadır. 15 Temmuz süresinde ve sonrasında medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel çözümlemesi yapılmış ve görünen arkasında yer alan anlamların ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Bu çalışma teknolojik gelişmelere bağlı olarak en çok indirilen beş gazete uygulaması ile sınırlandırılmıştır. Google Play veya Apple Store üzerinden en çok indirilen Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak ve Posta Gazete uygulamaları çalışmanın sınırlılığını oluşturmuştur.

15 Temmuz süreci ile ilgili medyada yer alan görsel unsurların milli-dini göstergeler bağlamında göstergebilimsel çözümlemesinin yapıldığı bu çalışmada test edilen varsayımlar şunlardır;

15 Temmuz süreciyle ilgili medyada birbirinden farklı görseller yer almıştır.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan milli-dini göstergeler bayraklar, ibadet eden insanlar ve Rabia işareti, MHP ile özdeşleşmiş kurt işareti, zafer işareti gibi semboller ile kurgulanmıştır.

15 Temmuz süresini ve yaşananları ifade etmek için kurgulanan görsellere milli birlik, dayanışma, Vatan sevdası, ortak değerler gibi anlamlar yüklenmiştir.

15 Temmuzda kullanılan göstergeler bu darbe girişimine teşebbüs eden kişilerin nasıl bir hedeflenme ile hareket ettiklerini ve insanların bu darbe girişimine karşı milli-dini duygular ile nasıl tepki gösterdiğini yansıtmıştır.

15 Temmuz görsellerinde Milli bir birliktelik vurgusunun olduğu ve dil, din, ırk, cinsiyet ve yaş fark etmeksizin insanların darbe girişimine teşebbüs eden kişilere karşı nasıl bir olduğunun ve siyasi görüşlerinden inançlarına kadar olan değerleri bir kenara bırakıp ortak sağ duygu içerisinde hareket ettiğinin göstergesidir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yaşadığımız zaman dilimi içerisinde bireylerin teknoloji alanında yaşanan gelişmelere bağlı olarak hızla değişen ve dönüşen toplumsal yapı içerisinde yaşamını devam ettirebilme ve bu yapıya ayak uydurabilme zorunluluğu olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Gerek toplumsal, siyasal ve kültürel yapıyı gerekse de ruhsal ve ekonomik yapıyı aynı zamanda oluşan tutum ve davranışları temelden etkileyecek bir iletişim süreci pozisyonunda olan iletişim ağının, 20. yüzyılda en hızlı gelişen ve buna paralel olarak değişen teknoloji ürünü olduğu bilinmektedir.

Teknolojinin gelişimi, değişimi ve dönüşümüyle birlikte toplumsal yapıyı ve yaşamı şekillendiren aynı zamanda bireylerin tutum ve davranışlarını yönlendiren en önemli unsurlardan biri de kitle iletişim araçlarının toplumsal yapı içerisindeki bireylere karşı iletişim araçları aracılığıyla ulaştırdığı iletilerdir. Bu bağlamda teknolojik gelişmelere paralel olarak görsel unsurları içerisinde barındıran iletiler içinde bulunduğumuz zaman dilimi kapsamında bulunduğumuz her yere kitle iletişim araçlarında yer alan iletiler aracılığıyla girmektedir. Küreselleşme paralelinde gelişen teknolojik yapı sayesinde bireylerle etkileşim kurmak, eğlenmek, öğrenmek ve ürettiği içeriği paylaşmak amacı taşıyan bireyler, yazılı, görsel ve görsel-ışitsel unsurları içerisinde barındıran kitle iletişim araçlarıyla karşı karşıya kalmakta ve bu kitle iletişim araçları ile sunulan iletiler insanların çevresini sarmaktadır.

Bireylerin bazen durağan bir yapıya bazen de devingen bir yapıya sahip iletilerle çepeçevre sarıldığı günümüzde sunulan bu iletilerin içerisinde barındırdığı sembolik anlamların bireylerin sunulan o içerik karşısındaki tutum ve davranışını etkilemesi, aynı zamanda bireyi çeşitli düşünce yapılarına yönlendirmesi ve sunulan iletilerle bireylerin zihinsel dünyasında o olaya karşı yeniden bir hatırlama ve sahip çıkma olgusunu inşa edebilmesine yönelik çeşitli iletilerin sunulması görsel iletişim unsurlarının incelenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle özellikle yeni medya aracılığıyla sunulan görsel unsurları kapsayan iletilerin ve diğer kitle iletişim araçlarındaki görsel iletilerin yerel kapsamda bakıldığında dini, milli ve vatan sevgisi gibi kimliklerin ve duyguların görselleştirilmesi söz konusu olmuştur. Bu çalışmanın amacı 15 Temmuzda medyada yer alan görsellerin milli-dini unsurlar bağlamında analiz edilmesidir. Türkiye Cumhuriyeti

tarihinde çok önemli bir yer edinen bu olayın medyada hangi görseller ile yer aldığı ve yer alan görsellere nasıl anlamların yüklendiği yapılan çözümlenmeler ile ulaşılmak istenen temel hedef olmuştur.

Çalışmada küreselleşme sürecine paralel bir şekilde önemi artarak devam eden görsel iletişim unsurlarının sembolik kültürü inşa etmedeki etkilerinin yanı sıra, görsel iletiler aracılığıyla oluşturulan milli-dini değerlerin inşası aynı zamanda belli bir gruba aidiyet hissi duymak gibi bütün bu oluşumları meydana getiren görsel iletilerin nasıl ve hangi sembolik yapılarla kurgulandığının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada küreselleşen dünyada milli-dini göstergelerin medyada nasıl yer aldığı ve yer alan göstergelerin sembolik anlamlarının analizi yapılmaktadır.

1.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye tarihinde gerçekleşmiş darbe ve darbe girişimleri ve yeni medya oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 15 Temmuz darbe girişimi ve sonrasında Türkiye illerindeki meydanlarda tutulan gece ve gündüz nöbetlerini görselleştiren fotoğraflar ve Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak ve Posta gazetelerinin mobil uygulamaları oluşturmaktadır. Ülkemizin siyasi tarihi incelendiğinde ortalama olarak her 10 yılda bir bir darbe ya da darbe girişiminde bulunduğu görülmektedir. Günümüze en yakın darbe olarak değerlendirilecek kalkışma 15 Temmuz 2016 da gerçekleşmiştir. Bu tarihten önceki yapılmış darbeler ya da kalkışmalar ile ilgili haberler daha çok geleneksel medyada yer bulmuştur. Günümüze yakın bir tarihte gerçekleşmesi nedeniyle 15 Temmuz darbe girişimi ile ilgili haberler ve fotoğraflar yeni medyada daha çok yer bulmuştur. Bu nedenle 15 Temmuz darbe girişimi örneklem olarak seçilmiştir.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Göstergebilim birçok farklı bilim dalı ile ilişkisi bulunan çok yönlü bir disiplindir ve bununla beraber yeni bir bilim dalı olarak dikkat çekmektedir. 19.yy'ın sonlarından başlayarak günümüze kadar yapılan birçok akademik çalışmanın konusunu

oluşturmuş. Beden dili, jest ve mimikler, sanat, diksiyon, görsel iletişim, medya, dil, çeşitli eserler, göz teması, reklamların görsel içeriği, aynı zamanda deyim ve anlam üretmek için insan tarafından ortaya konulan ve kullanılan göstergeleri kapsayarak geniş bir çalışma alanı ortaya çıkarmıştır (Danesi, 2004, s. 4).

Göstergebilimle ilgili birçok farklı disiplinde görev alan akademisyen, yazar ve araştırmacılar tarafından farklı birçok tanım yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan bir teknik olan bu bilim dalı görsel unsurlarda yer alan işaretlerin anlamlandırılmasını ve bunun yanı sıra çevremizdeki sembollerin anlamlandırılma sürecini kapsayan bir konu ağına sahiptir. Kısacası anlam bilim olarak ifade edilmektedir. Bu kavramsallaştırma köken olarak Yunanca semeion sözcüğüne dayanır. Kelimenin kökünü oluşturan semeion, eski Yunancada gösterge ve işaret anlamını taşıyordu. Aynı zamanda bu kavram bir hastalığın göstergesi anlamında tıp dilinde kullanılmıştır. Türkiye’de yer alan tıp fakültelerinde semiyoloji isimli, hastalık belirtilerini ve göstergelerini deşifre etmeyi öğreten ders içeriği olarak okutulmaktadır (Erkman-Akerson, 2005, s. 49).

Bir diğer göstergebilim tanımı ise göstergeleri inceleyen bir bilim dalı veyahut göstergelerin bilimsel incelenmesi şeklinde yapmıştır. Burada vurgu yapılmak istenen kavram göstergedir. Göstergenin genel olarak görünenin ötesinde görünmeyen çoğu şeyin temsilcisi olan ve dolayısıyla bu temsilcisi olduğu şeyin yerini alabilecek vasıfta olan her türden biçim, nesne, olgu olarak ifade edilir. Bu bakımdan sözcükler, simgeler, işaretler gösterge olarak kabul edilmektedir. Ve bu göstergelerden yapılan analizler ve çıkarımlar göstergebilim tekniğinin kökenini oluşturmaktadır. Ve bu teknik ile özellikle görsel unsurlar olmak üzere var olanın dışında anlamların inşa edilmesi sağlanmaktadır (Rıfat, 2009, s. 11-12).

15 Temmuz ile ilgili sunulan iletilerin dilsel ve görsel analizi amacıyla bir analiz yönteminin belirlenmesi ve bu yöntemin uygulanması zorunludur. Göstergebilim tekniği bir metnin veyahut görüntünün belirgin olan anlamını değil, onun anlamının arkasında yer alan anlamın keşfedilmesine olanak sağlamaktadır. Göstergebilim tekniğinin esas oda noktası olan göstergeler, insanlar arasındaki iletişimi ve etkileşimi inşa etmek için sıkça kullanılmaktadır. Görsel unsurlar aracılığıyla çok sayıda ileti sunulmakta ve sunulan bu iletilerin hedef kitle tarafından anlamlandırılmasında göstergebilim tekniği yol gösterici

olmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmada 15 Temmuz iletilerinde yer alan gösterenle gösterilenin unsurların yani hedef kitleye iletilmek istenenin bilimsel bir açıdan kavranmasına fırsat vermesi nedeniyle nitel araştırma yöntemlerinden göstergebilim tekniği kullanılmaktadır. Çalışmada yer alan 15 Temmuz örnek olayıyla ilgili dilsel ve görsel unsurlara internet ortamında yapılan geniş çaptaki araştırmalar ve yapılan görüşmeler yoluyla ulaşılabilmektedir. Çalışma 15 Temmuz iletilerinde yer alan Milli-dini göstergelerin analizine yönelik olarak gerçekleştirildiğinden, ele alınan iletilerdeki milli-dini unsurlar konusunda gerekli bilgi havuzuna ulaşabilmek için harcanan çaba neticesinde tespitlerin doğruluğu kesinleştirilmeye çalışılmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

15 Temmuz gecesi ve daha sonra meydanlarda tutulan nöbetlerin görsel olarak sunulduğu bu çalışmayı önemli kılan kritik unsur daha önce bu bağlamda bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Geleneksel medya ekseninden çıkılarak küreselleşen dünyada yeni medya üzerinden bir çalışmanın yapılması da çalışmayı önemli kılan bir diğer unsurdur. Çalışmada incelenen görsellerin 15 Temmuz ruhunu yansıtan sembolleşmiş görseller olması ve bu görsellerin detaylı bir şekilde göstergebilim tekniği ile analiz edilmesi çalışmayı önemli kılan unsurlardan bir tanesidir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada 15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsel unsurların milli-dini göstergeler bağlamında nitel araştırma yöntemlerinden göstergebilimsel teknik ile analizi yapılmış ve çalışma bu teknik ile sınırlandırılmıştır. Yapılan çalışma Google Play uygulaması üzerinden en çok indirilen 5 Gazete uygulaması ile sınırlandırılmıştır. Bu gazetelerin indirilme sayıları sırasıyla; Habertürk gazetesi 1 Milyon, Hürriyet gazetesi 500 Bin, Milliyet gazetesi 500 Bin, Yeni Şafak gazetesi 100 Bin ve Posta gazetesi 100 Bin şeklindedir. Gazetelerin ulaşılabilirlik oranlarının diğer gazetelere nazaran daha yüksek olması ve yer alan görsellerin daha çok kişiye ulaştırılması bağlamında çalışmaya böyle bir sınırlılık getirilmiştir. Bu gazetelerin veri tabanında çok sayıda konuya içerik

sağlayacak görsel olmasına rağmen 15 Temmuz ile özdeşleşmiş olması bakımından 39 tane birbirinden farklı görsel unsur seçilmiştir. Yapılan bu çalışma zaman bağlamında 15.07.2016 tarihinden 03.02.2018 yılına kadar bu gazetelerin görseller bölümünde yer alan 15 Temmuz görsellerinin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Araştırmanın Soruları / Hipotezleri

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan milli-dini göstergelerin göstergebilimsel olarak analizin yapıldığı bu çalışmanın araştırma soruları aşağıdaki gibidir;

1. 15 Temmuz ile ilgili medyada nasıl görseller yer almıştır
 2. Medyada yer alan görsellerde milli-dini göstergeler nasıl kullanılmıştır
 3. Kullanılan milli-dini göstergelere nasıl anlamlar yüklenmiştir
 4. Kullanılan bu göstergeler 15 Temmuz'u nasıl yansıtmıştır
- 15 Temmuz görselleri milli bir birlikteliğin göstergesi midir?

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan milli-dini göstergelerin göstergebilimsel olarak analizin yapıldığı bu çalışmanın Hipotezleri aşağıdaki gibidir;

1. 15 Temmuz süreciyle ilgili medyada birbirinden farklı görseller yer almıştır.
2. 15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan milli-dini göstergeler bayraklar, ibadet eden insanlar ve Rabia işareti, MHP ile özdeşleşmiş kurt işareti, zafer işareti gibi semboller ile kurgulanmıştır.
3. 15 Temmuz süresini ve yaşananları ifade etmek için kurgulanan görsellere milli birlik, dayanışma, Vatan sevdası, ortak değerler gibi anlamlar yüklenmiştir.
4. 15 Temmuzda kullanılan göstergeler bu darbe girişimine teşebbüs eden kişilerin nasıl bir hedeflenme ile hareket ettiklerini ve insanların bu darbe girişimine karşı milli-dini duygular ile nasıl tepki gösterdiğini yansıtmıştır.
5. 15 Temmuz görsellerinde Milli bir birliktelik vurgusunun olduğu ve dil, din, ırk, cinsiyet ve yaş fark etmeksizin insanların darbe girişimine teşebbüs eden kişilere karşı nasıl bir olduğunun ve siyasi görüşlerinden inançlarına kadar olan değerleri bir kenara bırakıp ortak sağ duygu içerisinde hareket ettiğinin göstergesidir.

2. KÜRESELLEŞME KAVRAMI VE KÜRESELLEŞMENİN BOYUTLARI

2.1. Küreselleşme Kavramı

Küreselleşme kavramı, gerek akademik gerekse ekonomik çevrelerde olmak üzere fazlaca tartışılan bir kavramdır. Daha spesifik olarak ifade etmek gerekirse akademik camia da küreselleşmenin ne olduğu, küreselleşme kavramını ortaya çıkaran süreçler ve bu sürecin sonuçları, küreselleşmenin olumlu ve olumsuz yanları da farklı düşünce tarzlarında ifade edilmektedir. Bu anlamda küreselleşme kavramı ve bu sürece yönelik olarak birden fazla tanım ve açıklamalar yer almaktadır.

Küreselleşme kavramı ile ilgili düşünürlerin ve kamuoyunun ortak bir ifadesi olmasa bile, genel anlamda kabul edilen bir biçimi olarak şöyle bir tanımlama yapılabilir; “küreselleşme; toplum, ticaret, teknoloji ve sermaye bakımından entegrasyonun sağlanmasıdır. Küreselleşme; ticaretin, doğrudan yabancı kaynaklı sermaye yatırımlarının çoğalması ve düşünce tarzlarının uygulamaya geçilmesiyle üretim unsurlarının mobilitesinin giderek artması sonucu dünyanın düşünülenden daha çok bütünleşmesi anlamına gelmektedir” (Adams, 2008, s. 725)

P. Hirst ve G.Thompson küreselleşme ve süreci ile ilgili fikirlerini şu şekilde ifade etmiştir; yerel kültürlerin, yerel maddi olanakların ve yerel sınırların çözüldüğü, sınırlandırma kavramının ortadan kalktığı yaşam şartlarının büyük bir kesiminin küresel güçler tarafından belirlendiği bir zaman diliminde yaşamaktayız. Bu anlayışın özünde, ekonomik küreselleşme önemli bir yer edinmektedir. Birbirinden farklı yerel ekonomilerin ve yerel ekonomik yönetimin kendi planlamalarının hızla geçerliliğini yitirdiği gerçek anlamda küresel ekonominin gün yüzüne çıkması veya çıkma aşamasında olduğu fikrini öne sürülmektedir (Hirst & Thompson, 2007, s. 26).

Robertso’ya göre, küreselleşmenin olduğu zaman diliminin bir bölümü küreselin yerelleşmesi, diğer bölümü ise yerelliklerin evrenselleşmesinin kapsadığını ifade etmektedir. Evrensel ve evrensel olmayan arasındaki karşılıklı yaşananların bir sonucu olarak oluşan farklılaşma ve benzeşme birbirini alternatifli bir hale getirmektedir. Robertson’a göre yerelliği ortaya çıkarmak ve sonrasında da içermek olarak ifade edilen

bu dönem küreselleşme kavramı aracılığıyla daha somut hale gelmiştir (Öngören, 2002, s. 449).

Küreselleşme ilk olarak İngiliz W.Foter'in 17.yy'da kaleme aldığı dünya üzerinde yer alan çeşitli kaynakların dağılımı ve bu kaynakların kullanımı konulu bir makalede ele alınmış olup, daha sonra ise 1959 yılında The Economist dergisinde kendisine yer bulmuştur. Küreselleşmenin yaşadığımız zaman diliminde etkin bir hale gelmesi ise G. Hardin'in 1968 yılında kaleme almış olduğu kaynakların dağıtım ve kullanımı başlıklı çalışmasına kadar uzandığı ifade edilmektedir (Karabıçak, 2002, s. 116).

Giddens küreselleşme kavramı ile birlikte dünyanın temelden bir değişim ve dönüşüm sürecine adım attığını, bu değişim ve dönüşümün kökünün ise ekonomiye dayandığı ve bu değişim ve dönüşümün belli bir kesim ile sınırlandırılmayacağını ve ilerleyen zamanlarda daha da genişleyen bir halka haline gelip hemen hemen her ülkeyi etkisi altına alacağını ifade etmektedir (Giddens, 2000, s. 21-28)

Küreselleşme, dünya genelinde ele alınacak olursa ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel anlamda bir araya gelme, farklı dünya görüşlerin, farklı uygulamaların, gelişen teknolojik yapıların küresel seviyede kullanılması ve sermaye yapısının yerelden çıkıp evrenselleşmesi, ulus-devlet sınırlarını farklı bir boyuta taşıyan yeni ilişkilerin ve etkileşim şekillerinin gün yüzüne çıkması, mekanların birbirine daha fazla yaklaşması, dünyanın büyüüp benzerlik açısından yaklaşması, sınırsız bir rekabet ortamının oluşması, serbest piyasa dolaşımı, pazarın dünya genelinde bir büyüme oranı ve ulusal sınırları aşan yapısı, kısacası yaşadığımız evrenin tek ve benzer bir pazar haline dönüşmesi olarak tanımlanabilir (Kaçmazoğlu, 2002, s. 44-55).

Hangi farklı bakış açısı ile yaklaşırsa yaklaşılsın, yeni teknolojik gelişmeler, sosyal, ekonomik ve ideolojik faktörler küreselleşme kavramının temelini oluşturan dinamikler olarak ele alınabilir. Bilişim teknolojilerinin ekonomik olarak alt seviyelere düşmesi ve kolay ulaşılabilir olması bilgi akışını daha da hızlandırmış, yer, zaman ve bulunduğumuz konum algılarını farklılaştırmış, kültürleşme sürecine yeni bir boyut kazandırmış küresel değerlerin oluşmasına ve bir araya gelmesine olanak sağlamıştır (Yurdakul, 2002, s. 63).

Küreselleşme kavramı bir başka değişle, “rekabet edebilirlik” kavramı ile de sıkı bir bağ içindedir. Küreselleşme kavramını temel alarak meydana gelmiş olan bu kavram, bir ulusun, bir devletin, “ulusal politikasını” zamanın şartlarına uygun küreselleşmiş bir pazarın gereklerini ve rakiplerine nazaran daha da etkili karşılama yeteneğinde ve gücünde olacak şekilde devam ettirebilmesini ifade etmektedir (Toulmin, 1999, s. 906).

Kültürel açıdan yeryüzünde yaşamını sürdüren toplumsal yapıların birbirine benzemesi ile ilgili zaman dilimini ve bu benzerliğe bağlı olarak tekdüze bir kültür yapısının meydana gelmesi, bazı zamanlarda da toplumsal yapıların, toplulukların kendilerinin ve kendi farklı yapılarını dile getirme ve tanımlama sürecini ifade etmek ve açıklamak için kullanılmaktadır. Yaşanan bu gelişmeler gösteriyor ki küreselleşme zamanı içerisinde bireyin maddi ve manevi olarak kültürel faktörlerini belirli coğrafya sınırlara bağlı olarak koruma ve baskı altında yaşayamayacağı aynı zamanda kendi benliğini daha da güçlendirmek zorunda kalacağı açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bireylerin kendilerine özgü kültürel değerlerini, dünyanın farklı coğrafyalarında ve bütün kültürel yapıların içinde yaşayabilmek ve yaşatabilmek durumunda kalacağına işaret eden görüşler yer almaktadır (Akkutay, 1999, s. 34).

Gerek teknolojik gelişmeler gerekse iletişimdeki ortaya çıkan geniş çaplı ilerlemelerin etkileyip yön verdiği süreçler küreselleşme kavramıyla ifade edilmeye ve açıklanmaya çalışılmaktadır. Enformasyonun, mal ve hizmetlerin yoğun ve devamlı artan bir şekilde yerelin dışında uluslararası bir dolaşıma ve paylaşım ağına girmesi 20. yüzyılın tanıklık ettiği bir gelişme olmuştur. 1980’ li yıllardan sonra maddi ve manevi ilişkilerin ve etkileşimin artmıştır. Fikir temelli farklılıkları esas alan kutuplaşmalar bir nebze dağılmış, dünyanın genel yapısında bir liberalleşme sürecine yeni yeni adım atılmış, kültürel yapılar, manevi inançlar, hedefler ve beklentiler kendi sınırları aşarak daha birbirine yakın ve yapısal olarak daha benzer bir şekil almaya başlamıştır (Erbay Y. , 1996, s. 3).

Amerikan Ulusal Savunma Enstitüsü, yaygın bir kavram haline gelen küreselleşmeyi “ürünlerin, yapılan hizmetlerin, maddi olanakların, gelişen teknolojinin, farklılaşan fikirlerin, bilginin, değişen ve dönüşen kültürün ve orada yaşayan kendine özgü değerleri olan halkların hızlı ve devamlı bir şekilde sınır diğer tarafına akışı” biçiminde ifade etmektedir. Bahsi geçen enstitünün yaptım olduğu bir çalışmaya göre

küreselleşmenin neticesinde ülkelerin ekonomik yapıları arasında daha önce eşi benzerine pek rastlanmamış bir birliktelik sağlamakta, bir bilgi devrimi yaşanmasına ön ayak olmakta ve şirketler, farklı yapılardaki örgütler ve yönetim tarzları yerelin dışında uluslararası bir hale bürünmüştür (Öymen, 2000, s. 26).

Küreselleşme kavramı temel olarak, dünyadaki coğrafi sınırların bir hayal olmaya doğru ilerlemesi, toplumların farklılıktan çıkıp bütünleşmeye devşirilmesi ve dünyanın tek bir merkez olarak algılanması ve tek bir çatı haline gelmesi gibi simgesel bir şekilde ifade edilmektedir. Dünyanın küre olma durumuna bağlı bir şekilde küreselleşme olgusuna ulaşıldığı ifade edilmektedir. Küreselleşme genel anlamda; mal ve hizmet alım satımı, teknik bilgi ve birikimlerin değiş tokuş sanatı ile el değiştirmesi, yerelin dışında bir işletme oluşturmak veya mülkiyetini almak, hisse senetleri ve bono gibi ekonomik varlıklara kendi sınırlarını aşarak sınır ötesi bir yatırım sağlamak şeklinde değerlendirilmektedir (Harford, 2008, s. 241).

Küreselleşme kavramı dar anlamı ile ekonomik; daha geniş anlamı ile düşüncecek olursak siyasal ve sosyokültürel anlamda birleşmeyi ifade etmektedir. Küreselleşme kavramının ekonomik boyutunun yanı sıra siyasal ve kültürel anlamda da yeni meydana çıkmış bir olgu değildir. Küreselleşme kavramının esasının çok uzun bir geçmişe dayandığını söylemek doğru bir değerlendirme olacaktır (Robertson, 1992, s. 78).

Küreselleşme çalışmalarının arka planında tarihsel bir süreç içinde birbirine eklenerek itici bir kuvvet oluşturan sosyal, siyasal, ekonomik ve bilimsel gelişmeler yer almaktadır. 18. yüzyılın ikinci yarısında kendini gösteren gelişmelerin temel bir değişim ve dönüşüm merkezlerinin temelinden biri de Sanayi Devrimi olmuştur. 19. yüzyılın ortalarında farklı ülkelerin arasında yaşanan ilişkilere müdahale eden aynı zamanda önemli siyasal kararlar alan ve aldığı bu kararları karşı taraftaki muhatabına uygulatan küresel aktörler daha fazla ortaya çıkmıştır. Birden fazla ulus temeline dayanan şirketler aynı zamanda sivil toplum örgütleri, uluslararası maddi temele dayanan kuruluşlar olarak ardın sıra gelen küresel aktörler, gerek ulus-devletlerin gerekse başka yapıların göz ardı edebilecekleri ya da direkt olarak yok sayabilecekleri bir otorite olmaktan çok uzak hale gelmişlerdir (Tutar , 2000, s. 21-22).

Küreselleşmenin yer aldığı zaman dilimi sanayi toplumunun yerini bilgi toplumuna bırakmaya başlaması ile hızlanmış ve her geçen gün daha çok gelişen iletişim teknolojisi düşünüldüğünde düşünsel olarak ve teorik ve durağan bir yapıdan uygulama platformuna geçiş yapılmıştır. Bundan ötürü, sanayi devriminin yer aldığı yüzyılın küreselleşmesinin kökeninde saklıdır. İletişim ve aynı zamanda son derece önemli olan enformasyon teknolojisinde gerçekleşen devrim niteliğindeki gelişmeler ve ulusal ekonomik yapıların köklü bir değişim ve dönüşüm geçirerek uluslar dışında daha da geniş çaplı bir niteliğe bürünmesi ifadesi yer almaktadır (Saltık, 1995, s. 21).

Küreselleşmenin birçok farklı alanda açıklaması tanımlanması söz onuşu olmuştur. Bu alanlardan biri de ekonomidir; üretimin yeni teknikleri ve aynı zamanda ulaşım sistemleri, buna bağlı olarak buluşlar ve sermaye alanındaki gelişmelerden meydana gelmektedir. Üretim ve yatırımın söz konusu olduğu dönemlerde, maddi unsurların yer aldığı piyasalarının küreselleşmesi, küreselleşmenin ekonomik anlamdaki önemli parametrelerinden biri olmuştur. Üretimin küreselleşmesi beraberinde şirketlerin bu şirketlere bağlı olarak üretilen mal ve sunulan hizmetleri üretmede kendi sınırlarının dışında sınır ötesi bir hal almasıdır. Buna ek olarak aynı zamanda doğrudan sermayeye yapılan yatırımlar konusunda çok uluslu şirketler yapılarına sahip kuruluşlar çok daha önemli bir pozisyon içerisine girmiştir. Buna bağlı olarak Finansal anlamda küreselleşmenin bir sonucu olarak, uluslararası sermayelerdeki hareketlilik daha önemli bir hale gelmiştir. Ulusal sınırların yok olmasıyla birlikte, sermaye anlamdaki hareketliliğinin önünde yer alan engeller de tek tek ortadan kaybolmuştur. Bu anlamda finansal alana yönelik hizmet konusunda serbest hareketlilik aynı zamanda finans kuruluşlarını, işletmeleri, hem yerel bağlamda hem de uluslararası bağlamda ekonomik yapının tabiri caizse temel yapı taşlarını oluşturmuştur. Bu durum ise, ulus-devlet yapısının bu alanları kontrol altında tutamaması sonucunu beraberinde getirmiştir (Karabağ, 2006, s. 175-176).

Berger küreselleşmeyi ifade ederken küreselleşme kavramını dört şekilde izah etmektedir. Bunlardan izahtan ilki, finansal temele dayalı bir sürecin kültürel izahıdır ve burada elit bir kültür yapısına değinmektedir. İkinci izahta ise akademik etkileşim ağları, vakıflar aynı zamanda sivil toplum kuruluşları gibi kurumların oluşturduğu bir kültürel yapı yer almaktadır. Üçüncü izahta ise, Amerikan dizi kültürünü edinmek ve filmlerini

takip etmek, Amerikan tişört giymek bunu devamında Amerikan fast-food ürünlerini çokca tüketmek gibi çoğaltılabilecek örneklerle kendini gün yüzüne çıkaran Amerikan popüler kültür yapısıdır. Dördüncü ve son izahta ise, pazarın yapısını oluşturan dört farklı ekonomi, çoğulculuk ve de aynı zamanda demokrasi yanlısı bir izlenim enjekte etmektedir. Genel olarak bakacak olursak küreselleşme alanlarını üç temel başlığın etrafında toplayabiliriz. Liberal piyasa ekonomik yapı ve aynı zamanda çok uluslu sermaye yapısı küreselleşmenin kavramının ekonomik temelini inşa etmektedir. Öncelikli olarak, ekonomik yapı içerisinde üretilen mal ve sunulan hizmetlerin üretim sürecinden, dağıtımına kadar, tüketiminden, değiş tokuşuna kadar birçok konuda ekonomik bir rekabet söz konusudur bu durumda pazarlar küresel bir hale getirmektedir. Küresel ekonomik sistemin her geçen gün daha da öneminin artması, serbest piyasa ekonomisinin artan değerini ve devletin rolündeki farklılaşmayı da ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme sürecinin etkilediği bir diğer alan ise politik alandır. İnsan hakları ve aynı zamanda serbest demokrasi küreselleşme söyleminin politik boyutunu meydana getirmektedir. Küreselleşme kavramının ulusalcılık ile ilgili olarak, iki tane meydana gelmesi olası durumun olabileceği ifade edilir. Bunlardan birinci olanı, küresel kapitaliz sisteminin özendirme oluşturan şeyler ulusal sınırları zarar verebilir. Bunlardan ikinci olanı, küreselleşmenin esas sonucu olarak ulusalcılık güçlenme ihtimali. Ulusalcılık bu kavramsallaştırma ile birlikte, "yerel" zemine bir dönüş olarak algılanabilir. Ulusalcılık aslında, çağımızda yaşanan küreselleşme serüvenine karşı bir savunma bir güç biçimi olarak meydana gelebilir. Üçüncü ve son alansa, küreselleşme ile kültürel alan arasında yer alan ilişki içerisinde daha da belirgin bir hale gelmektedir. Küreselleşmenin farklı sonuçları hem yerel kimlik hem de kültürler konusu içinde kendine yer bulmaktadır. Küreselleşme sürecinin kültürel boyutu ise birbirinden farklı kültürel kimliklerin beklenmedik bir şekilde yan yana gelmesini öngörmektedir (İçli, 2001, s. 163-164)

Küreselleşme kavramının esas amacının ekonomik kökenli kuruluşlarının ve yerelin dışında yer alan şirketlerin, güçlü devlet statüsünde olan ve güçsüz devlet statüsünde yer alan devletlere karşı ekonomi gelir sağlayacağı Pazar alanı bulma veyahut üzerlerinde dominant bir etki oluşturmak hedefiyle ortaya konulan ve git gide güncelliği artan bir kavramsallaşma olduğundan bahsedilebilir. Gücün veya etkinin ulusal olmayan toplulukların etkisinden alınarak ulusal düzeyde bir yapılanma olan küresel ve güncel bir

sahaya transfer edilmesi dünyanın ekonomik aynı zamanda siyasal ve de toplumsal kıstaslarının ortadan kaybolmasına paralel olarak ‘‘Küresel Köy’’ kavramı olarak adlandırılmaya ve ifade edilmeye başlanmıştır (McLuhan, 2005, s. 16-24).

Siyasal, ekonomik ve sosyal anlamda akademik çevreler nezdinde farklı farklı verilere dayanılarak çokça atıfta bulunulan kavramların belki de ilk sırasında küreselleşme kavramı yer almaktadır. Gerek Küreselleşme taraflarında yer alanlar gerekse de küreselleşmenin karşıtlık konumunda yer alanlar bu kavram ile hayatın birçok farklı noktasında karşı karşıya kalmış ve bu kavramı kullanmak zorunda kalmışlardır. Bu kavram birçok farklı mecrada farklı anlamlar kökeninde yer almıştır. Bu mecralardan bazılarında özgürlük bazılarında açıklık ve bir kısmında ise karşılıklı etkileşim temeline dayalı olarak yer almıştır. Yeni ve daha yaşanabilir bir coğrafyanın kurulmasında merkezi bir rol üstlenmiştir. Bazı başka kesimler açısından bakacak olursak da; eşitsizlik bir o kadar da sömürü, gelişim sürecini tamamlamış ülkelerle bu süreci tamamlayamamış ülkeler arasındaki statü farkının, mesafenin zaman geçtikçe daha çok açıldığı yeni bir dünya sürecinin inşasıdır (Acar , 2002, s. 1-16).

Küreselleşme kavramı ulusların dışında çok uzak mevizelerde meydana gelen olaylarla şekillendirildiği ve aynı zamanda dünya geneli diye hitap edebileceğimiz kalabalık bir kesime tarafından toplumsal ilişkiler ve etkileşimler olarak tanımlanabilir. Yerelin dışında gerçekleşen ve artık bulunduğu ülkenin sınırlarını aşarak daha ötelere etkileyen ve aynı zamanda daha ötelere etkilenen ve bunun neticesinde bir değişim ve dönüşüm içerisinde yer alan toplumlar için kullanılabilir bir kavramdır küreselleşme kavramı. Eğer istenilirse de bunun yanı sıra özellikle ekonomik özgürlük anlamında varlığın ve bunun paralelinde yokluğun yollarının aynı coğrafyada kesişimi, daha uzakta yer alan yaşam tarzlarının, gerçekleştirilen eylemlerin ulusalın dışında yerel bir bağlamda karşılıklı etkileşimi sonucunda dünyanın zor bir süreçten geçmesi ve tek aynı zamanda merkezi bir yer olarak kabul görmesinin bilincinin artışı şeklinde tanımlanabilir (Sarıbay, 2000, s. 10).

Son yıllarda sıklıkla ifade edilen ve birçok akademik çalışmada kullanılan küreselleşme kavramının durağan yapısının dışındaki yapısından dolayı, bu kavram bağlamında birçok eserde temel bir başlık olarak kullanıldığını görmek mümkündür. Bugün küreselleşme kavramına yönelik yapılan birçok çalışma da birbirinden çok farklı

ama netice olarak aynı anlamı taşıyan tanımlar yapılmıştır. Genel anlamda şöyle ifade edilebilir ki gerek sosyolojik bir köken olarak gerekse coğrafi ve fiziki şartlara kadar, aynı zamanda demografik çalışmalardan, endüstri ve finansal unsurlar ile ilişkilerinden, herhangi bir hukuki süreç ve bunun benzeri çok sayıda alandan yer almış bir kavramdır (Aytemiz Seymen & Bolat, 2005, s. 3).

Gerek toplumsal olarak gerekse de teknolojik anlamda birçok gelişmenin yer almaktadır. Uluslararası iletişimin ve aynı zamanda etkileşimin yoğun bir biçimde olduğu, yerelin dışında küresel bağlamda yeni bir Pazar yapısının oluştuğu, bu bağlamda siyasal ve kültürel bakış açısından çok yönlü ve etkileşim temelli ilişkilerin ortaya çıktığı ve birbirinden farklı birçok alanda uluslararasılaşmanın her geçen gün daha da önem kazandığı şu günümüz dünyasında ele alınan küreselleşme kavramına tek bir çatı altında bakmak olanaksızdır (Koray, 2005, s. 13).

Küreselleşme konusunda birden fazla kaynak vardır ama buna rağmen bu kavrama ilişkin olarak çok farklı tanımlamalar aynı zamanda çok farklı bakış açılarını barındıran farklı yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Küreselleşme konusunda en çok dikkat çeken kavram olan çok yönlülük kavramı; her bir tarafın, farklı perspektifte yaklaştığı bu kavrama yönelik olarak kendi bakış açıları çerçevesinde kendilerine yönelik çıkarım yapıp farklı anlamlarla temellendirmesi sonucunu meydana getirmiştir. Buna karşılık bu kadar farklı görüşün yer aldığı küreselleşme kavramına yönelik farklı yaklaşım tarzları arasında herhangi bir uzlaşmadan yada anlaşmadan bahsedilemez (Aydemir & Kaya, 2007, s. 260-282).

Küreselleşmenin var olandan daha geniş ve dikkat edilmesi gereken bir anlamsal kökeni vardır. Küreselleşme kelimesi birçok bakış açısı tarafından “kavram olmayan” bir sözcük olmaktadır aslında. Bir diğer bir deyişle şöyle de ifade edilebilir ki, 20.yy’ın ikinci yarısından günümüze kadar, ister enformasyon kökenli teknolojisinde gelişme, isterse de hava yolu ulaşımı bağlamında, döviz kurlarındaki vurgunculuk, ulusların dışında maddi kökenli artışlarda olsun, görünenin dışında farklı olarak görünen aslında her yapının sıradan bir yansımasıdır. Kültürün, bireysel pazarlamanın aynı zamanda küresel bir problem olan ısınmanın, diğer taraftan da genetik mühendisliğinin ve birden fazla uluslu maddi şirketlerin, dünya çapında uluslararası birbirinden farklı çalışma bölümlerinin ve işçi gücünün uluslararası bir dalgalanmanın yerel olmayan ulus devletlerin var olanın

dışında eksilen gücünün postmodernizmin veya farklı bir bakış açısından post fordizmin Disney'leştirilmesidir (Tartanoğlu, 2002, s. 201).

Geniş bir bakış açısında küreselleşme kavramı yerelin dışında siyasi, sosyal ve ekonomik yapılar arasındaki ilişkilerin artması ve gelişen bir döngü içine girmesi farklı toplumsal yapıların ve kültürlerin inanç ve değerlerin, aynı zamanda beklentilerinin daha iyi ifade edilmesidir. Yerelin dışında geniş çapta ilişkilerin ve etkileşimin yoğunlaşması gibi birbirinden farklı olarak düşünülen fakat tersine birbirleriyle bağlantılı bir yapı içinde olan konuları bünyesinde barındırmaktadır. Farklı bir perspektifte ise küreselleşme kavramı, ülkelerin bünyesinde barındırdıkları maddi ve manevi değerlerin ulusların sınırlarının ötesinde dünya çapında yaygınlaşması, farklılıkların bir bütünsellik ve bağlantı içinde gözden kaybolmasıdır. Bahsi geçen değerler maddi unsurların kökeninde yer alabileceği gibi siyasi, sosyal ve aynı zamanda kültürel nitelikte bunu yanı sıra piyasaların birbirleriyle olan bağlantısı, kabul görüp uygulanacak politik sistem, demokrasi, halkla ilişkiler, inançsal dünya, çevre ve toplum bilinci gibi düşünce yapılarının sınırlarını aşarak evrensel bir yapıya bürünmesi de bu çerçevede yer almaktadır. Bu bakış açısı çerçevesinde bakıldığında, küreselleşme kavramı, dünyanın genelinde siyaset aynı zamanda ekonomi, kültür, hukuk gibi spesifik değil genel anlamda ele alınmaktadır ve ortaya çıkmaktadır (Akgönül, 2001, s. 135).

2.2. Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu

Maddi küreselleşme olarak da ifade edilen bu kavramsal çerçeve işin özünde küreselleşme kavramının maddi unsurlar çerçevesinde ele alınmanın dışında bir çerçevesi yoktur. Neoliberalizmin küreselleşmeye yönelik olarak oluşturulan yapıda var olan esas amacın ulusların sınırları dışında bir maddi unsurların kökenine dayalı yeni bir maddi düzenleme getirerek yeni bir inşa süreci oluşturmak olarak tanımlanabilir. Çünkü bu kavrama dikkat kesilecek olursak; siyasi aynı zamanda kültürel ve coğrafyanın fiziki

Sınırların ortadan kaybolması en çok aslında var olan düzende sermayenin maddi güçlerin faydasını ve çıkarını en üst seviyeye getirmektir. Bu maddi unsurların uluslararası arenadaki sınırlarını aşarak büyük bir büyüme hızı ile devam etmesi toplumlar ve bunun yanında ülkeler arasındaki ve sınırların ötesindeki faaliyetler ile

birbirlerine olan bağımlılıkları artırmıştır ve daha da önem kazanmıştır. Bunların yanı sıra neoliberalizm; demokrasi gibi vasıtalarla da küreselleşme kavramına görünenin dışında görünmeyen güç unsuru daha kazandırmıştır. Bu bağlamda bakacak olursak kültürel ve politik bir araya gelmelerin, maddi bir küreselleşmenin inşa edilmesi için bir araç niteliğinde olduğu öngörülmektedir. Bunun aksine esas ulaşılmak istenen hedefin kültürel ve aynı zamanda politik ve siyasal küreselleşme olduğu, ekonomik küreselleşme unsurunun ise bunlar için bir araç konumunda yer aldığını düşünmek ve kavrama böyle yaklaşmak pek mantıklı olmayacaktır.

Geçmiş süreç içerisinde Adam Smith ve David Ricardo gibi geleneksel yapının içerisinde yer alan iktisatçılar, ekonomik kuruluşların bir araya gelmesi ve küreselleşmesi gibi önemli yapılar içerisinde daha kolay diyebileceğimiz incelemeler yapılmış olsa da; kavramsal çerçevede finansal küreselleşmenin güncel anlamıyla İkinci Dünya Savaşı'nın akabinde geliştiği iddia edilebilir (Balkır , 2010, s. 24).

Ekonomik küreselleşme kavramını birçok değişik şekilde ifade etmek ve farklı yapılarla bağdaştırarak anlatmak olası bir durumdur. Bu bağlamda çokça yazar bu kavramı farklı tanımlamalar ve farklı bakış açıları ile açıklamaya ve ifade etmeye çalışmışlardır. Ancak en genel anlamıyla bakacak olursak ekonomik küreselleşme kavramı; kapitalizmin, sermayenin ve paranın uluslararası gezintisine ve toplanmasına engel teşkil edecek her türlü fiziki ve aynı zamanda hukuki hudutların yerinden kaldırması gibi bir ifade ile kısaca tanımlanabilir (Adda, 2013, s. 10).

Küreselleşmenin maddi anlamdaki seviyesi; sermaye gücünü elinde bulunduran yapının, gezegenin istediği bütün noktalarına serbest bir dolaşımın yansırı dağıtımı tedarik edebilmesi mantığı etrafında şekillenen neoliberal felsefeyi kendisinin temelini inşa etmektedir. Buna göre küreselleşme kavramı nesnel bir olgudur ve buna bağlı olarak bu olguya karşı durmak ya da tepki göstermek mantıksızlık olarak anlamlandırılır. Sermayenin önünde yer alan her türlü politik ve aynı zamanda sosyal engelin yok edilmesi görüşüne hayalin ötesinde bir bakış olarak adlandırılan neoliberalizm, yaşadığımız çağda finansal küreselleşme limitini her geçen zaman içinde bir seviye daha arttırmak ve genişletmek için gerekli olduğu düşünülen farklı yapılara dönüştürmektedir. Ülkeleri bu dönüşüme ve değişime ikna etmek için de yerelin dışında yer alan sermaye güçlerinin ve

ileri teknolojilerin faydalarını ön plana çıkarmak ve kullanmaktır (Yeldan, 2008, s. 17-19).

Ekonomik küreselleşme kavramının varlığını devam ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu varlıklardan biri de maddi kökenli gerek yerel gerekse uluslararası şirketlerin maddi unsurlarını özgürce ortaya koyabilmesidir. Serbest piyasa ekonomisinin bunun yanında özgür dış ticaretin büyümesinin gerçekleşmesi ile birlikte bu maddi hareketliliğin yerel bir ölçeğin dışında gerçekleşmesi olanaklı bir hale gelmiştir. Yaşanan bu gelişmelerin özünde maddi unsurların azalan kar oranlarını var olanın dışında olumlu yönde geliştirme isteği yer almaktadır. Ülke sınırlarının kaldırılması, sınırların dışına kadar uzanılması ve yönetimi elinde bulunduran yapıların minimize bir hale gelerek maddi esas üzerine kurulmuş yapıların hegemonyasını ortaya koyması için siyasal yapıdaki engelleyici unsurların ortadan tamamen kaldırılmasını yeni bir finansal düzenin sağlanmasını gerçekleştirecek maddi oluşumların yerel ve yerelin dışında özgür bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu bölüme kadar ifade edildiği üzere küreselleşme kavramı bundan sonra hiçbir siyasal olduğu kadar maddi değerlerden de bağımsız düşünülememektedir. Maddi unsurların rahatlıkla ve sınır ötesinde el değiştirebilme ihtimali oluşturması da teknolojik yapının büyümesi doğrultusunda oluşabileceği için denilebilir ki ancak teknolojik yapıdaki atılımlar ekonomik küreselleşme katkıda bulunmaktadır. Ancak finansal küreselleşmesi iletişimde ki küreselleşmenin olası bir neticesi değil artık iktisat kuramının onayladığı uygun gördüğü küresel sermaye mallarının aynı zamanda kabul görmüş teknoloji yapısına göre sermayenin sınır dışına çıkarak küreselleşme baskısı aynı zamanda haberleşmedeki atılımın yapımcısı olmalıdır. Çünkü gelir seviyesini arttırmak için yerelin dışında dış pazarlara uzanma mecburiyetinde kalan sermayenin buna bağlı olarak haberleşmenin var olandan daha hızlı olmasına ihtiyaç vardır (Kazgan, 2015, s. 4).

Küreselleşmenin zaman diliminde esas olarak ele alınan ekonomik, siyasi ve kültürel anlamlar üzerinde yapılan araştırmalar devam etmektedir. Küreselleşmenin finansal boyutu, siyasal ve kültürel seviyeleri araştırıldığı zaman küreselleşmenin yaşandığı zaman diliminde gelişmekte olan ülkeler sayesinde ekonomik boyutun var olanın dışında daha da gün yüzüne çıkarılma eğilimi içerisin yer aldığı gözlenmektedir (Dulupçu, 2001, s. 22).

Ekonomik bağlamda gelişmelerini eksiksizce yakın bir şekilde tamamlayan ülkelerde iç piyasaların doyum seviyesine ulaşması ve bunun yanı sıra iktisadi ve finansal aktivitelerin çerçevesinin artması ve buna bağlı olarak sınırların ötesinde yer alan piyasalara açılma isteğini arttırmıştır. Küreselleşmenin neticesinde birçok farklı ülkenin küresel ağlar vasıtasıyla daha yumuşak bir birikim, aynı zamanda piyasa sorumluluğu ve bunu yanı sıra finansal derinleşme aracılığıyla ekonomik bağlamda birbiriyle bütünleştiği de yadsınamaz bir gerçektir (Hoogvelt, 1997, s. 122).

Günümüzde artık birden fazla ülke, yorgun ve ağır bir devlet, aynı zamanda kronikleşen kamu eksikleri ve ekonomik istikrarsızlıklarla gibi önemli sıkıntılar baş göstermiş ve bu sıkıntılar bu ülkeleri halkın beklentileri arasında bir tercihte bulunmak durumunda bırakmıştır. Özellikle refah ve daha yaşanabilir devlet uygulamalarındaki istenilen başarılarla ulaşamama ile kamu yönetimlerinde yaşanan eksiklikler ve sıkıntılar krizleri de yanında getirmiştir. Yaşanan bunca gelişmeler devletin görev ve sorumluluklarını tartışılır bir yapı hale getirirken aynı zamanda bunun da dışında siyaseti de değişim ve dönüşüme uğratmaktadır. Yaşanan bunca değişim ve dönüşüm dalgasının vatandaşlık ile ilgili kabul görmüş anlayıştan örgütlenmeye, insan haklarının yanında katılımcı bir demokrasi anlayışına, ulusallaşmanın tezadı olarak yerelleşmeden, sivil toplum yapılanmalarının işlevsellik elde etmesine kadar uzanan geniş bir çevreselliği alan edinmiş ve bunun akabinde siyaset ve yönetim tarzı ise daha derinden bir değişimle karşı karşıya kalmaktadır (Aktel, 2003, s. 199-200).

Ekonomik çerçevede küreselleşme kavramı; yeni üretim mekanizmaları ve ulaşım sistemleri, yeni keşifler, finansal sermaye ve finans alanındaki diğer atılımlarının tümünü içermektedir. Üretim ve yatırımda ki zaman diliminin, aynı zamanda finans piyasalarının küreselleşmesi ve bunların paralelinde olarak finansal çerçevede küreselleşmenin önemli saç ayaklarından. Üretimin küreselleşmesi aynı zamanda bu üretimi sağlayan kuruluşların mal ve hizmet üretmede ve pazarlamada kendi bölge sınırlarının dışında etkinlik göstermesidir. Buna ek olarak, doğrudan sermayeye yönelik yatırımları ve birden çok uluslu ortak paydaş olduğu şirketler bu sürecin akabinde daha hayati bir hale gelmiş; mal ve hizmet üretim ve dağıtımında ki hareket hız kazanmıştır. Ayrıca maddi küreselleşmeyle birlikte de, ulusal değil uluslararası sermaye hareketliliği daha da önemli bir hale gelmiştir. Ulusal sınırların ortadan kalkması ve uluslararası bir

görüntünün çizilmesiyle birlikte, sermaye hareketliliğinin ve yayılımının önündeki engeller teker teker ortadan kalkmıştır. Maddi sermaye alanına yönelik olarak yapılan hizmetlerdeki serbest hareketlilik buna ek olarak hem finans kuruluşlarını hem de bankaları aynı zamanda hem yerel hem de yerelin dışında yer alan ekonominin esasını oluşturan yapılarıdır. Bu durumun neticesi olarak ortaya çıkan sonuç şudur ki; ulus-devletin kendi sınırları dışına uzanması ve buralardan doğrudan kazanç elde etme ihtimali ortadan kalkmış ve aynı zamanda bu ulusun dışında yer alan bölgeleri de kontrol edememe gibi bir sonucunu beraberinde getirmiştir (Karabağ, 2006, s. 175-176).

Birçok düşünürün defalarca görüş bildirdiğine göre küreselleşme yapılanması gücünü ve bu güce bağlı hâkimiyetini ekonominin sürecin işleyişinden yani ekonomik yasalardan elde ettiği yönündedir. Bu görüşlere göre küreselleşmenin belki de en önemli boyutu ekonomik anlamda olmaktadır. Daha sonraki süreçte insanoğlunun esas yaşamsal zorluklarla baş ettikten sonra var olan siyasal güce yani yönetime karşı zorluklar aynı zamanda dünya hâkimiyeti vs. üst kademedeki görev alan yapılara karşı küresel ve bunun yanı sıra siyasi ve var olan diğer ilişkilerin ve etkileşimlerin küreselleşmeleri beraberinde getirdiği ve buna bağlı olarak fikri ağırlıklı düşünce etrafında gelişmiştir (Sağlam, 2007, s. 7).

Ekonomik küreselleşme kavramı genel çerçevede ülke ekonomilerinin bütünleşik bir hale gelmesini, yani dünyanın tek bir Pazar etrafında belli hâkimiyet unsurları etrafında bütünleşmesini ve bir arada olmasını ifade eder. Buna ek olarak bir başka deyişle finansal küreselleşme, ülkeler arasında üretilen bir ürün, sermaye ve aynı zamanda işçi gücü akışkanlığının artması sonucu o sistemin içinde yer alan ülkeler arasındaki finansal ilişkilerin gelişmesi ve aynı zamanda dünya genelinde karşılıklı etkileşimlerin, iletişimlerin yoğunlaşması ve yaygınlaşması şeklinde anlatılmaktadır (Fischer, 2003, s. 2).

Küreselleşme kavramının alt başlıkları olan küreselleşmenin boyutları içerisinde yer alan ve belki de en önemlisi olan unsur finansal anlamda bir küreselleşmeden bahsetmek olacaktır. Zaten küreselleşmenin diğer boyutlarından olan siyasi ve kültürel küreselleşme kavramlarının kökünü ekonomik küreselleşme oluşturmaktadır. Küreselleşme olgusuna sadece ekonomik bir çerçeveden bakıp ele aldığımızda bu konuda da geniş ya da dar kalıplar içerisinde yer alan yaklaşımları görmek mümkündür.

Ekonomik küreselleşme kavramı daha geniş anlamda, gelişim içerisinde olan ve bunu büyü bir hızla gerçekleştiren sanayi kapitalizminin yeni bir olgusu aynı zamanda da post-endüstriyel topluma geçiş anında bir köprü olarak tanımlanmakta ve ele alınmaktadır. Küreselleşme olgusuna finansal çerçevede daha dar bir perspektifte bakıldığında küreselleşme kavramı; var olan sermaye gücünün yer aldığı dünya pazarında özgür bir şekilde dolaştığı ve buna ek olarak sermayenin bağımsız bir şekilde uluslar ötesi bir hale büründüğü bir yapıdır şeklinde de tanımlar mevcuttur (Akğüç, ve diğerleri, 2002, s. 2).

Ulusal ekonomik etkinlikler artık küresel bir biçimde birbiriyle bağlantılı ve bu küresel zaman dilimi içerisinde maddi kökenli piyasalar da birbirleriyle etkileşimli ve bağımlı hale gelmişlerdir. Eskilerde yerli ekonomiler devletin var olan doğal sınırları çerçevesinde hareket alanı bulurken, günümüzde ise var olan devletler pazarların sınırlarına yerleşmiş vaziyettedirler (Habermas, 2002, s. 26).

Küreselleşme kavramı yerel olmayan ekonomiler toplamının dışında, güçlü ve aynı zamanda özgür bir reel olan, uluslararası iş bölümü ve aynı zamanda yerelin dışında yer alan pazarlar noktasında hüküm süren ve baskı unsuru olan dünya pazarının meydana getirdiği bir dünya ekonomisinin var oluşu üzerine temellendirilmiştir. Yerelin sınırları dışında büyük etkili, uzun süreli sermaye ve aynı zamanda teknoloji ve bunu yanı sıra emek akışları küreselleşme kavramını ve bu kavramın hayat bulduğu zaman zarfını ifade eder. Küreselleşme kavramı aynı zamanda, emperyalist güçler ve Üçüncü Dünya arasındaki(yanlış olarak Soğuk Savaş diye adlandırılmış çatışma) 1945-1992 yılları arasında büyük çoğunluğu Üçüncü Dünya ülkelerinde meydana gelen 143 savaşta 23 milyon insanın ölümüne neden olmuştur (Petras, 2002, s. 11).

Dünyada 1970'li dönemlerden itibaren kendini hissettirmeye başlayan yerel olmayan şirketler ve 1980'li dönemlere ayak basıldığında ise hem hukuki hem de maddi kökenli unsurlar alanında gerçekleştirilen düzenlemelere bağlı olarak gerçekleşen liberalleşme hareketleri, yerelden bağımsız olarak etkileşimi arttırmıştır. Bunlara ek olarak aynı zamanda özellikle 1980'li dönemlerden sonra bilgi ve teknolojik ilerleme anlamında meydana gelen olağanüstü gelişmeler, dünyada maddi kökenli faaliyetlerin bir araya gelmesini ve karşılıklı etkileşimlerini hızlandıran bir etken olmuştur (Balkanlı, 2002, s. 24).

Dünya da devletler arası iletişimin ve etkileşimin çoğalması, iletişim ve ulaşım ile ilgili teknolojilerin artarak devam etmesi ile mesafelerin var olanın dışında azalması, zaman ve mekan yargılarının değişip dönüşmesi, soğuk savaşın sonlanmasıyla birlikte ideolojik farklılıkları esas alan kutuplaşmanın yok olması ile birlikte var olan dünya seri bir şekilde küreselleşmiştir. Dünyanın seri bir şekilde küreselleşmesine ek olarak maddi kökenli piyasalarda özgür bir şekilde hareket etmek fırsatı yakalamıştır. Küreselleşmeyle birlikte bir ürün yada hizmetin üretimden dağıtımına dünya genelinde yeni bir düzenleme meydana gelmiştir. Üretimi ve dağıtımı; daha çok maliyetin en minimize olduğu, kar marjının ise en üst seviyelerde olduğu yerlerde öncelikle yapılmaktadır (Dikaya & Deniz, 2006, s. 20).

2.3. Küreselleşmenin Siyasal Boyutu

Küreselleşme kavramı çerçevesinde yaşadığımız dünyada ekonomiden siyasete, sosyal yaşamdan kültürel alana kadar birçok bağlamda değişen dünyaya uyum sağlama anlamında küreselleşmenin birçok boyutu vardır bunlar içinde önemli bir boyut ise siyasal küreselleşmedir. Siyasal anlamda küreselleşme kavramı yaşadığımız dünya üzerinde yer alan siyasi ilişkilerin giderek artan bir şekilde yoğunlaşması ve bu sürecin genişlemesi anlatılmaktadır. Geçmiş tarihlerde dini inançların ve imparatorlukların siyasal anlamda bir araya gelmek adına yaptıkları savaşlar neticesinde elde ettikleri topraklar ile birlikte tarih tüm zaman dilimlerinde birçok farklı “dünya devleti” şeklinde anılabilecek güç odaklarının var olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu perspektifte bakarsak olursak tarihçilerin belirttikleri görüşlerine göre Büyük İskender’in inşa ettiği geniş ve merkeziyetçi bir anlayışa sahip olan imparatorluk, küreselleşme sürecine adım atan yeryüzü ile ilgili ilk işaret sayılabilir. Dünya tarihine bakıldığında ve incelendiğinde ise Büyük İskender ve aynı zamanda süregelen birçok hükümdarlığın kendilerine ait egemen kültür bunun yanı sıra yönetim ve aynı zamanda dini yapılanmaları başka coğrafyalara yayarak hinterlandını genişletmek ve bunun neticesi olarak tek hâkim topluluk şekline bürünmek yönünde çalışmaların var olduğu gözlenmektedir (Friedman, 2000, s. 24).

Tarihte ilk defa Batı kökenli olarak meydana gelen modern anlamdaki devlet yapılanmasının temelini ulusal anlamdaki egemenlik kavramı oluşturmakta ve bu kavram çerçevesinde şekillendirilmektedir. Egemen bir devletin en bariz olan özelliği ise egemenliğini başka bir güç odağından almaması ve buna bağlı olarak var olan egemenliğini kullanırken de herhangi bir şekilde diğer otoritelere bağımlı olmasıdır. Egemenlik kavramı devletin kendi yetkilerini, güçlerini ve kendi temelinde yer alan hukuk kurallarını serbest iradesiyle şekillendirmesidir. Ulus devlet, devletin kendi egemenliğine dayanmakta ve ulusalın dışında yer alan ilişkilerde eşitliği istemesi ve bu yönde çaba sarf etmesidir. Yaşadığımız dönemde ulus devletin ulusal sınırlar içinde yer alan yönetim ve aynı zamanda düzenleme şartları ve bu şartları kullanma şekli farklı bir tartışma doğurmuştur. Politik alanda küreselleşme kavramı devletin ve toplumun adına yeniden bir tanımın inşa edilmesiyle meydana gelir. Ulus devlet küreselleşme zamanında var olan gücü ya azalır ya da bu gücü kaybeder. Ulus devletin gücünün yerini uluslararası ve ulus dışı yapılanmalar üstü almaktadır. Ulus devleti ile ilgili bir bütün halinde yer alan ve ayrılmaz parçası olan merkezi otoritenin gücü, maddi bir çerçeve ile karar mekanizmalarıyla ilgili olarak aldığı yönetsel ve aynı zamanda politik olan kararları alma ve uygulama yetkisi tartışılmalı bir konudur. Küreselleşme süreciyle birlikte yerelin dışında yer alan devletlere yönelik olarak getirilen eleştirilerin temel dayanak noktası; bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi, artması ve buna bağlı olarak küresel kuruluşların faaliyetleri sonucu, sermayenin ulusalın dışında genel bağlamda piyasalarda rahatça hareket etmesi ve meydana gelen bu yeni küreselleşmiş finansal ve sosyal zaman dilimi karşısında, yerelin dışındaki devletlerin aktif rollerin son bulmasıdır. Siyasal perspektifte girilen küreselleşme zamanı içerisinde ulus devletler hem ekonomik hem de politik anlamda var olan sınırlarının dışına çıkarak küreselleşen dünyada kendilerinin de varlığını anlamalı kılmaya ve bu yapı içerisinde kendilerine yer bulmuşlardır (Gürsel, 2010, s. 369-370).

Siyasi küreselleşme kavramı temeline bakacak olursak, yaşadığımız dünyada siyasi güç, otorite ve aynı zamanda devletlerin yönetim tarzlarındaki yapısal değişim ve dönüşüm olarak tanımlanabilir. Günümüzde, var olan nüfuz kapsamını dünyanın bütünü şeklinde kabul eden “küresel siyaset” anlayışının giderek güç kazandığı öngörülmektedir. Yaşanan bu olaylar, geleneksel siyaset kabul edilmişinden farklı bir yapıyı temsil etmekte,

küreselleşmenin birden fazla aktörlü yapısını ifade etmektedir. Diğer bir şekilde ifade edilecek olursa, “küresel siyaset”, söz konusu oluşumun dört esas yapısı olan ulus devletin yanı sıra devletler-üstü kurumlar ile birlikte yerel yönetimler ve aynı zamanda sivil toplum yapılanmalarının karşılıklı iletişimsel süreci sonucunda şekil almaktadır. Ulus devlet yapısı bu zaman diliminde temel birim olarak etkinlik oluşturmaya devam etmekte, lakin yetki ve buna karşılık hareket alanları belirli kapsamda sınırlandırılmıştır. Var olan literatürde, bu yeni yapıyı ifade etmek için “küresel yönetim” (global governance) kavramsallaştırılması kullanılmaktadır. Var olan mevcut süreç ele alındığında siyasal küreselleşme kavramı; dünya finansal piyasalarının siyasal anlamada küçük ölçekli yerel olan yapılanmaları ortadan kaldırması veya onların var olan konumunu ele geçirmesi ya da başka bir ifadeyle ulaşım ve aynı zamanda iletişim teknolojilerindeki sıçramalara eşdeğer olarak küresel arenada var olmak hedefiyle var olan siyasi sınırların varlığının ortadan kalkması ve buna bağlı olarak etkinliğini kaybetmeye başlaması ve aynı zamanda da ulus-devletin üzerinde hassasiyet ile durduğu “vatan” kavramsallaşmasının hafif hafif kaybolmaya başlamasını içinde barındıran bir zaman dilimi olarak tanımlanabilir (Köksal, 2009, s. 32).

Küreselleşme kavramsallaşmasına bağlı olarak demokrasi, siyaset, insan hakları, özgürlük ve çevrenin korunması gibi belli esas değerler yerelin dışında bir nitelik elde ederken ulus-devlet yapısında demokratikleşme, yerel olana ilgi ve hassasiyet, şeffaflık, katılım, esneklik ve bunlara ek olarak hesap verilebilirlik gibi sağlam temeller üzerine kurulu eğilimlerin Fazla ve sürekli otoritesi altında yeniden inşa edilmeye zorlanmaktadır. Bunların çerçevesinde Devletin küçülmesi, düzenleştirme, özelleştirilme, politik atılımlar, sosyo ekonomik hamlelerin değişimleri ve dönüşümleri gibi taktikler ülkelerin esas aldıkları politikaları haline bürünmüştür. Var olan çoğu siyasal sorusunun kökeninde mali çıkarların ve buna paralel olarak bu çatışmaların yatması sebebiyle küresel ekonomik birleşmeler politik düzeni de etki altına almıştır. Politik değişim ve dönüşüm gerek uluslararası yapıda ve gerekse de ulusal seviyede farklı yönetim biçimleri gündeme çıkarmış, ulus-devletin biçiminde, yetki ve fonksiyonlarında değişime sebep olmuştur. Özellikle küreselleşmenin esasında yer alan teknolojik yapıda ki gelişme, siyasal hiyerarşilerinde aynı zamanda örgütsel yapılarda

devamında ise yönetim zaman diliminde ve hizmet verme şekillerinde büyük değişimlere ve dönüşümlere sebebiyet vermiştir (Köse H. , 2003, s. 3).

Küreselleşmenin politik boyutuna bağlı olarak ulus devlet şekillenmesi etkilenmeye başlamıştır. Bu ulus devletin mal, hizmet, enformasyon, kapital ve insan kaynakları bağlamında kontrolünün ele alınması ile birlikte zarar gördüğü ve ulus-devletin ortadan kaybolacağı fikri de ele alınmaktadır. Ulus-devletin politik bir yapılanma olarak varlığının genel anlamda topraklar üzerindeki var olan otoritesine bağlı şekillendiğini ve bunu da sınırları aşan enformasyon, hizmet, maddi sermaye ve insan kaynakları üzerindeki kontrolle gerçekleştirdiğini ifade eden Esgin, bu kontrol gücünün küreselleşme yapısıyla birlikte zarara uğradığını ve buna bağlı olarak sonuçta ulus devletin kabul görüşünün ortadan kaybolduğunu ifade etmektedir (Ülman , 1992, s. 47).

Küreselleşmenin belli boyutları mevcuttur bu boyutlardan biri de politik küreselleşme boyuttur. Küreselleşmenin politik boyutu ile ilgili akıllarda ilk yer eden düşünce yapısı, ulus-devlet yapılanmasıdır. Ulus-devlet yapılanması küreselleşme ile ilgili var olan tartışmaların ve eleştirilerin ilki olarak görülmektedir. Ulus-devlet yapılanması devletlerin karşılıklılık ilkesince uluslararası birliği ve eşitliği oluşturmakta; ulusal egemenlik ve yönetici güç olan otorite egemenliği esasına dayanmaktadır (Özkan, 2000, s. 370).

Küreselleşme kavramı zamansal anlamda, Batı dışında yer alan ülkelerde devletin genel anlamda küçültülmesi ve devamında serbest pazar yapılanmasına yönlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, bahsi geçen bu ülkelerde azınlık hakları mevzusunda aşırı derecede üzerinde durulmasıyla birlikte, var olan Batılı devletler için bu olay söz konusu değildir. 1990'lı dönemlerden itibaren, AGİT'in etkinliklerini, yerelin dışında daha geniş çaplı olan azınlıklar konusu üzerinde durulması bu durumun var olan bir kanıtıdır (Evin , 2012, s. 65).

Var olan dünya düzeni küreselleşme kavramının şekil aldığı zaman diliminde iki temel var oluş ile değişime ve dönüşüme uğramıştır. Bunlardan ilk olanı, küreselleşme var olan mesafeleri devre dışı bırakmış ve siyaset kökenli, bir yapılanma olmaktan çıkarmıştır. Kompleks iletişim fırsatlarını ileri sürerek artık yenedünya yapılanması ve düzeni geleneksel olanın dışındadır. Otoriter güçlerce kontrol altında tutulamayan uluslararası Akışı ileri süren ve sınırlarını ortadan kaldıran direkt bireyler arası ilişkiler

şekline bürünmüştür. Bu sayede şahıslar aynı zamanda yerelin dışında yer alan uluslararası yapılanmalar, sivil toplum yapılanmaları, birden fazla ulus temeline dayanan şirketler gibi oluşumlar potansiyel anlamında yerelin dışında uluslararası bir aktördür (Badie, 2001, s. 45-46).

Bunlardan İkinci olanı ise; kamu yararı ve çıkarı artık egemenlik yararı ya da çıkarı da değildir: küresel bir yapılanma seviyesinde ihtiyaçları yerine getirebilmek yerelin dışında ulusal bir hareketlenmeden daha fazla küresel bir içerik anlayışını ifade etmektedir. Çevre anlamında ekonomik ve sosyal gelişim bağlamında, barınma, bayanların durumu ve insan hakları otoriter güçlerin iç politikalarından ziyade yerelin dışında yer alan siyaset ile ilgili bir hale bürünmüştür. Ayrıca yerelin dışında yer alan sistemin yeni aktörleri (bölgesel uyumlar, ulus üstündeki yapılanmalar, NGO'lar gibi) devletin mutlak varlığını ve kuvvetini kullanmasına karşı durmakta ve siyaset hayal olmayan yapılar tarafından öngörülen hiyerarşik pozisyonunu yitirmektedir. Bu nedenle soğuk savaştan sonra yer alan tartışma aktörlerinin temelini çokluğu ve farklılıklar inşa etmektedir. Şu ana kadar olan değerlendirmeler ve öngörüler çerçevesinde dünyanın bir tür değişim ve dönüşüm sürecinden geçip gittiği yadsınamaz bir gerçekliktir. Küreselleşen yapı ile aynı zamanda demokrasi, insan hakları, özgürlük ve bunlara ek olarak çevrenin kontrol altına alınması gibi temel değerler genel anlamda dünya genelinde bir nitelik elde ederken, her düzeydeki yer alan yönetim aygıtı gibi ulus-devlet yapılanması da demokratikleşme, yerelleşme, katılım aynı zamanda esneklik ve hesap verilebilirlik gibi güçlü yapılanmaların yoğun baskısı ve kontrolü altında yeniden şekil almaya zorlanmaktadır. Bu bağlamda devletin küçülmesi, özelleştirme, siyasal hareketlenmeler, sosyo-ekonomik politikaların farklılaşması gibi stratejiler, ülkelerin en önemli politikaları haline gelmiştir (Köse Ö. , 2003, s. 3).

Küreselleşme, ülkeler arasında fiziksel aynı zamanda da ekonomik egemenliklerin ortadan kaldırılması anlamını taşır. Küreselleşme buna ek olarak, farklı toplumsal kültürlerin, dini inançların daha da odaklanılarak tanınması ve ülkeler arasında yer alan her türlü ilişkinin yaygınlaşması ve artması, ideolojik farklılaşmaları esas alan kutupların kaybolması neticesini oluşturan kaçınılmaz bir süreçtir (Erbay Y. , 1997, s. 148).

2.4. Küreselleşmenin Teknolojik ve Kültürel Boyutu

Görülmektedir ki tüketim alışkanlıklarımızdan, eğlencelerimize, beğenilerimize ve daha iktisadi kökenli bir şekilde bahsedecek olursak otoritelerin aralarında yaptığı ticaret anlaşmalarına ulaşıncaya kadar küreselleşme kavramsal olarak da pratik olarak da hayatımızın her alanında yer almaktadır. Değişim her alanda fazlası ile görülmektedir ve aslında bu değişimin tarzı iki farklı boyutta ele alınmaktadır: Bir yanda teknolojik hayatta yaşanan değişim ve dönüşüme bağlı olarak gerçekleşen sıçramanın haberleşmede yarattığı olağandışı serilik ve iletişim alanda yaşanan hinterland yer almaktadır. Şöyle ifade edilebilir ki tıpkı büyük olamayan bir köyün sakinlerinin, buldukları bölgenin her tarafında her zaman dilimi içerisinde her gördüğü tanıdığı ile birlikte ne olup ne olmadığını bilebilmesi ve duyum alabilmesi gibi, dünyanın herhangi farklı bir bölgesinde varlığını sürdüren bir vatandaş teknolojik aletler vasıtasıyla bir başka ülke sınırları içerisinde yer alan insanların yaşadığı hayat, bu hayata bağlı yaşam koşulları, karşılaştığı zorluklar hakkında enformasyon elde edebilir. Diğer yanda ise teknolojinin yalnızca haberleşmede yarattığı kalkınma ile kalmayıp, ekonominin her karesinde yeni olanaklar, fırsatlar ve üretim tarzları yaratması; insanlığın evreni anlama yolundaki uzay çalışmalarına bir başka seviye eklemesi teknolojinin küreselleşme zamanına ne kadar büyük bir etki sağladığını göstermektedir. Bu yaşanan zaman dilimi öyle bir süreci kapsar ki teknoloji küreselleşmeyi bunun paralelinde ise küreselleşme de aynı şekilde teknolojiyi beslemektedir. Çünkü yadsınamaz bir gerçek vardır ki teknolojik gelişmelerin esas dayanak noktasını meydana getiren bilgi, üzerine eklenerek genişler, birikir ve tüm insanlığına ait bir ortak mirası konumuna geçer. Teknolojinin ekonomide yarattığı ve toplumsal yapıya yönelik getirdiği değişimler ise birden fazladır; yaşadığımız bu çağda bazı meslekler ortadan kaybolup giderken yenileri aynı şekilde dünyaya gelmeye devam etmektedir. Bu durum işçi piyasalarını da kapsamaktadır. Üretim faktörlerinden olan işçiye atfedilen önemin küreselleşmenin de katkısı ile birlikte değişmesinden kolaylıkla ifade edilebilir. Özellikle vasıfsız işçi gücünü robotlar ikame ettikçe vasıfsız işçi toplumsal yapı içerisinde giderek güçsüzleşmekte, yaratımcı ve vasıflı işçi ise daha değerli olup, toplumun üst katlarında yer almaktadır. Çünkü bu noktada artık üretim sağlamak sorun olmaktan çıkmış, üretilen hizmetin vasfı ve niteliği, ne kadar çağdaş

olduğu önem kazanmıştır. Bu durumda ise yaratıcı beyinlere ve fikirlere karşı daha destekleyici söylemler kullanılmıştır çünkü onlara ihtiyaç artmıştır. Böylelikle işveren yapısında da vasıfsız işçiye duyulan ihtiyaçtan çok vasıflı ve aynı zamanda yaratıcı işçiye duyulan ihtiyacın arttığı bir dönüşüm yaşanmaya başlanmıştır.

İçinde bulunduğumuz dönemin yadsınamaz bir gerçeği olan ve sürekli olarak hızla devam eden teknolojik gelişmeler ve değişimler devrimi, dünyada en önemlisi başta küreselleşme olmak üzere seri ve köklü değişimlerin meydana gelmesi önemli aktif bir yapıda bulunmaktadır. Bu teknolojik atılımların temelini ise enformasyon oluşturmaktadır. Özellikle enformasyona yönelik teknolojileri, günümüzün küreselleşen dünyasında planlanmaları ve kuruluşları yapısal anlamda etkilemektedir (Özkurdu & Dileyci, 2001, s. 136-137).

Gelişen teknoloji yapı son zamanlarda yerelin dışında daha geniş çaplı bir arenada rekabet üstünlüğü meydana getirmede önemli bir girdi olduğu ortak kanaattir. Günümüzün acımasız rekabet dünyasında maddi temele dayanan yapılanmalar, bu amansız yarışta arka planda kalmamak, müşteri potansiyellerini var olanın üstüne çıkarmak hedefiyle yenilikleri yakinen takip etmektedirler ve gelişen yeni teknolojileri elde ederek rekabet üstünlüğü inşa etmek yoluna gitmektedirler. Maddi temele dayalı bir yapının teknoloji transfer etmesi, yerelin dışında yabancı kaynaklı olan bir firma ile lisans anlaşması ya da isim hakkını elde etmesi yoluyla gerçekleşebilmektedir (Türker & Okay, 2004, s. 41).

Küreselleşmenin her geçen gün giderek hızlanması, teknolojiye görülen sıçramaların doğal bir sonucudur. Fakat maddi temele dayanan sermayenin küreselleşmesi haber akışındaki küreselleşmenin olağan bir neticesi değildir. Artık iktisat kuramının uygun gördüğü sermaye mallarında kabul edilmiş teknoloji anlayışına göre, maddi temele dayalı şirketlerin sermayedeki küreselleşme baskısı haber akışındaki devrimin var edicisi olmalı; çünkü kar yüzdesini artırmak için sınır dışındaki pazarlara açılma ve buralarda yayılma durumunda kalan sermayenin, haber akışının hızlanmasına ihtiyacı vardır. Bu duruma paralel bir şekilde karlılık için işçi gücünden tasarruf sağlayıp işsizlik baskısı meydana getirerek ücret artışlarını ortadan kaldırmak, sendika yapılanmalarını pasifiz etmek, sosyal hakları kısıtlamak gibi temel hedefler dışında robotlaşmanın esas nedeni olarak kabul edilmektedir. Yeni teknolojinin meydana

çıkışında maddi temele dayanan büyük kuruluşlar başrolü oynadığına göre, şimdiye dek yapılan milyarlarca dolara karşılık gelen AR-GE yatırımı, bahsi geçen bu alanda yetiştirilen zekâlar başka türlü ifade edilemez (Kazgan, 2015, s. 4).

Küreselleşmeyi geçmiş dönemlerden farklı kılan en önemli özellik Küreselleşme kavramı ile dünya çapında kapitalizm yapısının merkez aldığı ve kullandığı yeni ve gelişen teknolojiler ile, mal veya hizmet üretiminin daha önceye nazaran görülmedik hızda ve seviyede geniş bir perspektifte alana yayılmasıdır. Böylece, küreselleşmenin ayırt edici bir boyutu olan yeni teknolojinin ve yeni medyanın tanımlanmasına ivedilikle ihtiyaç duyulmaktadır. Yerelin dışında geniş çapta bir ekonomi olarak ifade edilen süreç, dijital bir ekonomik yapıdır. Dijitalleştirme tekniği; her türlü işitsel özellik, yazı, belge, müzik, görsel özellik, hareketli obje, dijital kameralar vasıtasıyla görüntülü konferans vb. farklı yapılarıdaki veriyi önce 0 ve 1'lerden meydana gelen bilgisayar bitelerine devşirmek ve sonraki süreçte telekomünikasyon teknolojisi yardımıyla daha farklı bir yere iletmek anlamını taşımaktadır. İletildiği yerde var olan bu kodlar, özüne çok yakın olarak tekrar ayrıştırılmakta ve alıcının kullanımına sunulmaktadır (Gegin , 2005, s. 11).

Teknolojik yapılanma küreselleşme ile bağlantılı hale geldiğinde, bir hizmeti ortaya koyan veya var olan hizmetlerin daha ucuz ve kaliteli bir şekilde üretimine fırsat tanıyan her türlü enformasyon, yetenek ve bu enformasyon ve yeteneği kapsayan süreçlerdir. Teknoloji, hizmet üretiminin yanında yönetim bilgisi, üretimi yapılan mal veya hizmeti pazarlama ve benzeri hizmet ve enformasyon konularıyla da bağlantılı bir yapıda olabilir. İletişim ve bilgi teknolojisindeki yaşanan değişimler ve dönüşümler, küreselleşme kavramının ortaya çıkmasında ve tartışılmasında önemli bir yapıdadır. Küreselleşme süreciyle birlikte ülkeler arasındaki var olan mesafeler giderek çürümekte, dünyanın birçok değişik noktasına kolaylıkla ulaşabilmektedir. Teknoloji ve iletişim ile ilgili ortaya çıkan hızlı ve devam eden yani sürekliliği olan gelişmelere bağlı olarak birçok maddi temele dayanan kuruluşlar dünya pazarlarına girmekte, farklı sınırlar içerisinde yer alan ülkelerdeki firmalarla ortaklıklar oluşturabilmektedir (Ilgaz , 2000, s. 29).

Sosyal küreselleşme kavramı esasen; tüketimin küreselleşmesi buna ek olarak iletişimin küreselleşmesi ve yapılan seyahatlerin küreselleşmesi şeklinde birden çok alt boyutlar özeline indirilebilir. Tüketimin küreselleşmesi, değişik özelliklerini bünyesinde barındıran toplumların dünyadaki var olan ortak tüketim olgusunun bir parçası olmaya

devşirilmesidir. Buna ek olarak İletişimin küreselleşmesi ise; gelişen, değişen ve dönüşen enformasyon teknolojileri ile birlikte birbirinden gerek kültürel gerekse yapısal farklı coğrafyalarda veya mesafelerin fazla olduğu kıtalarda varlığını idame ettiren toplumların yoğun bir etkileşim ve iletişim ağı içerisinde bulunmalarıdır. Turizmin küreselleşmesi kavramı ise, iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki sıçramalarla farklı coğrafyalarda hayatını idame ettiren insanların, en uygun turizm olanakları ve buna ek olarak ilgilerini ve dikkatlerini çekebilecek turistik lokasyonları ilgili bir şekilde tespit etmeleri gibi birbirinden farklı faktörlerle turizm hedefi doğrultusunda yerelin dışında yer alan insan akışkanlığına hız kazandırmalarıdır (Özyurt, 2012, s. 85-93).

Teknolojik gelişmeler, değişim ve dönüşümler gün geçtikçe artmaya devam ederken her geçen gün birbirinden farklı yapısal özellikler meydana getirmektedir. Çağımızda yaşayan toplumsal yapılar bu gelişmeleri, değişim ve dönüşümleri ister istemez takip ederek başka coğrafi düzlemde yer alan gelişmiş ülkelerin takip ettikleri ve ulaşmayı hedefledikleri teknolojilerin arka planında kalmamaya çalışmaktadırlar. Bu çaba özellikle iletişim teknolojisindeki artan gelişmeler toplumsal yapıların kültürel yapılarında olumlu veyahut olumsuz nicel olarak çok fazla değişime ve dönüşüme neden olmaktadır. Kültürel küreselleşmenin karmaşık aynı zamanda da birbiri ile tutarlı olmayan etkileri, dünya genelinde “kültür savaşları”nın ortaya çıkmasına ön ayak olmuştur. Kültürel Küreselleşme kavramı aynı zamanda, küreselleşmenin farklı boyutlarının kültür üzerinde şekillenmesi nedeniyle önem taşımaktadır (Giddens, 1994, s. 80).

Uydu iletişim sistemleri buna ek olarak kablolu televizyon kullanım olanakları ve yerel olanın dışında yer alan medya gibi çeşitli faktörler, diğer dünya ülkelerinde kendilerine yer bulmuş fikirlere, hizmetlere, davranışlara, farklı yaşam stillerine ve gelişmelere karşı ilgiyi büyük oranda artırmıştır. Küresel iletişim aynı zamanda, yerelin dışında dünya çapında yer alan haberleri yerel haber haline dönüştürmektir. Bir zamanlar köy dedikodusu olarak ifade edilen şeyler günümüzde ise küresel dedikodu olarak kendine yer bulmaktadır (Güzelcik, 1999, s. 12).

Küreselleşmenin kültürel yönü, varlığını idame ettiren toplumların karşılıklı iletişim ağının yanı sıra var olan etkileşiminin sürekli olarak artması ile ifade edilebilir. Bunun yanı sıra, yurttaşlık kimliği gibi geneli kapsayan kimlik oluşumlarının yerini artık

fark etnik aynı zamanda dinsel, sosyal ve siyasal kimlikler oluşturmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra tüketim ve popüler kültür gibi faktörlerle de toplumların birbirine benzeme süreci meydana gelmiştir. Dünyanın hemen hemen her yerinde ABD bayrağı ve o millet ile özdeşleşmiş olan şekillerini bünyesinde barındıran T-shirtler, İngilizcenin sınırları aşarak ulusların ötesinde bir dil haline dönüşmesi, aynı müziklerin dinlenmesi gibi yapılar, kültürel açıdan bir küreselleşmenin olduğunu ve etkisinin geniş çapta hissedildiğini bizlere göstermektedir (Sağlam, 2007, s. 8-9).

3. MEDYA VE TÜRLERİ İLE MEDYANIN TOPLUM ÜZERİNDEKİ ROLÜ

3.1. Medya

İnsana yaşadıkları zaman zarfında çevrelerinde gelişen olayları, ilişkileri, etkileşimleri kavramayı, anlamayı, yorum yapabilmeyi ve düşüncelerinin meydana çıkmasını sağlayan, hayatın devam eden düzeni içerisinde nesnelere tanınmasına ve yorumsamacı bir yaklaşım tarzına yardımcı olan ilk olarak ailesi ve bunun yanı sıra yakın çevresi devamında ise toplum ve gelişen ve değişen teknolojik yapı bağlamında medya gelmektedir. Medya toplumsal yapı üzerinde manüplatif bir etkiye ve yönlendirme gücüne sahiptir. Medya toplumsal yapı üzerinde etki ederken aynı zamanda kamuoyu oluşturmak ve bunun yanı sıra kamuoyunun fikir dünyasına etki etmek için kendi faydalarını gözetmekle birlikte ve temel hedefleri çerçevesinde, içinde idame ettiği ekonomik, toplumsal ve siyasal oluşumların etkilerine maruz kalmaktadır. Bahsi geçen etkinin neticesine paralel olarak gündem değiştirilebilmekte, ayrıca ürettikleri fikir ve yaptıkları yönlendirmelerle yönetsel yapıyı belirleyebilecek düzeylere ulaşmışlardır. Bütün bunların neticesi olarak medyada günümüz toplumsal yapısı içerisinde dördüncü süper güç olarak ifade edilmektedir. Dördüncü süper güç olarak ifade edilen medya kişilerin haklarına, yaşantılarına ve özgürlüklerine karşı saygılı davranarak tarafsız bir yapı içerisinde hareket etmelidir. Toplumsal yapı için hizmet vermesi öngörülen medya bazı zaman dilimlerinde tarafsızlık ilkesinden saparak maddi kökenlere dayalı sermaye sahiplerinin buna ek olarak medya patronlarının ve yönetsel yapı ile farklı güç merkezlerinin hizmeti altına girmiş bulunmaktadır. Medya; iktidarın merkezinde yer alan kişi ve toplumları etkilemektedir (Berzah, 2006, s. 1-2).

Demokratik sistemlerin bünyesinde barındırdığı güçler ayrılığı ilkesi bağlamında ilk üç sırada yer alan güçler yasama, yürütme ve yargı temelinde oluşmakta ve sorumluluk ile birlikte denetlemek ile zorunlu olduğu bilinen "dördüncü güç" olarak medya akıllara gelmekte ve kabul edilmektedir. Dördüncü güç olarak adlandırılması medyanın niteliklerinden ve bunu yanı sıra demokrasinin medya ile bağdaştırdığı birtakım işlev ve vizyonlardan kaynaklanmaktadır. Fakat yaşadığımız toplumsal yapı içerisinde medyanın, maddi kökenli olarak kurulan büyük sermaye yapılarının

elinde birleşerek tekelleşmesi ve bunu yanı sıra kartelleşmesi ile birlikte, güçler dizilimindeki yerinde bazı değişikliklerin meydana geldiği veyahut dayattırıldığı gözlenebilmektedir. Özellikle medyanı sahibi olan patronların diğer sektördeki maddi temelli yatırımlarının kaçınılmaz olarak kişiye sunduğu iç içe geçmiş yoğun ekonomik kökenli ilişkiler, medyanın kimi zaman dilimlerinde ve yaşanan bazı durumlarda diğer üç gücün sınırlarını bir hayli zorladığı buna ek olarak onların yetki sınırlarını ihlal ettiği ve hatta onların misyonunu çok farklı yapılanmalar ile devralmaya çalıştığı görülmektedir. Yaşanan bu gelişmeler bağlamında Türkiye’de medyanın kaçınıcı güç yapılanması olduğu sorusunu ve bu soruya bağlı olarak gelişen sorununu gündeme getirmektedir (Şeker, 2007, s. 184-185).

Genel bir perspektifte medyanın tanımı yapılacak olursa: yazılı, görsel, işitsel ve görsel ya da işitsel araçlar ile iletişim ağını inşa etmeye yarayan yazılı basın, elektronik basın bunun yanı sıra internet, bilgisayar, görsel unsurları kapsayan videolar, haberleşme uydusu, dağıtıcı frekans, kitap, slayt, sinevizyon, mültivizyon, faks, tele-foto, telefon, vb. toplumsal iletişim ağına inşa edilmesini sağlayan kitle iletişim araçlarının bütünü olarak öngörülebilir. Medya kavramı, bu süreci inşa eden araçların yanı sıra onlara aktarılan bilgi, haber, düşünce ve bakış açıları ile bunların üretimini ve bunun yanı sıra dağıtımını da içine alarak etki alanını daha da genişletmiştir. Bu tanımlamalar ve yorumlar düşünüldüğü zaman kısaca şöyle ifade edilebilir ki, medya yaşadığımız toplumsal yapı içerisinde hayatımızın her karışında yer almakta ve bizi yönlendirmektedir. Eğitimde, ekonomide, siyasettedir. Uluslararası olmayan, bölgesel ve ulusal medyanın hâkimiyeti altında bulundurduğu ve üzerinde kontrolü sağladığı birçok gazete, dergi, televizyon kanalı ve radyo ile birlikte kamuoyunu bilgilendirme, haber verme ve yönlendirici bir kuvvet olma gibi son derece kritik görev ve işleve sahiptir. Aynı zamanda toplumsal yapı içerisinde bir konu hakkında kanaat oluşturma, o toplumsal grubu belli düşünce yapılarına yönlendirme ve o konu hakkında karar verme aşamalarında da var olan kamuoyu yapısı için “belirleyicilik” gücüne sahip olduğu öngörülmektedir. Bu güç, yanıltma haber ve güdüleme (yönlendirme) ile birlikte kontrolü imkânsız toplumsal yapılara, siyasal ve ekonomik sıkıntılara sebebiyet verebilecek bir yapılanmanın baş mimarı olma özelliğine sahiptir. Yani medya; toplum için bir fikir ya da düşünce yapısı üzerinde bütünleşme, belirlenen hedeflere daha kolay ulaşma ve hedefler doğrultusunda kontrolü sağlama, mal

sahipleri için üstün yaşam standartları ve özellikle maddi temel üzerine inşa edilmiş kazançlar, gücü elinde bulunduran sınıf için imkânların artması, alt sınıf için ise kontrol, değişim ve dönüşüm anlamını taşıırken; toplumsal yapı içerisinde yer alan kısık sesler için daha geniş yerlere ulaşma, izleyici konumunda olanlar için kültür bunun yanı sıra bilgi kaynağı, medyayı inceleyenler v bu konuda uzman olanlar için çalışma ve hayatını idame ettirme görevlerini üstlenmektedir. Bütün bunların yanı sıra toplumsal yapı içerisinde uyumun ve bütünlüğün, birliğin sağlanmasında, var olan kültürün aktarımının yanı sıra farklı kültürel yapılara karşı zihin dünyalarının açılmasında ve toplumsal yapının sosyalleştirilmesinde de medya belirleyici ve aynı zamanda etkili bir fonksiyona sahiptir (Koparan, 2007, s. 91).

Türkçede medya kavramsallaştırması ile birlikte kullandığımız bir kelime olan medya İngilizce kökene dayanan media sözcüğü araç, orta ve ortam ile aracı gibi anlamları bünyesinde barındıran medium sözcüğünün çoğuludur. Genel bir çerçevede bakacak olursak medyanın tanımı ise toplumsal kesimin bütününe ya da önemli bir kesiminin alıcı pozisyonunda olduğu ve kitlelere karşı iletişim, kitle iletişimi ve bunlara ek olarak bunu sağlayan yazı veyahut görüntü vasıtasıyla iletişimsel yapıyı inşa etmeyi sağlayan yazılı, görsel ve elektronik basın aynı zamanda sinema, internet, bilgisayar gibi araçlarının bütününe medya adı verilmektedir. Medyada yer alan araçlar kişiler üzerinde etkili bir yapıya sahiptir. İnsanların zihinsel dünyasına etki ederek bir fikir inşa etmede ve o insanları tıpkı toplumun genelinde hedeflenen gibi o fikre inandırmayı temel yapısal görevi olarak kabul görmektedir. Bu görevi yerine getirirken kullandığı araçlar ve aynı zamanda herhangi bir bilgiyi, kısa bir zaman olarak adlandıracağımız süre zarfında geniş toplumsal yapılar içerisine en hızlı şekilde ulaştırılabilmekte ve bu sebeple günlük yaşamda son derece etkili ve önemli bir yer edinmektedir (Girgin, 2000, s. 48).

3.2. Geleneksel Medya ve Türleri

Geleneksel medya dediğimizde zihnimizde ilk canlanan gazete, televizyon, radyo ve sinema gibi kitle iletişim araçları iken günümüz değişen ve gelişen teknolojik yapısına bağlı olarak meydana gelen yeni medya yapısından farklılık gösteren temel özellikleri daha eskiye dayanan bir tarihsel geçmişinin olması yanı sıra etki alanının ve

ulaşılabilirlik özelliğinin daha kısıtlı olmasıdır. Temel özellikleri bakımından yeni medyaya geğmişte daha zor ulaşım sağlanırken buna paralel olarak etki alanı da kısıtlı olmuştur. Bunu karşısında yeni medya ise çoğunlukla masrafsız ve bütün toplumsal yapının ulaşabildiği bir erişim ağı sunarak hayatımızda yer almış bulunmaktadır. Geleneksel medya bilgi kökenli oluşumların yayınlanması için çeşitli kaynaklara ihtiyaç duyarken ve bunu yanı sıra belli bir perspektiften enformasyon yayınlarken bunu tezatı olarak yeni medyanın kolay ve aynı zamanda yatırım yapmaya ihtiyaç duyulmayan yapısı farklarını sıralarken aşırı büyüklükte bir farktan bahsetmemizi sağlamaktadır. Sosyal medya oluşturulan veya kurulan bir blog, kişisel Facebook hesabı, Twitter ve yine kişisel olan Instagram gibi hesaplarla bir anda ansızın hayatımıza müdahil olmuş ve milyarlarca insana erişim fırsatını kazanmamızı sağlamıştır. Hiçbir maddi ödenek ödemedен evlerimizde, iş yerimizde veya diğer yaşam alanlarımızda kısacası aklımıza gelen herhangi bir yer ve zamanda milyarlarca kişiye mesajlarımızı, fotoğraflarımızı, ürettiğimiz içerikleri ve aklımızda olan herhangi bir şeyi sunabilir, çoğunlukla sansürsüzce fikirlerimizi ya da yorumlarımızı paylaşıp yeni bir fikir oluşumu veya bilgileri önerebilir ve aynı zamanda öğrenebiliriz. Geleneksel medya yayınlarında ise iletişimsel ağ tek yönlü bir yapısal özelliğe sahip olup, kullanana kişiye ulaşan bilgi zaman ve bunların yanı sıra mekan yönünden değişiklik gösterir. Paylaşımlar yalnızca geleneksel medya ortamından sağlanır, karşılıklı etkileşim sağlanamaz, yayın kuruluşunun kendi kabul gördüğü bakış açısı dışında herhangi başka bir bakış açısı yer almaz ve değer görmez. Buna ek olarak sosyal medyada yer alan haberlerin kaynağını geleneksel medyayı oluşturması yeni medya ve geleneksel medya çerçevesinde oluşan farkların ideolojik açıdan özellikle çok farklı olmadığının kanıtıdır. Yeni medya geleneksel medyadan bilgi alır ve kaynak elde ederken, geleneksel medya da yeni medya kaynaklarından faydalanmaya ve bilgi almaya başlayarak tek yönlü devam eden yayın yapısında yeni ve aynı zamanda ufak fakat küçümsenmeyecek değişimler meydana gelmektedir. Geleneksel medya yayınlarından özellikle televizyon üzerinden canlı meydana gelen televizyon yayınları sosyal medya mecralarının yayınlarına dahil ederek izleyen toplumsal yapıların yayınlara dahil olması ve en önemlisi içeriği etkilemesine fırsat verir. Geleneksel medyanın sahip olduğu çeşitli özelliklerin çoğu yeni medya olarak adlandırılan İnternet ortamında sadece tek bir kanal vasıtasıyla paylaşılabilir. Örneğin;

bir gazetede yer alan makale, bir müzik dosyası veyahut bir resim dosyası aynı zaman dilimi içerisinde bir bloğa yüklenebilir ve tek bir sayfada paylaşılabilir.

Geleneksel Medya kavramsallaştırması; olayların görsel, işitsel, görsel-işitsel veyahut yazılı basın (dergi, gazete) vasıtasıyla topluma duyurulduğu iletişim ağı olarak ifade edilebilir. Geleneksel medya araçlarını oluşturan; Gazeteler, dergiler, sinemalar, radyolar ve televizyonlar, bunların bütünü de tekil bir ürün, hizmet ya da programların bir bütün halinde yer alan kullanıcılara servis edildiği birden-çoğa biçiminde işlev gören iletişim ortamlarıdır. Var olan yapı içerisinde geleneksel medyanın gelişimi Ülkemizde, gelişen teknolojik yapıya paralel olarak bilgi iletişim teknolojilerinin artması ve aynı zamanda kullanılmaya başlanması ve yaygınlık kazanması bakımından Batı ülkelerinin gerisinde bir büyüme sürecinden geçmiştir. Bu şekilde geride kalmak ve Batı ülkelerinin gerisinden gelmesine sebep olarak ülkemizin katılmış olduğu bağımsızlık savaşı bunun yanı sıra savaşların neticesine paralel olarak yeni inşa edilen bir ülke olması ve maddi temelli olanaksızlıklar ve olumsuz şartlar etken olarak sayılabilir (Çakır, 2007, s. 125).

Gazete, radyo ve televizyon iletişim ağını meydana getiren araçların tek yönlü olduğu ve etkileşimi sağlayamadığı kabul görmektedir. Kitle iletişimi, o alanda uzmanlaşmış grupların geniş aynı zamanda heterojen ve birden çok farklılaşmış izleyici kesimine, aynı şekilde dinleyicilere ve tabii ki okuyuculara sembolik içerik dağıtmak amacı üzerine teknolojik aygıtları hizmete sunduğu kurum ve tekniklerden oluşmaktadır. Buna karşılık var olan geleneksel kitle iletişim araçlarının tamamen hiçbir şekilde ret görmeyecek şekilde tek yönlü, etkileşimden uzak araçlar olduğunu kabullenmek mümkün ve olanaklı değildir. Geleneksel medyanın kullanım zamanı diliminde de bir etkileşimden söz etmek mümkündür. Bunun doğrultusunda bakacak olursak kitle iletişimde gazetelerin baskı sayıları, televizyonda yer alan kanalların izlenme seviyesi, stüdyo izleyicileri bunların yanı sıra deneme yayınları, izleyici ve aynı zamanda okuyucuya yönelik olarak yapılan araştırmalar, editöre yönelik kaleme alınan mektuplar ve telefonlar toplumsal yapı ile kitle iletişimi araçları arasında köprü görevi üstlenen ve etkileşimi sağlayan süreçlerden bazılarıdır. Fakat geleneksel medya mecrasında iletişimde ve etkileşimde bulunan şahıslar, aktifliğin dışında iletişimi alan durumundadır veyahut kişilerin yaşanan bu iletişim zaman dilimine dâhil olması sınırlıdır. Geleneksel medyayı iletişim zaman diliminde sosyal medyadan farklı kılan en belirgin farklılığı geleneksel

medya kaynakların meydana getiren haber kaynaklarının güvenilir ve aynı zamanda bir o kadar da profesyonel bir yapı içerisinde olmasıdır. Sosyal medyada kendine yer bula haberler kaynak ve doğruluk bakımından asılsız veya amatör yani profesyonel olmayan bir paylaşım olabilir. Böyle bir yapı içerisinde yer alması da haber alma olgusunda en önemli unsurlardan biri olan güven duygusunu inşa edemediği için sosyal medya yerine daha sağlam kaynakları bünyesinde barındıran geleneksel medya üzerinden haber sağlanması daha akla yatkın olmaktadır. Bununla beraber geleneksel medyada yer alan haber kaynaklarının artık doğruluğu ve güvenilirliği sıkıntılı olan sosyal medyada da kendine yer bulması bu yaygın kuruluşlarının yeni medya diye adlandırılan internet üzerinden yapılandığı ve bunun da yapılan yayınları da güvenli kılmakta olduğunu ve bu da sosyal medyayı belirli kaynaklar tarafından haber elde etme bağlamında güvenli kılmaktadır (Yengin , 2014, s. 58).

Geleneksel medya var olan literatürde ana akım medya olarak ifade edilmektedir. Yeni Medya diye adlandırılan internet ile geleneksel medyanın etkileşimini net bir şekilde ifade edebilmek için var olan iki akımın da özünün aynı zamanda yapısının ve içeriğinin aktarılması ve aynı etkileşim tarzının kurulması gerekmektedir. Bu açıdan bakacak olursak geleneksel medya olarak nitelendirilen alana (gazete, radyo, televizyon ve telefon) kısaca bakmak ve bu alanda da bilgi sahibi olmak önemli olacaktır. Geleneksel medyadan farklı bir yapıda olarak nicel teknolojilerle üretilen ve dağıtılan yeni medya araç ve bu medyanın ortamları ise; yazısal, görsel ve işitsel olanı bir arada sunabilmekte ve iletişim ağı içerisinde en önemli unsur olan etkileşime dayalı çift yönlü simetrik iletişim olanağı oluşturmaktadır. Gerek işlevsel olarak kullanılan araçlar, gerekse de bu araçların kullanıldığı ortamların birbirinden ayrı özelliklere sahip olması; onların aslında birbirleriyle iç içe geçen aynı zamanda birbirlerini destekleyen esas yapılar olduğu ve işleyişleriyle var olan ve kabullenilmiş olan sistemin otoriter yapısına süreklilik kazandırdıkları gibi bir gerçeğini değiştirmemektedir (Törenli, 2005, s. 16).

3.2.1. Yazılı Medya Araçları

Yazılı iletişim araçları yaşadığımız dönem artları göz gözüne alındığında yaşamımızın hemen hemen her alanında ve her anında hakim olmuş vaziyettedir. Yazılı

iletişim araçlarının temelini oluşturan yapılar şunlardır; mektup, davetiye, broşür, kartpostal, genelge, yazılı notlar, ilanlar, el kitapları ve rapor sayılabilir. Bunlara ek olarak maddi esaslar üzerine kurulmuş olan şirketlerde kullanılan; bilgilendirme yazışmaları, sirküler ve basın bülteni bunların yanı sıra gazete ve dergiler, kitap ve kitapçık gibi yazılı olma özelliğini barındıran her türlü doküman ismi yazılı iletişim araçları sınıflandırılması içerisinde kendine yer bulmuştur (Mısırlı, 2013, s. 164).

Sadece bilgiyi bilmenin değil aynı zamanda bilinen bilginin başkalarının farkına varmasını olanaklı hale getirmenin önemi her geçen gün gittikçe arttığından ve kritik bir hale geldiğinden kitle iletişim araçları toplumsal yapı içerisinde yer alan bireyleri daha çok alakadar etmeye başlamıştır. Medya araçları aracılığıyla yeryüzünün herhangi bir yerinde ve herhangi bir zaman dilimi içerisinde gelişen bir olay bütün dünyaya Servis edilebilmekte ve genel çapta çoğu bireyin haberdar olması sağlanabilmektedir. Hatta bir gün haberlere bakma fırsatı bulamayan veyahut haberleri izleyemeyen birey, Yeryüzünde meydana gelen gelişmelerden geri kaldığını ve bilgi elde edemediğini düşünmeye başlar. Yazılı medyanın bünyesinde barındırdığı araçlarından bir kaçını olan gazete ve dergiler toplumsal yapı içerisinde yer alan bireylere günlük veya belirli zamanları kapsayan bilgiler sunmaktadır. Gerek dünyada meydana gelen güncel durumlardan, olaylardan ve gelişmelerden haberdar etmesi gerekse bireylerin günlük tüketimini sağladığı ürünlerinin reklamını yapması bağlamında yazılı medya araçları topluma farklı bir noktadan bakabilme olanağı sağlamaktadır. Ancak radyonun hatta daha sonrasında yaşanan gelişmelerin neticesi olarak televizyonun ortaya çıkması ve yaygın bir kitle iletişim aracı haline gelmesi ile birlikte yazılı medya zamanla bir dönem yakalamış olduğu popülerliğini yitirmektedir (Topçuoğlu, 1996, s. 15-16).

3.2.1.1. Gazete

Genel yapısı itibarıyla günlük gazete şeklinde tasarlanmıştır. Yayınlanması kolay ve bunun yanı sıra ekonomik olan gazeteler kronolojik anlamda bir sıralamaya ihtiyaç duyan konserve haber denilen tarzda bir haber anlayışını kolay kolay kullanmayan ve gelişmeleri sırasına göre ve önem derecesine göre tasarım eden ve okuyucularına yaşanan gelişmelerin detaylarını sayfalarında veren gerektiğinde saklanarak bir belge özelliği de

taşıyan insanların çoğunlukla tercih ettiği ve hala popülerliğini kaybetmemiş olan bir iletişim aracıdır. Haber ve yorumları ile yaşanan gelişmeleri ve olayları derinlemesine ele alabilen ve analiz edebilen gazetede kişi, radyo veyahut televizyonda dinlediği veya izlediği gelişmelerin neticesi olan haberlerin ayrıntılarını ve gelişen olayların arka planlarının da yatan gerçeklikleri bulabilmektedir. Gazeteyi işitsel ve görsel-işitsel özellikleri bünyesinde barındıran radyo ve televizyondan farklı kılan en önemli farklılıklardan birisi de, gazetenin kalıcılığından ve belge niteliği taşıyışından kaynaklanmaktadır. Kişi aradan belli bir zaman dilimi geçse bile aynı habere tekrar ulaşabilmekte ve tekrar okuyabilmektedir. Gazetenin toplumsal yaşam üzerindeki etkinliği, toplum için var olan toplumsal yapının adeta gözü, kulağı ve beyni olma özelliğini beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası bağlamda meydana gelen ve gerçekleşen bir olay ve olguların iletilmesi ve bunun yanı sıra anlamlandırılmasında gazeteler gerçek anlamda önemli roller üstlenmektedir. Bununla beraber günümüzde basını ve gelişmeleri takip etmeyen ve bunun neticesi gereği dolayısıyla gazete okumayan bir vatandaş bile, günlük hayatın devam eden akışı içerisinde gazetede yer alan haber ve yorumlardan, o gün güncel olarak çıkarılan gazeteyi okuyan bir arkadaşısı vesilesiyle haberdar olabilmekte ve bu sayede gazetenin etki alanına girebilmektedir (Işık & Özdemir, 2008, s. 41-63).

Geleneksel Medyanın olmazsa olmaz araçlarından biri konumunda olan gazeteler, var olan birden çok özelliğinin yanı sıra içerik çeşitleri ile de okurların ilgi odağı olmaktadır. Gazete çeşitliliği ile ilgili bakıldığında Türkiye’de yayınlanmakta olan gazeteler ele alındığında gazetelerin toplumun genel kesimini ilgilendiren kitle gazeteleri belirli kesimleri ilgilendiren magazin gazeteleri ve fikir gazetelerinin yanı sıra finansal ve spor gibi özel bir ilgi alanına yönelik gazeteler şeklinde sınıflandıkları söylenebilmektedir (Akdağ, 2009, s. 29).

3.2.1.2. Dergi

Sanat, siyaset, edebiyat ve bunun yanı sıra yönetim ve ekonomi gibi farklı bilim dallarıyla alakalı olarak çıkarılan ve ele almış olduğu konuları ayrıntılı bir şekilde inceleyen süreli yayınlardır. Maddi esaslar üzerinde inşa edilmiş kurum veya kuruluşlar,

bir konunun ele alınmasını ve bu konunun bilimsel bir çerçevede incelenmesini ve ele alınan konuda belirli bir kamuoyu meydana getirmek isterlerse, bu isteklerini yazılı medya aracı olarak kullanılan dergi çıkararak karşılarlar (Tutar, Yılmaz & Eroğlu, 2014, s. 166).

Özel bir hedef kitleye ulaşma fırsatı sağlayan dergiler, makale ve aynı zamanda yorumlara yer verir buna ek olarak fotoğraf ve başka basılı görsel materyallerle desteklenir. Dergilerin yayınlanma süresi ise ayda veya iki ayda bazen de üç ayda bir şeklinde düzenlenip yayınlanabilir (Okay & Okay, 2013, s. 200).

3.2.2. Görsel İşitsel Medya ve Türleri

İletişim araçları zaman içerisinde gerek yapısal anlamda gerekse işlevsel olarak birçok değişim ve dönüşüm evresi geçirmiştir. Bu değişimlerin ve dönüşümlerin sonucu olarak inandırmanın, etkilemenin, kamuoyu oluşturmanın ve yönlendirmenin en etkin aracı konumunda olan medya işlevini devam ettirmeye değişim ve dönüşüm süresi zarfında devam etmiştir. Medyanın kamuoyu oluşturma ve zihinsel yapıya yönelik ortak kanaat oluşturmak adına birçok şekli olmasına karşılık en etkilisi aynı zaman dilimi içerisinde geniş toplumsal yapılara ulaşma imkânı oluşturan görsel medyadır. Gerek görsel ve işitsel medya türü olan televizyon, gerek yazılı medya türü olan dergi, gazete ve bunların yanı sıra reklam panoları bu hedeflere hizmet etmektedir. Görsel medya farklı özelliklere sahip diğer medya türlerine göre daha gerçekçi ve inandırıcı bir özelliğe sahiptir. Yapısal olarak hizmetlerini toplumda yer alan bireylere sunan görsel medya hem görme duyumuza hem de işitme duyumuza hitap etmektedir. Televizyon hem görsel hem de işitsel özellikleri bünyesinde barındırmasının doğal bir sonucu olarak ele aldığı konuda en ikna edici ve ortak bir kanaat oluşturmada en etkili iletişim aracıdır. İnsanlar yapısal özelliklerine paralel olarak duyduklarından ziyade gördüklerine daha çok güvenir ve kaynağının daha sağlam olduğunu düşünür. Hem görsel unsurları barındıran hem de işitsel unsurları barındıran haber kaynaklarının ise bu bağlamda ikna edici özelliği yüksektir (Söylemez , 1997, s. 6).

Görsel medya olarak ifade edilen 3. Kitle iletişim araçları grubuna mensup olan görsel medya hem işitsel hem de görsel unsurlara hitap etmektedir. Bu özellikleri taşıyan yapılar içerisinde Sinema, Televizyon ve İnternet'i ele alabiliriz. Görsel sunum onun muhatabı halinde olan izleyici kesim açısından zahmetsiz olduğundan dolayı ve aynı zamanda insanların diğer medya yapılanmalarına nazaran daha çok dikkatini çektiği ve ilgi odağı olduğu için toplumsal yapı içerisinde yer alan bireyler tarafından daha çok tercih edilmesi konusunda önemli etkenlerdir.

Baudrillard görsel medya araçlarının "*bedene genetik parçası olacak kadar entegre olmuş şeffaf protezler*" olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca görsel unsurların olması ve görüntüyle beraber işitsel anlamda da seslerin kullanılması etkileme, yönlendirme ve ortak fikir oluşturma özellikleriyle de daha baskındır. Bu yüzden toplumsal yapı içerisinde kabul görülmesi öngörülen mesajlar ve iletiler bu mecrada çokça ele alınmakta ve çoğu zamanda hedeflediği yerlere ulaşmaktadır. Radyonun yanı sıra kasetler ve telefonlar da yapısal özellikleri bakımından işitsel medyanın sağladığı kitle iletişim araçlarını meydana getirmektedirler. Aynı ortamda bulunmadığı zaman dilimlerinde bile sesin diğer şahıslara ulaşması için oluşturulan işitsel özellikleri bünyesinde barındıran kitle iletişim araçları ilk piyasaya çıktığı zaman diliminde çok popüler ve yaygın olduğu kabul edilen bir gerçekse de sinema ve televizyonun piyasaya çıkmasıyla ilk zamanlardaki önemini yitirmiştir.

Günümüzde işitsel özellikleri bünyesinde barındıran radyolar yine kullanılmakta lakin internetin var oluşuyla birlikte eski popülerliğini kaybetmektedir. Bunlara ek olarak burada işitsel medya içerisinde gösterdiğimiz ve ele aldığımız cep telefonları teknolojik yapının değişmesi ve buna bağlı olarak gelişmesiyle artık işitsel ve görsel özellikleri olan medya grubunun içerisine dâhil olmuştur. Konuşmanın dışında görsel özellikleri kullanarak video izlemekten yeni medyanın sunduğu bir mecra olan sosyal medya üzerinden vakit geçirmeye kadar yani bilgi elde etmenin yanı sıra eğlenceye kadar birçok yapılacak şey bir tek telefonla ve tek bir tuşla yapılabilmektedir ve öncesinde çok elit bireylerin ve yaş olarak belli bir yaş sınırını geçmiş orta kesim olarak adlandırılan toplumsal yapı içerisindeki bireylerin dışında günümüz gelişen teknolojik yapısı ve değişen unsurlara paralel olarak artık her yaş grubuna mensup bireylerde var olmakla beraber her yerde aktif olarak kullanmakta mümkündür (Hazar, 2011, s. 33).

Televizyon görsel özellikleri bünyesinde barındıran medyanın en gözde ve yaygın araçlarından biridir. Televizyonda yer alan bazı programlarda şiddet, aşk, kötü alışkanlıklar, bağımlılıklar ve kötü konuşmalar gibi toplumsal yapıyı derinden etkileyen ve ortak konular olan birçok mevzu var olmaktadır. Bu perspektiften bakıldığında medyada yer alan bu yayınlara karşı eleştiriler ve söylemler artmaktadır. Görsel medya taşıdığı özellikler gereği okuryazar olup olmamakla ve başka bir boyuttan diğer alt yapıda yer alan toplumsal tabaka ile ilintili bir kitle iletişim aracı değildir. Günümüzde medyanın güçlü olmadığı ve kamuoyunun fikir dünyasını elinde tutamayan bir ülke düşünülmemektedir. Var olan Kitle iletişimini geliştiren ve yaygınlaştıran, yazılı basının gelişmesi ve bunun yanı sıra okumanın bireysel olarak başlamasından ve yayılmasından dolayı hız kazanmıştır. Buradan şunu görüyoruz ki okumanın bireyselleşmesi gerek bilgi anlamında gerekse haber ve kültürün üretimi, yayılması ve dağıtımının kolektif bir çabaya odaklı gerçekleşmesinin başlangıcı olmuştur. Bunun yanı sıra yazılı mesajları var olan toplumsal yapı sınırlarının dışında çok daha geniş çapta kitlelere sunabilmek ve onların ortak kanaat oluşturabilmesini sağlayabilmek için yeni teknikleri meydana konulmuştur. Yazılı medyanın gelişimine bağlı olarak toplumsal yapı içerisinde yer alan kitlelere ulaşmak daha da kolaylaşmıştır. Bu kitlesel etkileşim görsel medya vasıtasıyla sınır tanımayan bir yapı haline dönüşmüştür (Ozankaya, 1980, s. 161).

3.2.2.1. Televizyon

Televizyon, hareketli görüntülerin ve bunun yanı sıra seslerin elektromanyetik dalgalar vasıtasıyla televizyon alıcısına ulaştırılması şeklinde bir yapısal özelliğe dayanan bir cihazdır. 19. Yüzyılın sonlarında ve 20. Yüzyılın başlarında insanlık tarihi açısından en büyük keşiflerinden biri belki de en önemlisi olan televizyon icat edilmiş ve hayatımıza dahil olmuş ve bunun yanı sıra bunu takip eden süreçte televizyon insan hayatını fazlasıyla etkileyen ve bu insanların yaşam tarzlarından düşünce yapılarına kadar hemen hemen her şeye yön veren ve yönlendirmeye devam eden temel iletişim aracı haline bürünmüştür. Günümüz şartları ele alındığında hemen hemen her evde minimum bir adet televizyon alıcısının var olduğunu ifade etmek pek de yanlış olmayacaktır. Tüm bu özellikleri düşünüldüğünde hem yaygın hem de etkili ve fikir oluşturma özelliği ile

önemli bir iletişim aracı olması sebebiyle bilgi ve hizmetin yayılımı ve dağıtım noktasında büyük öneme sahiptir (Biber & Öztekin, 2006, s. 238)

Kitle iletişim araçlarının temini zaman, coğrafi şartlar ve ekonomik yapılara göre farklılık gösterebilir bu durumda bu araçların her zaman ve her yerde bulunmayacağı sonucunu meydana koymaktadır. Örneğin, maddi esaslar ve ideolojik yapılar üzerine temellendirilen birçok medya kanalı, Afrika'da veyahut az gelişmiş başka coğrafyalarda ortaya çıkan bir doğal felakette ya da daha kötü bir durumda bu felaketi ve yaşanan kötü durumları kamuoyuna sunması beklene muhabir veya kameraman gibi sürecin nabzını kontrol eden bireyleri bulunduramayabilir. Yaşanan bu felaketi veyahut olumsuz durumları merak eden toplumsal yapı olaylar hakkında bilgi edinme ve olayları canlı canlı takip etmeye ihtiyaç duyarlar. Ortaya çıkan yeni bir haberi diğer haber kanallarından evvel izleyicileriyle buluşturmak zorunda olan medya kanalı, en fazla izlenme oranına sahip olan en fazla tercih edilen medya kanalı olmak istemesi sebebiyle olayın gerçekleştiği o coğrafi kesimde çalışanı olmadığı için, olayın meydana geldiği bölgede temsilcisi / çalışanı bulunan haber ajanslarına ihtiyaç duyar. Ekonomik yapılanma merkezine dayanan medya anlayışının ve buna bağlı olarak rekabetin kızışması sonucunda özellikle görsel ve işitsel özellikleri bünyesinde barındıran medya kanalları daha çok izleyiciye ulaşmanın yanı sıra, daha fazla reyting oranlarına sahip olma ve finansal olarak reklâm geliri kazanabilmek için kıyasıya rekabet halindedirler (Devran , 2011, s. 23).

Televizyon gelişen ve değişen teknolojik yapıya bağlı olarak hareketli ya da sabit olan görüntülerin kablo veyahut diğer elektromanyetik dalgalar aracılığı ile sunumuna dayanan telekomünikasyon biçimidir. Televizyon ya da kısacası TV bir verici sayesinde elektromanyetik dalga hâlinde yayımlanan görüntü ve seslerin akabinde ekranlı ve hoparlörlü olarak yer alan elektronik alıcılar aracılığıyla yeniden görüntü ve işitsel unsurlara devşirilmesini sağlayan haberleşme sistemi bütünüdür. Yayımlanan görüntü ve sesleri hedef kitleye ileten elektronik cihaz da sistemin isim yapısı ile anılır. Televizyon toplumsal yapı içerisinde yer alan vatandaşlar için yepyeni dünyalar kurma özelliğine sahipken aynı zamanda alışılmadık hayallerin ve işitsel unsurların bulunduğu çok renkli algılar dünyası olarak kabul edilen bir kitle iletişim sistemi olarak toplumdaki yerini almış ve kendini kabul ettirmiştir (Dilmen , 2007, s. 114-132).

3.2.2.2. Radyo

Yirminci yüzyılın ilk dönemlerinde yaşamımıza dâhil olan radyo, elektromanyetik dalgalar vasıtasıyla kitlelere ulaşabilme kapasitesini elinde bulunduran ilk kitle iletişim organı olarak, bir tek sese dayalı tekniğiyle şahıslar üzerinde güçlü bir etki inşa etmiştir. Henüz görsel iletişim özelliğini bünyesinde barındıran araçların gerçek manasıyla olgunlaşmadığı zaman diliminde radyo, sese odaklanan tekniğiyle muhatabı olan yapı içerisinde bireylerin zihinlerinde kendilerine ait olan bir ‘görsel dünya’ inşa etmiştir ve onların hayal dünyalarının gelişmesine de katkılar sağlamıştır. Günümüzde ve eski zaman diliminde kitle iletişim organlarının ortak görevi olarak kabul edilen ‘haber verme’, gelişen teknolojik yapı bağlamında yaşadığımız zaman dilimi içerisinde her ne kadar sadece bir müzik kutusu olarak insanların zihninde yer etse de radyonun, esas işlevlerinden sayılmaktadır (Tufan & Özkoçak, 2012, s. 93).

Radyo teknolojisi ele alındığında yirminci yüzyılın ikinci yarısında icat edilen transistör kitle iletişim araçları bağlamında radyo açısından adeta bir devrim niteliği özelliği taşımaktadır. Mikro elektroniğin temel yapı taşı olarak yirminci yüzyılın ikinci yarısında New Jersey Murray Hill’de yer alan Bell Laboratuvarları’nda Bardeen, Brattain, Shockley kişilerince icat edilen transistör, elektrik akımının meydana gelen kesinti ve genişlemeden ortaya çıkan iki moda daha seri ve kontrollü şekilde işlenmesini ve bu sayede de makinelerin arasında ve makineler ile oluşturulacak iletişimin şifresi ve bunun yanı sıra mantığının kodlanmasına olanak sağlamıştır (Nuran, 2015, s. 11).

Radyo özellikle geçmiş zaman dilimi içerisinde en yaygın olarak hayatımızda yer edinen kitle iletişim organıdır. İnsanların kendi tercihleri doğrultusunda istek gösterdikleri her yerde dinleyebilecekleri bir yapıyı bünyesinde barındırması, sadece işitsel özellikleri olmasının yanı sıra hemen her yerden radyo frekansları tarafından farklı temel özelliklere sahip yayımla ulaşılabilmesi bunun nedenlerinden sadece bir kaç tanesidir. Evde, işte, bulunduğumuz farklı ortamlarda, takside, otobüste, uzun yolda kısaca aklınıza gelebilecek hemen hemen her alanda pratik bir tarzda dinlenebilmesi ve bu dinleme işini gerçekleştirirken bireylerin aynı anda farklı işlerini de yapabilmeleri gibi fırsatlar kitle iletişim aracı olan radyoyu diğerlerine nazaran daha cazip kılmaktadır (Ecevit, 2007, s. 91-118).

Radyonun, bilgi edinme ve bilgi dağıtma, yayma teknolojileri bakımından diğerlerinden farklı olmasını sağlayan birçok yanı bulunmaktadır. Radyonun hayatımıza dâhil olması ile birlikte özellikle ev içinde aile ve bu aileye mensup bireylerinin aralarındaki iletişim ağı yapısı ve etkileşim de olumlu anlamda etkilenmiştir. Radyo yayınları aile meclisi tarafından bir araya gelinip dinlenen, eğlenilen ve aynı zamanda haber alınan samimi bir ortamı inşa etmiştir. Radyo beraberinde bazı kavramları ve bazı işleri de hayatımıza ilk defa dâhil etmiştir bu işler ilk kez programcılık ve bir radyo program yapma gibi kavramların da gelişen teknolojik yapı bağlamında hayatımıza dâhil olmasını sağlamıştır. Radyoda ki programları dinleyen bireyler tarafından da programlar seçilir ve seçilen bu programlar o bireyler tarafından takip edilmeye başlanmıştır (Çetin, 2009, s. 1099).

3.3. İnternet

Milyarlarca bilgisayarı birbirine bağlayarak sınırların dışına çıkarak küresel bir ağ haline dönüştüren internet, dünyanın bir kenarındaki bilgiyi bireylere anında sunabilen bir yapılanmayla enformasyon alışveriş hızını üst seviyelere çıkarmıştır. Her türlü enformasyona ve bu enformasyonun kaynağına ulaşılacak bir mecra konumunda bulunan internet aracılığıyla en küçük yapılardan ve en radikal gruplara kadar birçok farklı fikirlerin demokratik ortamlar aracılığıyla yayabilme ve savunabilme olanağını bulmuştur. İnternet bilgi üretmenin yanı sıra üretilen bu bilginin başka toplumsal yapılara aktarılması ve saklanması bakımından da büyük bir önem oluşturmaktadır. Bu bakımdan internet ve buna bağlı olarak bilgisayar artık hem eğiten konumda hem de eğlendiren konumunda bir işlev taşımaktadır. İnternet vasıtasıyla bilgisayarlar televizyon, radyo ve bunlara ek olarak dergi, gazete vs. gibi birden fazla yayıncılık ve yayımcılık noktalarını ortaklık sağlamışlardır (Biber & Öztekin, 2006, s. 244).

Özellikle günümüz yapısal özellikleri karşısında sosyal medya platformlarının ortaya çıkması aynı zamanda çeşitlilik göstermesi ve buna bağlı olarak kullanımının yaygınlaşması ve artması çift taraflı simetrik bir şekilde işleyen iletişim sürecinin ve aynı zamanda kesintisiz bir şekilde inşa edilen haber/içerik akışının değerli oluşunun daha belirgin bir hale gelmesine olanak sağlamıştır. İnternet merkezli olan haber siteleri

kendilerine ait web sayfalarında buna ek olarak haber ajansları ve gazeteler de kendi İnternet sitelerinde, bu çift yönlü simetrik iletişim sonucunda hedef kitlelerinin geri bildirimleriyle birlikte içeriklerini oluşturma, değiştirme ve dönüştürme hedef kitlenin düşüncelerini öğrenme gibi birçok önemli olanak bulmuşlardır. Gelişen teknolojik yapı sonucu hayatımıza dâhil olan sosyal medya mecralarının hızlı ve anlık bir yapıda bulunması, İnternet haberciliğinin geleneksel ortamlara nazaran daha hızlı ve bir o kadar da anlık içerik oluşturmaya ve bu oluşturulan içeriğin sunulmasına olanak tanımaktadır. Bunlara ek olarak içerikler ile ilgili olarak hedef kitlenin yorum yapabilmesine olanak veren ve Web 2.0 teknolojilerinin yardımıyla da içeriklerle ilgili olarak kullanıcı katılımı ve en önemlisi etkileşimi de mümkün kılmaktadır. Bu yapısal özellikler ile birlikte hedef kitlenin fikir ve görüşlerini paylaşmaları ve bunun yanı sıra da karşılıklı çift yönlü simetrik bir iletişim süreci gerçekleşmektedir (Ward, 2003, s. 22).

3.3.1. Yeni Medya

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişim gösterdiği zaman diliminde, altyapıda ortaya konulan değişimler, teknolojik yapı ilerledikçe tarihsel olarak da iki kavram üzerinden incelenmeye, tartışılmaya ve açıklanmaya başlanmıştır. Bu kavramlar ‘Eski’ ve ‘yeni’ kavramlarıyla ifade edilmeye başlanan zaman dilimini kimi yazarlar şöyle ifade etmektedir; ‘üçüncü büyük devrim’ kimi yazarla da ‘ikinci medya çağı’ olarak ifade etmiş, nitelendirmişlerdir. Var olan bu teknolojik yapının gelişimini devam ettirdiği bu zaman dilimi içerisinde iletişim teknolojilerinin kullanım seviyesi, bu teknoloji yardımıyla birlikte sunulan içerik ve aynı zamanda teknolojik fırsatlar bakımından ele alınmakta ve ‘yeni’ sıfatı bir önceki zaman diliminde yer alan teknolojiyle karşılaştırmalı biçimde ele alınmaktadır. İşaretler ve sembollerin kullanıldığı bir kültür yapısının hâkim olduğu ilk çağ iletişim ortamından, sözlü iletişim kültürüne, yazılı kültürün beraberinde getirdiği toplumsal değişim ve dönüşümden bilgi işlem teknolojilerinin ortaya çıkardığı elektronik devrime kadar geçen zaman dilimi içerisinde, teknoloji ile birlikte değişen, dönüşen ve bunlara bağlı olarak gelişen sosyo-ekonomik şartlar kendi iletişim ortamlarını da inşa etmek durumunda kalmıştır. Özellikle teknolojik yapının hızla gelişmesi iletişimin farklı yeni boyutlar kazanmasına sebebiyet vermekte, bilişim bunun yanı sıra

telekomünikasyon ve medyanın bulunduğu alanlarında ortaya çıkan yeni düzen, yeni iletişim mecralarının hayatımıza konumlanmasına fırsat tanımıştır. Bilgi ve iletişim temeline dayanan çalışmalardan başlayarak yetmişlerde ele alınan anlam, doksanlarda müthiş bir rağbet gören ve yükselişe geçen bilgisayar ve buna bağlı olarak hayatımızda yer alan internet teknolojisi ile birlikte gelişim evresi içerisinde yer almış ve çeşitli seviyelere ulaşmıştır. Yeni medya diye adlandırılan ortamının inşa edilme süresinin temelinde, iletişim sürecinin nitelik ve niceliğini etkileyen birbirinden farklı özellikler taşıyan iki önemli olgu bulunmaktadır: bu olgulardan biri Bilgi-işlem teknolojileri diğeri ise internettir. Temeli inşa eden bu iki olgu, eskinin dışında yeni iletişim ortamını inşa eden araçların niteliklerinden ve yeteneklerinin ortaya konmasında, internet ise ortaya konan bu yeteneğin yayılmasında ve daha fazla hedef kitleye erişim sağlama anlamında çok önemli bir konuma sahip bulunmaktadır. Bilgisayar teknolojisi bunun yanı sıra telekomünikasyon ve ortaya çıkarılan içeriğin yaratıcı bir biçimde birleştirilmesiyle meydana gelen yeni olarak adlandırılan bu ortam da, farklı birçok yönü bulunduran dijital kanallar araçları ile (bilgisayar, cep telefonu ve interaktif TV gibi) zaman dilimi içerisinde devam eden bir iletişim ortamını, yani ‘yeni medyayı’ olarak adlandırılan mecrayı doğurmuştur. Bilgi işlem teknolojilerinde meydana gelen gelişmeye paralel olarak, var olan iletişim mecrasındaki ‘yeni’ biçim ve yöntemleri etkisi altında bulunduran ikinci önemli süper güç yapısı ise internet olmuştur. Teknolojik aletler içerisinde yer alan metinlerin program kodlarına devşirilmesi ve ağlar üzerinden paylaşımına açık bir hale getirilmesi, iletişim ortamındaki değişimi ve dönüşümü hızlandıran en önemli etkidir. İlk dönemlerde meydana gelen yazının icadı ve radyonun yaygın olarak kullanılmasıyla meydana gelen bilgi aktarım hızı günümüz teknolojik yapısını yansıtan internet kıyaslandığında var olan güncel teknolojik yapı sayesinde yüzlerce yıllık gelişme evresi sadece yirmi yıl gibi kısa bir zaman dilimine sığdırılmıştır. Günümüz teknolojik yapısının vazgeçilmez unsuru olarak internet her geçen gün gelişimiyle birlikte yeni medya ortamını inşa eden basamakları oluşturmuştur (Timisi, 2003, s. 80).

Hızla gelişen iletişim çağı ve teknolojik yapı ile birlikte insanoğlunun istekleri, beklentileri ve ihtiyaçlarında önemli düzeyde bir artış gözlenmektedir. Bu gereksinimleri tamamına yakın bir şekilde karşılayan sosyal medya mecrası yaşamış olduğumuz bu zaman diliminin en önemli ve vazgeçilmez iletişim aracı olmayı başarmıştır. Günümüz

standartlarında her anımızda kullanılan İnternetin kullanımının yaygınlaşması ile birlikte sosyal medya mecrasının kullanımı da birbirine girintili olarak artış göstermiştir. Sosyal medya gelişen ve dönüşen iletişim teknolojileri ile bağlantılı olarak yakın tarihte internet kullanımının önemli bir bölümüne hâkim olmaya ve kontrolü sağlamaya adaydır. Sosyal medya iletişimi ve etkileşimi sağlama işlevinin yanı sıra bilgi edinme, içerik oluşturma, oyun oynama ve istenilen konu üzerinde araştırma yapma gibi birden fazla işlevleri ile birlikte bireylerin ihtiyaçlarını gidermeye ve gereksinimlerini karşılamaya yönelik katkıda bulunmaktadır. İnsanlar yeni medya yapılanması ile birlikte içerik üretmeye varlığını anlamlı kılmaya ve var olduğunu belli etmeye başlamış ve etkileşim süreci içerisinde olmaya başlamıştır. İnsanlar gelişen teknolojik yapı ile sadece var olan içerikleri ile ilgilenmenin yanı sıra kendileri düşünce yapıları bağlamında içerik üretmeye başlamıştır.

Günümüz teknolojisinde, yeni iletişim mecraları yeni medya olarak ifade edilmektedir. Yeni medya kavramsallaştırması 1970'lerde, bilgi ve iletişim tabanını kapsayan araştırmalarda bunlara ek olarak sosyal, psikolojik, finansal, siyasal ve kültürel çalışmalar ve etkinlikler yapan araştırmacılar tarafından ortaya çıkarılmış bir kavramsallaştırmadır. Ancak 70'lerde değinilen anlamsal yapı 90'lara gelindiğinde müthiş bir yükseliş kazanmış bunun yanı sıra bilgisayar ve internet teknolojisiyle de paralel olarak genişlemiş ve farklı seviyelere erişmiştir (Dilmen , 2007, s. 114-132).

3.3.2. Sosyal medya

Sosyal medya bireylerin ve özellikle de maddi temeller üzerine inşa edilmiş kurumların ve kuruluşların kendilerini belli hedefler doğrultusunda diğer kullanıcılara ve hedef kitlelerine tanıtabilecekleri ve yine bu hedefler doğrultusunda paylaşım oluşturabilecekleri bir mecradır. Bu kuralları net bir çizgi ile belirlenmemiş olan ve bunun yanı sıra özgür alanlar oluşturan mecrada kullanıcılar web siteleri, bloglar aynı zamanda mesaj panoları bunlara ek olarak içerik paylaşım siteleri ve ortak kullanım alanına sahip sosyal ağ siteleri aracılığıyla seslerini ve düşüncelerini diğer kullanıcılara duyurabilmekte ve onlarla paylaşabilmektedir. Sosyal medya her alanda büyük bir güç potansiyeline sahiptir ve sahip olduğu gücü kullanıcılarının üzerinde meydana getirdiği etkiden temin

etmektedir. Bireyler, kurumlar ve kuruluşlar sosyal medyayı iyi bir hedef doğrultusunda kullanırsa tahminlerinin çok daha ötesinde geniş toplumsal yapılara hitap edebilmektedirler ve bu doğrultuda belirledikleri hedef yolunda kayda değer başarılarla ulaşma şansına erişebilmek olanaklıdır. Kısaca yeni medyanın ürünü olan sosyal medya yalnızlıktan sıyrılmaktan, eğlenmeye; farklı bir bakış açısı oluşturmaktan, kendini dışa vurmaya uzanan birçok isteğe ve beklentiye hizmet eden bir platformdur (Kuşay , 2010, s. 23).

Sosyal medya teknolojisi web 1,0'dan web 2,0 teknolojisine adım atması sonucu hayatımıza dâhil olmuştur. Web 2,0 teknolojik yapısının bünyesinde yer alan avantajlar sayesinde içerik paylaşımı buna ek olarak çevrimiçi iletişim ve etkileşim ve kullanılan uygulamalar sosyal medya olarak nitelendirilir. Kullanıcı merkezli bir ağ toplumu olarak ifade edilen Web 2,0 sürümü kendisini kullanan bireye her uygulamaya katılarak kendi zihninde yer alan görüşünü ve düşünce yapısını sunmada olanağı sağlamaktadır. Web 2,0'de ki temeli oluşturan özelliğin kontrolün kullanıcı yer alması olduğu ifade edilir. Karşılıklı iletişim, etkileşim ve tartışmaları temel alan bir ortam olarak adlandırılan sosyal medya mecrasında geleneksel medya mecrasında kendine yer bulamayan muhalif ve alternatif söylemlerin serbest bir şekilde yer edinebilmekte olduğu, izleyici ve bunun yanı sıra destekçilerin de etkisiyle geleneksel medya yapısına da taşınabildiğine dikkat çekilmektedir. Gelişen teknolojik yapı doğrultusunda İnternet tabanlı oluşan mobil teknolojilerin geçirdiği değişim sonucu interaktif etkileşime dönüşmesiyle son on yılda aşırı bir ivme elde eden Web 2,0 teknolojik yapısıyla toplumda kolektif eylemlerin karşısındaki engellerin de ortadan kalktığı söylenmektedir. Bundan dolayı 2000'li yılların ilk döneminden itibaren sosyal medyanın kolektif eylemler yapısı içinde de nasıl ve ne tür amaçlarla kullanıldığı ve buna ek olarak sosyal medyanın işlevselliği son dönemlerde iletişim dünyasının yanı sıra sosyal bilimler çevrelerinde de en fazla konuşulan ve tartışılan konulardan biri olmuştur (Erbay Ö. , 2012, s. 150-151).

Dünya geneli üzerinden ifade edilecek olursa sosyal medya kullanan birey sayısı yaklaşık bir milyar ve tahminen kişisel cep Telefonuna sahip olan beş milyar insanın demokrasi yapısı üzerindeki etkisi aşırı derecede çoktur. Kanıtlar yaygın olarak gösteriyor ki dijital teknolojinin bireyler tarafından kullanımının sadece ekonomik temelli değil aynı zamanda politik katılıma da etkisi ve katkısı olduğunu göstermektedir.

Neredeyse günümüz gelişen teknolojik yapısına bağlı olarak dünyanın her yerinde bulunan dijital medya platformu kullanıcı konumunda olan bireyleri güçlendirmektedir.

Profesyonel olarak görev yapan gazetecilerle ağ bağlantılı şahıslar arasında aktif ve aynı zamanda etkileşimli bir diyalog yaratılmıştır ve bu bağlamda yurttaş gazeteciliği diye adlandırılan gazetecilik anlayışı geliş göstermiştir. Dolayısıyla kamuyu alakadar eden önemli konularda ve gelişmelerde bilgi açığı kapsamını daraltmak olanaklı hale gelmiştir. Dijital demokrasi de yer alan şahısların girişimci olma olanakları bulunmaktadır. Yeni medyanın ürünü olan Sosyal medya; geniş bir yapıyı kapsayan Web sitelerinde bilgi, tecrübe, yaşam tarzı ve farklı bakış açılarının başka bireyler ile paylaşılması ile alakalıdır. Sosyal medya yapısal özelliği bakımından; Web 2.0 teknolojilerinin ve kullanıcı merkezli içeriğin doğal bir yansımasıdır. Web 1.0'ın statik program odaklı ve tek kişilik etkileşimden uzak üreticiliğine tezat olarak Web 2.0'ın dinamik aynı zamanda kullanıcılara içerik meydana getirme olanağı sağlayan ve sosyal bir yapıya sahip olması gerekçesi, sosyal medyanın merkezinde önemli bir yer edinmektedir. Sosyal medya en kolay ifade şekliyle; Web 2.0 teknolojilerinin esas alındığı bir iletişim ortamlarıdır. Konuşmalar bunun yanı sıra canlı bağlantılar ve katılımlardan ve etkileşimlerden meydana gelen Web 2.0 durakları, iletişim ortamını inşa eden araçları, siteleri ve bunun yanı sıra çevrimiçi yayınlar olarak da ifade edilen sosyal medya; insanların her ne kadar tartışılan bir konu olsa da sosyalleşmek için kullandıkları ve ilgi gösterdikleri bir medya kanalıdır. Sosyal medya ve bu kavramın gelişiminin mimarı olan Web 2.0 teknolojik yapısı birbirleriyle girift olmanın yanı sıra birbirlerinden ayrı özellikleri bünyesinde barındıran kavramlardır. Çoğu zaman birbirlerinin yerine ifade edilen ve bu sebeple çoğu zaman karıştırılan bu iki kavram, esas noktalar ele alındığında farklılık göstermektedir. Web 2.0 teknolojik yapısı bir uygulamalar platformu özelliği taşıırken, sosyal medya ise bu altyapıları endi için kullanan iletişim araçlarının geneline verilen isim olmuştur. Web 2.0 teknolojik yapısı sosyal medyanın teknik anlamındaki boyutu olarak öne çıkar ve buna ek olarak çevrimiçi servisleri ve aynı zamanda teknolojileri kapsayan, sosyal aktivite ve aynı zamanda medya yaklaşımı içermesine ihtiyaç olmayan bir kavramdır (Törenli, 2004, s. 18).

Web 2.0 teknolojisi üzerine inşa edilen sosyal medya kavramsallaşması, geçmiş dönemin sabit ve sıradanlaşmış web sitelerinin tezadı olarak dinamik, ilgi çekici ve kolaylıkla idrak edilebilir sayfalar oluşturmasına olanak sağlayarak internet kullanım bakış açısını büyük ölçüde değiştirmiş ve yeniden inşa etmiştir. Gelişen teknolojik yapı sonrasında ortaya çıkan yeni teknoloji diye nitelendirilen kullanıcıların sabit dinleyici konumunun dışına geçip, etkileşim içinde yer alarak daha aktif bir yapıya bürünmeye başlamıştır. Böylece eskiden tek yönlü bir yapıya sahip olan iletişim süreci artık çok yönlü ve en önemlisi etkileşimin sağlandığı bir duruma geçmiştir.

Sosyal medya toplumsal bir devrimi, gelişen kültür ve aynı zamanda yaşam tarzları tarafından destek gören benzersiz ve canlı bir yapıda olan eko-sistemi temsil eden konumdadır. Sosyal medya, medya yapısının sosyalleştiği bir platform durumundadır, çevrimiçi konuşmaların yanı sıra temasları gerçekleştiren bir araçtır konumundadır. Arkadaşlar, sosyal çevre ve etkin kişilikler arasındaki köprüdür, işbirliğidir ve bunun yanı sıra etkileme işlevinin yeniden oluşumu ve dağılımı sürecidir, kişileri bir araya getiren öykülerin hümanist hale bürünmesinin ilanınıdır, sevecenliktir, fırsat ve ayrıcalıktır. Bütün bu özellikleri bağlamında düşünüldüğünde sosyal medya insanları durağan bir biçimde içerik tüketen durumdan ve yapıdan içerik yaratan bir yapı haline getiren, bilginin demokratikleşme zaman dilimidir. Yayıncılık zaman diliminde süreci tekrar inşa etmiş ve bir kaynaktan birçok izleyici kitlesine modelini, çok kaynaktan birçok izleyiciye şeklinde yeniden inşa edilmiştir (Solis, 2010, s. 68).

3.4. Medya ve Toplum

Gerek geleneksel medya gerekse de yeni medya yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biridir. Hedef kitlesine karşı etkileme ve var olan hedef kitleyi yönlendirme gücünü kontrolü altında bulunduran medyanın hedef kitlesi konumunda olan topluma ve bu toplumsal yapı içerisinde yaşamını sürdüren bireylere karşı bazı belli başlı sorumlulukları ve görevleri bulunmaktadır. Bu sorumluluklar ve görevler; Enformasyon kaynağı sağlama, Kültürel yapıdaki devamlılık, Toplumsallaştırma, Kamuoyunun zihninde yeni bir fikir yapısı yaratma ve Eğlendirmedir (Şenyapılı , 1981, s. 9).

Medya ile hedef kitlesi arasında gelişen teknolojik yapı sonucu karşılıklı etkileşimin sağlandığı çift yönlü simetrik bir iletişim düzeni inşa edilmiştir ve inşa edilen bu düzen çok boyutlu ve çeşitli bir yapıya sahiptir. Medyanın toplumsal yapı üzerinde yapabileceği etkiler beraberinde devam eden bir süreç içerisinde bu etkilerin türleri ve etkilerin derece ve yoğunluğu birçok farklı yapılar tarafından belirlenir. Konu hedef kitle olan bireyler bağlamında incelendiğinde hedef kitle olan izleyicilerin toplumsal yapı içerisindeki öz geçmişleri, demografik özellikleri, mesleği, yaşam stili ve standartları, hayatı algılayış durumu, zihinsel yapılarının özellikleri ve zekâsı, kişiliği, inanç sistemleri ve diğer birçok kişisel karakteristikleri gibi birçok etken işin içinde yer almaktadır. Medyanın hedef kitlesini oluşturan insanlar ile ilgili olarak ele alınan bütün bu toplumsal, demografik ve psikolojik özellikler ve yapılar, medyanın hedef kitlesi olan bireyler üzerinde meydana getireceği etkinin çeşitliliğini, biçimini ve yoğunluğunu ortaya koymada önemli bir derecede rol oynar. Hiç kuşkusuz ki bu rol oynama sürecinde medyanın vermek istediği mesajlara yüklediği anlamsal yapılar da gözden uzak tutulmamalı ve önemli bir yerinin olduğu bilinci fark edilmelidir. Medyanın işlevleri ve insanlar üzerinde ki etkisi de son derece önemlidir. Medyanın bilgilendirme işlevi; yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelere bağlı ortaya çıkan koşullar ile alakalı olarak haber ve enformasyon aktarımı sağlayarak yerel ve yerel olmayan yapı içerisinde enformasyon akışını meydana getirebilir. Yaşadığımız zaman diliminde bireylerin bilgi edinme istekleri tabii ki en doğal haklarıdır. Doğru ve dürüst bir yapı içerisinde ve doğru bir haber anlayışı çerçevesinde elde var olan bilgiyi karşı tarafa kendi menfaatleri bağlamında değil objektif yani tarafsız bir bakış açısıyla transfer etmesi gerekmektedir. Medyanın hedef kitlesi olan bireylere dünyada nelerin yaşanıp bittiği konusunda her türlü enformasyon sağlam kaynaklarla verilmelidir (Kaya, 1985, s. 1).

Medyanın bir diğer işlevi de eğlendirme işlevidir; bireylerin günün stres ve yorgunluğunu ortadan kaldırabilmek ve günün var olan düzeni dışında farklı etkinlikler ortaya koyarak vakitlerini güzel geçirmeleri ve güzel geçen vakitlerinde de eğlenmeleri medyanın temel işlevlerinden birisidir. Geleneksel medya grubu içerisinde yer alan ve bünyesinde görsel-işitsel özellikleri barındıran televizyon; enformasyon kaynağı sağlama, eğitime gibi işlevlerinin yanı sıra medyanın hedef kitlesini oluşturan bireylerin boş vakitlerini doldurabilecekleri bir eğlence aracı yapısında da kullanılmaktadır. Var

olan sorunlardan ve sıkıntılardan uzaklaşarak rahatlama hissi oluşturma ve bir takım duygusal düşüncelere yani zihinsel rahatlama ulaşmada yardımcı olan önemli bir etkidir. Medyanın bir diğer önemli işlevi de Sosyalleştirme işlevidir; medyanın hedef kitesinin oluşturan insanların sosyalleşmesi özellikle yeni medyanın ortaya çıkması ile hız kazanmış bir zaman dilimidir. Yerel ve yerel olmayan haberler, eğitim içerikli programlar ve bunun yanı sıra bireylerin zihinsel anlamda rahatlama sağlayan eğlence programları hedef kitle olan bireylerin sosyalleşmesine olanak sağlamaktadır. Medya üzerinde yer alan ve içerikleri her zaman değişen programlar bireylerin sosyalleşmesine katkıda bulunmaktadır (Odabaşı, 2000, s. 15-25).

Öte yandan bazı araştırmacılar daha çok özel anlamda , “medyanın önemli bir enformasyon kaynağı olma ve geniş halk topluluklarını bilgilendirme işlevi” niteliği kapsamında çalışmalarını yoğunlaştırmışlardır. Böylesi araştırmacıların zihinlerinde yer alan medya, toplumsal yapı içerisindeki insanların, enformasyon ile ilgili eşitsizliklerden ve toplumsal yapılar arasındaki var olan bir takım sosyo-ekonomik farklılıklardan meydana gelen bilgi eksikliklerini-boşluklarını ortadan kaldırma anlamında (gapclosing effect) oldukça kritik görevler yerine getirir. Yapılan bu değerlendirmenin belli bir bölümünün gerçeklik payı olmasının yanı sıra, toplumsal yapı içerisinde var olan gerçeklikleri tamamıyla yansıtmaktan geridir. Bu konuda McQuail’in medya bir taraftan belirli açıkları kapatırken, diğer taraftan var olan belirsizliklere yenilerini ekler (Boyd-Barrett & Braham, 1995, s. 94).

Toplumun medyadan bilgi alma konusundaki beklentileri McQuail’e göre aşağıdaki maddelerde ki gibidir; (McQuail, 1999, s. 84).

- Dünya ve toplum üzerinde meydana gelen olaylar ve durumlar arasındaki ilişkiyi kavramak ve bu olaylar ve yaşanan durum hakkında bilgi almak
- Pratik esaslara dayalı olaylar üzerinde veyahut düşünceler ve tercihlerde doğru ve mantıksal çerçevede karar vermek için bilgiye duyulan ihtiyaç
- Merak edilen konular hakkında aydınlatıcı bir şekilde bilgi sağlamak
- Öğrenme ve eğitim konusunda kazanım elde etmek
- Sunulan enformasyon kaynakları ile yaşanan olay hakkında bir güvenlik hissi kazanmak.

Medya hedef kitlesi olan insanları edinilen bilgi, oluşturulan kanaat ve tutum bunun yanı sıra duygu ve davranışları bağlamında büyük oranda bir etkileme ve yönlendirme gücüne sahiptir. Yalnızca hedef kitlesi olan bireyler değil aynı zamanda var olan toplumsal yapılanmalar, organizasyonlar, toplumsal kurumlar yani kısacası bütün toplumsal yapı ve kültürel yapı medyanın etkileme alanının sınırları içinde yer almaktadır. Klapper, medyanın bireyler ile birlikte meydana gelen toplumu ve toplumsal yapıyı değiştirme yönündeki etkilerini 3 temel kategori içinde bir araya getirir (Boyd-Barrett & Braham, 1995, s. 84).

1. Değiştirip dönüştürme,
2. Önemsiz değişiklikler yapma,
3. Kuvvetlendirme.

Bazı düşünürlere ve araştırmacılara göre genelde medya ve özelde ise geleneksel medyanın bir unsuru olan televizyon var olan toplumsal yapı içerisinde endüstriyel yapının kültürel kolları gibidir. Bu düşünür ve araştırmacılara göre kitle iletişim araçları temel hedef kitlesi olan bireylerin ellerinde bulundurdukları duygu, inanç biçimleri, düşünce yapıları ve davranışları üzerinde hedef kitlesini tehdit etmek ya da zayıflatmak veyahut tamamen değiştirip dönüştürmek başka şekle büründürmek gibi olumsuz bağlamda bir etki yapmaz. Düşünülenin aksine hedef kitle olan bireyleri koruma, kuvvetlendirme ve aynı zamanda dengeleme hedefleri doğrultusunda hizmetler sağlar. Bu ve bunun benzeri değerlendirmeler aslında az rastlanan nitelikteki bazı istisnai durumlar ve şartlar için geçerli olabilir (Boyd-Barrett & Braham, 1995, s. 84).

Gelişen teknolojik yapı ve değişen toplumsal yapı bakımından incelendiğinde insanlar artık teknolojik ürünler ile daha fazla içli dışlı olurken sadece var olan içerikten yararlanmayıp, kendi duygu ve düşünceleri bağlamında inşa ettikleri içerikleri de sunma fırsatı bulmuşlardır. Medyada yer alan ve hedef kitleye sunulan içeriklerin farklı sembolik özellikler barındırdıkları ve bu semboller doğrultusunda insanların zihinsel dünyalarında bazı yeni düşünce yapıları inşa ettikleri görülmektedir. Medyada yer alan özellikle görsel hafızaya kodlanmak istenen mesajlarda verilen ince mesajlar insanların bir olay ya da durum karşısında düşünce yapılarını değiştirmekte ve onların zihninde yaşanan o olayın uzun süre kalmasını sağlamaktadır. Bu da medyanın ne kadar güçlü bir yapı olduğunun göstergesidir.

4. KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MEDYADAKİ DİNİ-MİLLİ GÖSTERGELERİN KULLANIMI: 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ ÖRNEK OLAYI

4.1. Yeni Şafak Gazetesi Örneği

Resim 1: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak:<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2756072>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyon olduğu ve görselin devamının olduğu görülmektedir. Görselin arka kısmına bakılınca gecenin ilerleyen saatleri olduğunun göstergesidir. İstanbul Boğaziçi köprüsü şimdiki güncel ismi 15 Temmuz Şehitler Köprüsü olan köprüde bir kalabalığın toplandığı görülmektedir. 15 Temmuz darbe girişimin ilk görüldüğü yer olan köprüye akın eden insanlar görselde olmasa da orada bulunan tankları engellemek için canları pahasına oraya gitmişlerdir. Görselin orta merkezinde yer alan insanların köprüyü tamamen kapsayarak yolları kapattıkları görülmektedir. Görselin orta kısımda yer alan ışıklara bakıldığında köprünün giriş-çıkış alanında insanların yolu kapatma uğraşında olduğunun göstergesidir. Görselin orta kısmında yer alan kırmızı rengin yoğunluğu insanların ellerinde bayraklar ile köprüye akın ettiklerinin göstergesidir. Görselin ön kısmında yer

alan kişinin ellerini açarak sol elinde bulunan Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığının sembolü olan Türk Bayağını dalgalandırması zaferin kazanıldığını ve bu bayrağın göklerden indirilemeyeceğinin göstergesidir. Görselde yer alan kalabalığa bakıldığında insanların tek yürek olarak darbeyi engellemeye yönelik canlarını hiçe sayarak vatan bilinciyle köprüye gittiklerini ve milli birliği vurguladıklarının göstergesidir.

Resim 2: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak:<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2576072>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında olayın gece gerçekleştiği görülmektedir. Görselde kalabalık bir topluluğun şehrin merkezinde toplandığı görülmektedir. Görselin orta üst kısmında Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığının sembolü olan bayrakların yan yana belli aralıklarla dizildiği ve rüzgârın etkisi ile hepsinin farklı bir tarafa doğru dalgalandığı görülmektedir. Fotoğrafta yer alan kalabalığın ellerinde bulunan bayrakları kaldırarak sağa sola doğru kazanılan bir zaferin kutlanması sonucu gururla salladıkları görülmektedir. Görselin ön tarafında başörtülü bayanlar ile beyaz giyinmiş ve başında takke yer alan sakallı bir adam ile bir bayan tarafından havaya kaldırılmış bir çocuk

bulunmaktadır. Kadınların, erkelerin, çocukların bir arada yer alışı yediden yetmiş herkesin meydanlarda yer aldığına göstergesidir. Havaya kaldırılan çocuğun başında yer alan bandın üzerinde ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ismi yazarken, çocuğu havaya kaldıran bayanın başında yer alan bandın üzerinde ise Türk milletinin ortak söylemi olan ve simgeleşmiş olan ‘‘Şehitler Ölmez Vatan Bölünmez’’ yazısı yer almaktadır. Görselde İslam dininin gereklerini yerine getiren başörtülü bayanlar, erkekler ve çocuklar milli bir birlikteliğin ve kazanılan zaferin coşkusu yaşamakta oldukları görülmektedir.

Resim 3: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2750672>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında olayın gece gerçekleştiği görülmektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gerçekleştiği yerin köprü olduğunu göstergesidir. Her ne kadar net belli olmasa da köprünün giriş-çıkış bölümünde insanların bir arada bulunduğu ve köprüye gelen darbecileri engellemeye çalıştığının göstergesidir. Görselin sağna bakıldığında köprünün giriş-çıkış hattına doğru insanların gelmeye devam ettiklerinin

göstergesidir. Görselin orta kısmında yer alan yola bakıldığında hiçbir arabanın olmayışı köprünün trafiğe kapandığının göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan orta yaşlı erkek kişinin sağ elini kaldırarak olayın gerçekleştiği yeri işaret ettiğinin göstergesidir. Sağ eli ile sol eline bakıldığında vücudunda kanlar bulunduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde boynuna astığı ve Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığının sembolü olan Türk Bayrağının üzerinde de kanların olması yaşanan darbe girişiminin ne kadar acımasız olduğunun ve bu girişimi neticelendirmek için sivil halkın canına kast etmeye bile ihtiyaç duyan darbeci askerlerin ne kadar acımasız olduğunun göstergesidir. Görselin önünde yer alan kişinin vücudunda kanların olmasına rağmen bulunduğu yerden ayrılmayarak darbecilere karşı dik duruşu vatanına ve bayrağına olan sevdasının ve bağlılığının göstergesidir.

Resim 4: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2756702>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında olayın gece gerçekleştiği görülmektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında kalabalığın devam ettiğinin göstergesidir. Görselin merkezini

kapsayan bayrakların dalgalanması milli bir duruşun göstergesidir. Görselin orta merkez kısmında bulunan bireylerin elleri ile Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile özdeşleşmiş Tek millet, Tek bayrak, Tek vatan, Tek devlet . anlamına gelen Rabia işareti yaptıkları ve halkı sokaklara davet eden Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a destek verdiklerinin göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan bayanların Ülkemizin Bağımsızlığının sembolü olan bayrakları gururla dalgalandırdıkları milli bir duruşun göstergesidir. Görselin ön solunda yer alan bayanın önünde bulunan korkuluklara çıkarak slogan attığı ve bu sloganların zaferin çığlıkları olduklarının göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan ve korkuluklara yaslanan başörtülü bayanın da bayrağı gururla dalgalandırdığı görülmektedir. Görselin ön kısmında sağ tarafta yer alan bayan da korkuluklara çıkarak elindeki bayrağı gururla dalgalandırmakta ve milli bir birliği göstermektedir.

Resim 5: 15 Temmuz Diriliş Görseli

Kaynak:<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2675072>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arka sağ tarafına bakıldığında olayın Boğaziçi Köprüsünde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin arka kısmına bakıldığında havanın aydınlık olduğu ve 16 Temmuzun sabahı

olduğunun göstergesidir. Görselin arka kısmına doğru bakıldığında kalabalığın gece olduğu gibi yoğunluğunu koruduğunu ve insanların her şeye rağmen meydanlardan köprülere sokaklardan şehir merkezlerine kadar milli iradeye sahip çıkmak için boş bırakmadıklarının göstergesidir. Görselin orta merkez kısmında darbeci askerler tarafından kullanılan tankın sivil halk tarafından ele geçirildiği ve darbeye izin verilmeyeceğinin göstergesidir. Darbeci askerlerden alınan tankın üzerine çıkan sivil halk ellerini havaya kaldırarak zaferi kutladığının göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan tankın üzerinde bulunan ve sadece eli görülen kişinin MHP ile özdeşleşmiş olan ülkücü işaretini yaptığı görülmektedir. Görselin orta merkezinde bulunan ve tankın namlusunun üzerine çıkan vatandaşın ise ellerini iki yana açarak şehadet parmağını kaldırdığı görülmektedir. Hangi siyasi partiye gönül bağı olursa olsun hangi inanışa sahip olursa olsun insanların aynı amaç için toplandıklarının göstergesidir. Vatanın birliği ve beraberliği için tek millet konumunda olan sivil halkın bir arada darbecilere karşı dik bir duruş sergiledikleri ve bu duruşun neticesinde yüzlerden okunan kararlık darbecilere asla izin vermeyeceklerinin göstergesidir.

Resim 6: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2657072>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmında yer alan havaya bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğu görülmektedir. Görselin arka kısmında çıkan dumanlar meşalelerin yandığının ve kutlamaların olduğunun göstergesidir. Görselin arka kısmından ön kısmına kadar bayrakların dalgalandığı milli duyguların göstergesidir. Görselin ön merkezinde yer alan soldan sağa başörtülü, başı açık, başörtülü, başı açık, başörtülü kadınların ve görselin ön merkezinde en sağda ise erkek bir vatandaşın bulunduğu ve bayrakları dalgalandırdıkları kazanılan zaferin hangi inançtan olursa olsun cinsiyeti ne olursa olsun halkın ortak zaferi olduğu ve herkesin darbeci askerlere karşı tek yürek olduğunun göstergesidir. Görselin en ön merkezinde ve en solda yer alan başörtülü bayanın ve yine görselin en önünde en sağın bir yanında yer alan başörtülü bayanın ellerinde su oluşu havanın sıcak olduğunun göstergesidir. Görselin en ön kısmında soldan ikinci bayan vatandaşın elinde beyaz bir zemin üzerine siyah büyük tipografi ile Demokrasinin yıldızı yazan ve altında Ülkemizin Cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'ın görselinin yer aldığı bir pankart bulunmaktadır. Bu pankartın taşınması sivil halkı meydanlara çağıran Cumhurbaşkanı olan sevginin ve bağlılığın göstergesidir. Farklı yapıda insanların bir arada olduğu görsel milli bir birlikteliğin ve kazanılan zaferin aynı zamanda da darbeci askerlere karşı dik duruşun göstergesidir.

Resim 7: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2076072>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında havanın aydınlık olduğu ve darbe gecesinin atlatıldığı görülmektedir. Fotoğrafta yer alan bu kalabalığın bir meydan üzerinde birleştiği ve yüksek katılımlı bir kalabalığın olduğu ön görülmektedir. Kalabalık bir insan topluluğunun yer aldığı bu göstergede Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığının ve milliliğinin göstergesi olan Türk Bayrakları göstergenin genelini kapsamış durumdadır. Bayrakların havaya kaldırılmış olması ve sağa sola doğru dalgalandırılıyor olması kazanılan bir zaferin olduğunun ve bayrağın dalgalanmaya devam ettiğinin göstergesidir. Toplanan kalabalığın ellerinde sadece Türk Bayraklarının yer alması bir milli mesele için bir araya gelindiğinin göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan ve net bir şekilde belli olan üç başörtülü bayanın bayrakları gururla ve yüksekte dalgalandırmaları ve bayanların hep beraber sevinç sloganları atmaları yine kazanılan bir zaferin göstergesidir.

Resim 8: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2671072>

Yatay bir kompozisyon üzerinde yer alan görsel devamı olmadığı için kapalı bir kompozisyonudur. Görselin arka kısmında yer alan kaldırım taşları yaşanan olayın merkezi bir yerde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin sol arka merkezinde bir şişe su ve yanında bir parça ekmek bulunmaktadır. Bu da hain darbe girişimine karşı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla meydanlara çıkan insanların eve gitmeyi düşünmeden gerekirse sokakta yatıp kalkacaklarının ama bu vatanı asla hainlere bırakmayarak vatanlarına ve cumhurbaşkanlarına karşı olan sevdalarını ve birlikteliklerinin göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan ve bir karton parçasının üzerinde uyumuş soldan sağa iki kız ve iki erkek çocuğu bulunmaktadır. İnsanların kendilerine korunak olarak seçtikleri ve gece uyurken üstlerine örttükleri örtüler yerine Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığı simgeleyen Bayrakları örtmeleri bayrağa verilen kutsallığın ve önemin göstergesidir. Bayrağın altında kendilerini güvende hisseden çocuklar meydanlardaki bu direnişleri ile darbecilere karşı sadece bugün değil gelecek yıllarda da asla bu vatanı bölemeyeceklerini ve bu vatanın birliğinin teminatı olduklarının göstergesidir. Hain darbe girişimine karşı yediden yetmiş herkesin bir arada oluşu vatanın birliğine verilen önemin göstergesidir.

4.2. Habertürk Gazetesi Örneği

Resim 9: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1562808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arka tarafına bakıldığında havanın aydınlık oluşu sabah olduğunun göstergesidir. Görselin sol arka tarafında yer alan darbeci askerlerin kullandığı tankın sivil halk tarafından ele geçirildiği görülmektedir. Ele geçirilen tankın üzerine çıkan sivil halk zaferin göstergesidir. Göstergenin sol arka tarafında yer alan tankın üzerinde yer alan sivil halk tarafından açılmış olan Türk bayrağı milli bir zaferin kazanıldığına göstergedir. Görselin sağ ön merkezinde yer alan sivil halkta yine darbeci askerler tarafından kontrol edilen tankı ele geçirmenin zaferini ve mutluluğunu yaşarken açılan ve en yüksekte dalgalanan Türk bayrağı zaferin göstergesidir. Görselin sol ön kısmında yer alan göstergede tankın üzerinde yer alan sivil halk ellerini ile Türkiye Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Tek vatan, Tek devlet, Tek millet ve Tek bayrak söylemleri ile sembolleşmiş Rabia işaretini yaparak kendilerini meydanlara davet eden liderlerine karşı bağlılıklarının göstergesidir. Görselin sol ön kısmında yer alan ve üzerinde ay-yıldız amblem bulunan sivil vatandaş ise elleri ile ülkücü işareti

yapmaktadır. Bu da siyasi görüşleri her ne olursa olsun milletin tek yürek olduklarının ve bağımsızlık mücadelesinin göstergesidir. Görselin ön orta merkezinde sırtı dönük olan bir vatandaş ise kazanılan bu zaferi belgelemek ve ölümsüzleştirmek adına bu anı fotoğraflarken bu ilerleyen günlerde Türk halkının tarihine yazılacak olan bir zaferin kanıtının göstergesidir. Görselde her yaşta insanın oluşu ise bunun bir vatan mücadelesi olduğunu ve herkesin tek yürek olduğunu bir milli mücadele olduğunu göstermektedir.

Resim 10: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1265808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Yatay bir kompozisyon üzerinde yer kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur. Görselin arka tarafında gökyüzünün karanlığına bakılınca olayın gece gerçekleştiği ve yine görselin en arka sağ tarafında yer alan ışıkları yanan gökdelen ve görselin sol tarafında yer alan binalar olayın şehrin merkezinde yaşandığının göstergesidir. Askeri bir araç olan tankın şehir merkezinde yer alışı daha önce defalarca kez Türk milletinin yaşadığı ve insanların zihninde "Askeri Darbe" olarak yer etmiş bir olayın tekrardan farklı yapılanmalar ile gerçekleştirilmek istendiğinin göstergesidir. Geçmiş darbe olaylarında sivil halkın alıkonularak etkisiz hale getirildiği olaylar yaşanmışken bu kez darbeci askerlerin kullanmış olduğu tankın üzerine çıkan insanların bir yeri ele geçiren insanlarda olduğu gibi orayı sahiplenmiş olmaları ve kendilerini temsil eden bayrağı orada dalgalandırmaları zafere yönelik olan göstergelerdir. Genç ya da yaşlı

fark etmeksizin orada karma bir insan yapısının var olması bu zaferin bir ekip işi olduğunu ve tüm halkı ilgilendiren bir yapıya sahip olduğunun göstergesidir. Görselin sağ orta kısmında yer alan kırmızı tişört giyinmiş kişinin bayrağı dalgalandırması yine görselin orta merkezinde ve en üstte yer alan kişinin elinde bulunan malzemenin her ne kadar görselde olmasa da gururla havaya kaldırdığı ve kararlılıkla ile baktığı şeyin Türkiye cumhuriyetinin Bağımsızlığının simgesi olan Türk Bayrağı olduğu tahmin edilmektedir. Milli bir unsur olan bayrağın kullanılması meselenin her hangi bir siyasi parti ya da kuruluş ile ilgili değil geneli ilgilendiren bir mevzu olduğunun göstergesidir. Söylem çözümlemesi ise istenmeye olayların meydana geldiği 15 Temmuz darbe girişimi olayında halkın sokaklara çıkarak darbeyi gerçekleştirmek isteyen askerlere karşı bir başarı sağladığını ve bu başarı sonucunda da askerlerin kontrolünde olan tankı ele geçirdikleri görülmektedir.

Resim 11: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1256808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Yatay bir kompozisyona konumlandırılmış bir görsel yer almaktadır. Görsel de açık bir kompozisyon yer almaktadır mekânın en gerisinde bulunan gökyüzünün karanlık olması toplanan kalabalığın gecenin belli olmayan bir saatinde bir araya geldiğini işaret etmektedir. Görselde bulunan gökyüzünün önünde Caminin yer alması Milli ve dini

sembollerin de karede yer almasının istenmesinden ötürür kayda alınmıştır ve milli-dini bir birlikteliği simgelemektedir. Caminin önünde binlerce insanın bir arada olması ve yüzlerinin bize doğru dönük olması bu insanların meydanlardan bir araya gelerek demokrasi nöbeti tuttuğunu göstermektedir. Bu insanların nöbet tutması olası bir daha darbe girişiminde şehrin ayakta olduğunu ve her soruna karşı çıkabileceklerini, darbeci yapılara karşı asla pes etmeden ve korkmadan ülkenin birliğini savunacağını göstergesidir. Görselin ön sağ merkezinde birbirinden farklı bayraklar yer almaktadır. Bu bayraklar soldan sağa Osmanlı devlet armasındaki yeşil üç hilal, Azerbaycan bayrağı, kayı boyunun ambleminin yer aldığı mavi bayrak ve Osmanlı devlet armasının bulunduğu bayrak yer almaktadır. Tarihsel referanslarını bir arada barındıran simgelerin bütüncül bir halde yer alması yüce Türk milletinin geçmişten bugüne kadar olan birlikteliğini ve vatan sevgisini sembolize etmektedir.

Resim 12: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1568208-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Yatay bir düzlem üzerine kompozide edilmiş olan bu fotoğraf açık bir kompozisyon içermektedir. Saatin geç saatlerde yer aldığı en arka planda bulunan havanın karanlık olmasından belli olmaktadır. Kompozisyonun sağ üst köşesinde bulunan gökdelen binalar şehir merkezi hissine sahip olmamızı saplamaktadır. Görselin

merkezinde bir sarı kamyon ve sarı kamyonun üstünde ellerinden bayrak bulunan birden çok genç bulunmaktadır. Sarı kamyonun direksin başında siyah çarşafli bir kadın ve ona bakarak yanında oturan başı acık bir kadın yer almaktadır. Kırmızı kamyon üzerinde bulunan gençlerin hepsi farklı bir yöne bakarak darbe girişiminden kurtulan milli irademizi heyecanımızı simgelemektedir. Kamyonun üstünde tam ortada ayakta olan genç ellerinde bulunan Türk bayrağını sallayarak Türk Cumhuriyetine bağlılığını simgelemektedir. Ellerinde Türk bayrağı bulunmayan gençler ise kamyonun sağ üst köşesinde ayakta olan gömlekli genç gibi Elleriyle Rabia işaretini yaparak Tek bayrak Tek millet Tek devlet ve Tek vatan olduğunun ve bu ülkenin hiçbir zaman vatan hainlerine teslim edilemeyeceğinin ve bu uğurda gerekirse canlarını bile vereceklerini göstererek dik duruşlarını sergilemişlerdir. Kamyonu Üstünde sağ tarafta oturan ve görselin sağına doğru boşluğa bakan genç ise ellerinde Ülkücü simgesi yaparak Söz konusu vatansa birden başka farklı düşüncede sahip olan Türk vatandaşlarının birlik ve beraberliklerini simgelemektedir.

Resim 13: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1562088-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Bu görsel dikey bir kompozisyonda yer almaktadır. Görselin tamamında gün ışığının etkili olması gündüz olduğunu göstermektedir. Görselin dar bir sokakta kadrajlara yansıdığı ve kompozisyonun orta merkezinde yer alan tekerlekli bir sandalyede oturan beyazlar giyinmiş aksakallı bir yaşlı insan bulunmaktadır. Görselde yer alan insanın sağlık sorunlarının olmasına rağmen dizlerinin üzerine koyduğu Türk bayrağı ile bu direnişe her şekilde sağlık sorunu yasamasına rağmen sahip çıktığını göstermektedir. Bu dik duruş bizlere bu Yüce devletin bu günlere kadar nasıl geldiğinin ve hainlere karşı yediden yetmişe herkesin mücadele içerisinde yer aldığının göstergesidir. Geçmiş zaferlerle dolu olan bu asil milletin her daim hangi şartta olursa olsun söz konusu vatansa son nefesine kadar mücadele edeceğinin net bir göstergesidir.

Resim 14: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1526808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Görsel yatay bir kompozisyonda yer almaktadır. Açık bir kompozisyon oluşu ise bizlere görselin devamının olduğunu göstergesidir. Görselin en arka kısmında bulunan gökyüzüne bakıldığında olayın gündüz saatlerinde gerçekleştiği görülmüştür. Mekân olarak bir köprü üzerinde yer aldığı sağdan ve soldan ufuk çizgesine doğru kolonlardan belli olmaktadır. Kompozisyonun ortasında insan kalabalığı yer alması geriden gelen

insanların orada toplandığını göstermektedir. Ve orada toplanan milletin askeri bir araç olan tankın üstünde olduğu net bir şekilde görülmesi de izlenim vermektedir. Görselin ön orta merkezinde başörtülü bir bayan bulunmaktadır ve sırtında Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığının sembolü olan Türk Bayrağını taşımaktadır. Kendinden emin bir şekilde kalabalığa doğru ilerleyen ve sırtındaki Bayraktan güç alan bu kadın adeta bu vatanın asla bölünemeyeceğini darbeci yapının eline geçemeyeceğinin göstergesidir. Gözünü kırpmadan dik bir duruşla ilerleyişi söz konusu vatan ise erkek kadın fark etmez herkesin canının seve seve vereceğinin göstergesidir. Görselin arka merkez kısmında yer alan kalabalığa doğru ilerleyişi merakından değil gerekirse bu vatan için şehadet şerbetini içmeye hazır oluşundandır. İşte bu cesaret ve inanmışlıkta bizlere bu Bayrağın yıllardır nasıl göklerde dalgalandığının ve asla indirilemeyeceğinin göstergesidir.

Resim 15: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1568208-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Görsel yatay bir kompozisyonda açık bir halde bulunmaktadır. Görselin açık halde oluşu görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin en arkasında yer alan karanlık hava olayın gecenin belli olmayan bir saatinde gerçekleştiğini

göstermektedir. Görselin sağ orta merkezinde ve sol orta merkezinde iş makinalarının yer alması Vatan için her kesim insanın var olduğunu vatanına milletine sahip çıktığını göstermektedir. Görselin merkezinde iş makinasının kepçesi havaya doğru kalkık bir halde yer almaktadır ve kepçenin içinde birden çok insan milli direnişte yer aldığını ve ellerinde bayraklar ile milli iradeye sahip çıktıklarını göstermektedir. Kompozisyonun en önünde yer alan sırtları bize dönük olan insanlar bu ana tanıklık etmektedirler ve görselin ortasında yer alan flaş ışığı ise yaşanan bu anların telefonlar ile kaydedildiğinin göstergesidir. Hangi sosyal statüde olursa olsun insanların bir araya gelerek gösterdikleri bu dik duruş vatanın birliği ve bölünmezliğinin teminatını göstermektedir. Geçimlerini sağlamak adına kullanmış oldukları iş makinalarını bir saniye bile düşünmeden sokaklara indiren bu koca yürekli insanlar adeta vatanın bütünlüğünün göstergesidirler.

Resim 16: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1526808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Yatay bir düzlem üzerinde bulunan görselin devamının olması sebebiyle açık bir kompozisyona sahip olduğu görülmektedir. Görselin en arkasında yer alan havanın karanlığına bakılacak olursa gerçekleşen bu hain olayın gecenin geç bir saatinde meydana geldiğinin göstergesidir. Görselin en arka kısmında yer alan ve aynı zamanda görselin orta merkezinde yer alan köprü ayakları olayın bir köprü üzerinde gerçekleştiğinin

göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan askeri araçlar hainler tarafından kullanılarak köprünün giriş yönünü trafiğe kapattıkları görülmektedir. Görselin sol kenar merkezine bakılacak olursa trafik akışının karşı yönden devam ediyor olması olayın geç saatte gerçekleşse bile gece yarısı diye adlandırılan zaman dilimi kadar da geç bir saatte gerçekleşmediğinin göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan iki tank ve arkalarında yer alan ve o darbeci askerleri oraya getiren bir kamyonet bulunmaktadır. Görselin orta arka merkezinde yer alan tankın üzerinde iki askerin yer aldığı ve aynı zamanda tankların önünde de bir grup askerin ellerinde silahlar ile beklemeleri her hangi bir direniş karşısında gözlerini kırpmadan sivil halkın canına kıyabileceklerinin göstergesidir. Böyle hain bir yapılanmanın ülkeye huzur ve refah getirme söylemleri ile yaptıkları bu hareketin arasındaki fark nu söylemlerin gerçekten ne kadar uzak olduklarının göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan ve darbeci askere karşı koymak adına oraya giden iki kişiden birinin bu şerefli mücadelesi sonucu şehit olarak ebedi hayata göçtüğü diğer kişinin ise dizlerinin üzerine oturarak ve şehadet parmağını kaldırarak Allaktan yardım dilediği görülmektedir. Bu ülkenin birliğini ve dirliği bozacak yapılanmalara karşı gözünü kırmadan şehit olmayı göze alan ve arkadaşı yanında şehit olmuşken o ortamdan ve hainlerden kaçmayarak Allaha dua eden vatandaşlar bu ülkenin neden ayakta kaldığının neden bölünemediğinin göstergesidir. Darbeci askerlerin şaşkınlık ile izlediği bu görüntüler vatanın birliği ve beraberliğinin asla bölünemeyeceğini ve milli-dini unsurlar ile insanların korkmadan bu vatan mücadelesini vereceklerinin göstergesidir.

4.3 Hürriyet Gazetesi Örneği

Resim 17: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40520906>

15 Temmuz darbe girişimi esnasında yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Görselin en arka tarafı incelendiğinde havanın karanlık olması olayın geç saatlerde olduğunu göstermektedir. Görselin arka merkezinde ve orta solunda yer alan askeri araçlar olayın yaşandığı yerde hâkimiyeti ele geçirmek için darbeci askerler tarafından ve askeri alan dışına çıkılarak gerçekleştirilmesi istenen hain planın göstergesidir. Görselin orta merkezinde hain yapılanmaya hizmet eden darbeci askerlerin kullandığı bir tank görülmektedir. Tankın harekâtını önlemek adına sivil bir vatandaş tankın paletlerinin önüne yatmıştır. Görselde sivil vatandaşın canını düşünmeden hayatını tehlikeye atması Türk milletinin damarlarında bulunan o cesaretin göstergesidir. Darbeci askerlere karşı gösterdiği bu cesaret o tankı kullanan hainleri bile korkutmuş olmalı ki tankı süremeye cesaret edemeyip durmuştur. Tarihin belli dönemlerinde aynı zihniyet yapısına mensup vatan hainleri tarafından gerçekleştirilen darbeler başarıya ulaşırken yaşanan bu girişimin yerle yeksan edilip bertaraf edilmesi Yüce Türk milletinin çok daha dirençli ve korkusuz olduğunu eski zamanlarda yaşanan kadar kolay bir şey

olmayacağını göstergesidir. Vatan sevgisinin vücut bulduğu bu görsel Yüce Türk Milletinin vatan ve bayrak konusundaki hassasiyetinin net bir göstergesidir.

Resim 18: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40250906>

15 Temmuz darbesi gecesinde görsel yatay bir kompozisyon üzerine açık şekilde konumlandırılmıştır. Darbe esnasında, sivil halk tarafında ele geçirilen tan üzerinde, darbenin bertaraf edilmiş olmasının verdiği gururla sevinen sivil halk görülmektedir. Görselin arka kısmı incelendiğinde havanın karanlık olması olayın geç saatlerde olduğu göstermektedir. Tankın önünde duran kişilerden birinin Rabia işareti yapması ve görselin en önünde yer alan kişinin kıyafetinin üzerindeki Türk bayrağı öpmesi ve sol elinde Türk bayrağını tutusu, milli ve siyasi kültlerin bütünleşik bir göstergesidir. Bununla birlikte tankın yan tarafındaki insanların ortaya çıkan bu görüntüyü teknolojik cihazlarla kayıta alması bu anı unutulmaz kılmaktadır.

Resim 19: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40502906>

Dikey bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu görselin devamının olduğunun göstergesidir. Görselin arka tarafına doğru bakıldığında havanın aydınlık oluşu darbenin engellendiği 15 Temmuz gecesinde hemen sonra çekilmiş bir görsel olduğunun göstergesidir. Görselin arka tarafında bir kalabalığın bulunması bu kalabalığın meydanları andıran bir alanda toplandıklarının göstergesidir. Görselin sol arka tarafında yer alan ve net olarak belli olmayan havaya kaldırılmış ve dalgalandırılan bayrağın üzerinde Türkiye Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'ın resminin yer aldığı tahmin edilmektedir. Görselin sol tarafında yer alan erkek vatandaşın elinde şişe su olması havanın sıcak olduğunun göstergesidir. Ve yine bu vatandaşın Ülkemizin Bağımsızlık sembolü olan Türk Bayrağını göğsünde taşıdığı görülmektedir. Görselin solunda yer alan bu kişinin başındaki bantta ise Büyük bir tipografi kırmızı bir zeminin üzerine beyaz renklerle yazılmış Türkiyem yazısı yer almaktadır. Görselin en önünde yer alan ve ırk olarak her ne kadar Türk olmasa da kendini Türklerden ayrı görmeyen ve bu milletin bir ferdi gibi meydanlara çıkan bir siyahi bayan yer almaktadır. Sağ elinde gururla dalgalandırdığı Türk bayrağı yer almaktadır. Aynı zamanda bir Türk bayrağını sarmalayarak başına taktığı görülmektedir. Ve üzerine giymiş olduğu kırmızı tişört ve kırmızı zeminin üzerin de

beyaz renkte büyük harflerle yer alan Türkiyem tipografisi ve ay yıldız figürleri Türkiye'ye bağlılığının ve sevgisinin göstergesidir.

Resim 20: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40529006>

15 Temmuz darbe girişimi esnasında gecenin ilerleyen saatlerinde Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan “vatandaşlarımızın meydanlara çıkmasını istiyorum” çağrısını yaptıktan sonra çekilen bu görsel milletimizin bağımsızlığının, bu ülkeye bağlılıklarının ve darbeye karşı dik duruşun göstergesidir. Dikey bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Görselin arka tarafına doğru bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğunun göstergesidir. Askeri bir araç olan tankın şehrin merkezinde ve insanların içerisinde yer alması ülkemizde daha önce gerçekleştirilen darbeleri anımsatan bir göstergedir. Görselde yer alan tankın üzerine çıkmış insanların kazanılan bir zaferi kutladıkları görülmektedir. Türk bayrağının dalgalandırılması ise tankın kontrol altına alındığının ve darbeci askerlerden temizlendiğinin göstergesidir. Tankın üzerinde ve görselin orta merkez kısmında yer alan kapri giymiş vatandaş ile yanında takım elbise giyinmiş vatandaşın yer alması da insanların apar topar buldukları yerden hızlıca meydanlara çıktığının göstergesidir. Tankın önünde yer alan ve görselin solunda bulunan siyah bir tişört giymiş kişinin ve yanında bulunan gömlek giymiş ve gözlük kullandığı

görünen kişinin ellerini havaya kaldırarak zafer işareti yaptıkları bir zaferin kazanıldığıнын göstergesidir. Tankın önünde yer alan ve zafer işareti yapan kişilerin sağında bulunan kişinin şehadet parmağını havaya kaldırması da bu yola sonunda ölüm olsa da bir tek Allaha yardım dileyerek çıktıklarının göstergesidir. Görselin en önünde solda yer alan bir başörtülü bayan ile bayanın solunda bulunan kişinin ise fotoğraf çektikleri bu da kazanılan zaferin ölümsüzleştirilmek istenmesinin göstergesidir. Milli ve dini unsurların bir arada yer aldığı bu görsel milletin darbeye karşı dik duruşunun göstergesidir.

Resim 21: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40259006>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyon olduğu ve görselin devamının olduğu görülmektedir. Görselin arka kısımlarına doğru bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğu görülmektedir. Herhangi bir aydınlatmanın ya da ışığın olmaması şehrin merkezinden uzak daha kırsal bir alanda toplanan kalabalığın göstergesidir. Toplanan kalabalığın ellerinde bulunan ve havaya kaldırılan bayraklar kazanılan bir zaferin ve sevincin göstergesidir. Görselin sağında her ne kadar karanlıkta olsa sırtı dönük başörtülü bayanların bulunduğu görülmektedir. Görselin orta merkezinde bir erkek çocuğunun havaya kaldırılması da bir sevincin göstergesidir.

Görselin yine orta merkezinde yer alan ve genelde kutlamalarda ve güzel günlerde kullanılan meşalelerin yakılıp havaya kaldırılması da bir başarının göstergesidir. Görselde bayanlardan, erkeklere ve çocuklara kadar karma bir kalabalığın bulunması durumun küçük büyük herkesi ilgilendiren bir mesele olduğunun göstergesidir.

Resim 22: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40520096>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyon olduğu ve görselin devamının olduğu görülmektedir. Görselin arka üst bölümü gece olduğunun göstergesidir. Kalabalığın yoğunluğu insanların bir meydana toplandıklarının göstergesidir. Görselin sol arka kısmında yer alan palmiye ağacı ve saat kulesi insanların toplandığı meydanın İzmir Gündoğdu Meydanı olduğunun göstergesidir. Görselin orta kısmında yer alan dumanlar kazanılan bir zafer sonucu insanların kutlamalar için meşale yaktıklarının göstergesidir. İnsanların bayrakları havaya kaldırarak sağa sola doğru dalgalandırmaları bir sevincin göstergesidir. Sadece Türk bayraklarının oluşu meselenin temelinde milli bir mesele olduğunun göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan başörtülü, başı açık kadınların genç ve orta yaşlı adamaların oluşu bu kalabalığın yediden yetmişe herkesin toplanması ile bir araya geldiğinin göstergesidir. İnançları ya da dünya görüşleri her ne olursa olsun bu görsel de

bir araya gelen insanların milli-dini bir birliktelik sağladıklarının ve ortak irade sonucu meydanlarda bir araya geldiklerinin göstergesidir.

Resim 23: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40925006>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyon olduğu ve görselin devamının olduğu görülmektedir. Görselin arka tarafına bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğunun göstergesidir. Görselin sol arka üst kısmında yer alan arkası görülen tabelaya bakılınca şehrin merkezinde yer alan bir alan olduğunun göstergesidir. Görselin orta kısmında yer alan askeri araç olan tankın şehrin merkezinde yer alması bir darbe girişiminin olduğunun göstergesidir. Darbeci askerler tarafından kontrol edilen tankın halkın üzerine doğru yönlendikleri görülmektedir. Tankın üzerinde yer alan insanlar tankı kontrol altına alamayınca insanların aşağı doğru can havliyle inmeleri tankın önüne geçip engellemeye çalışmak için bir hamle göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan kişilerin sıralanarak tankın önünde bir barikat oluşturmaya çalıştıklarının göstergesidir. Görselin solunda yer alan bayanın elinde Türk bayrağı ile tankı engellemek için orada oluşu bu işin cinsiyet meselesi değil vatan meselesi olduğunun göstergesidir. Görselin ön kısmında ise tank tarafından ezilmiş ve ters dönmüş bir araç bulunmaktadır. İnsanların araba ile değil de tankı engellemek için uğraşmaları malın, mülkün öneminin olmadığı mevzunun sadece vatan olduğunun göstergesidir.

Bayanların ve erkelerin bir arada oluşu milli bir birliği yansıtırken görselde yer alan bayanın cesareti geçmiş kahramanlıklarla dolu olan Türk kadınlarının her zaman diliminde var olduğunun göstergesidir.

Resim 24: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40095206>

Yatay bir düzlem üzerinde bulunan görselin devamının olması sebebiyle açık bir kompozisyona sahip olduğu görülmektedir. Görselin en arkasında yer alan havanın karanlığına bakılacak olursa gerçekleşen bu hain olayın gecenin geç bir saatinde meydana geldiğinin göstergesidir. Görselin en arka kısmında yer alan ve aynı zamanda görselin orta merkezinde yer alan köprü ayakları olayın bir köprü üzerinde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin yan kısmında trafiğin bir bölümünün devam ettiği görülmektedir. Bu da darbecilerin insanları ansızın bir şekilde yakalamak istediklerinin göstergesidir. Görselin orta merkez kısmında asker bir araç olan fakat darbeci hain askerler tarafından kontrol edilen ve tankın üstünde her an sivil halkı vurmak için hazır bekleyen bir tank görülmektedir. Bu görüntü hain darbeci askerlerin gözlerini ne kadar kararttıklarının ve hainlikte sınır tanımadıklarının göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan tankın üzerinde bulunan eli silahlı askerin yanında yer alan sivil vatandaş görülmektedir. Sivil vatandaşın bu girişimi hainlere karşı Türk halkının cesaretini ve Bayrağına olan

düşk nl klerinin göstergesidir. Görselin orta solunda ve tankın sol kısmında yer alan asker ise elindeki silahla sivil halkı korkutarak tankı halktan korumaya çalışmaktadır. Bu görüntü ise ellerinde silah olan kişinin savunmasız ve sadece koca yüreği ile oraya gelen sivil halktan ne kadar korktuklarının ve cesaretsiz olduklarının göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan tankın hemen önünde bulunan vatandaş ile yerde oturan iki sivil vatandaş adeta canlarını siper ederek tankı durdurmak adına gözlerini kırpmadan tankın önünde yer almışlardır ve bu da Yüce Türk milletinin cesaretinin göstergesidir. Görselin sol ön kısmında köşede yer alan sivil vatandaşların ise ellerinde Türkiye Cumhuriyetinin Bağımsızlığının sembolü olan Türk Bayrağının yer alışı adeta tankı ele geçirip o bayrağı o tankın üzerinde dalgalandıracaklarına olan inançlarının göstergesidir. Söz konusu vatan ise milletin birlik beraberlik içerisinde canlarını hiçe sayarak milli-dini duygular ile vatanın bütünlüğünün nasıl savunulduğunun göstergesi olan bir görseldir.

4.4 Milliyet Gazetesi Örneği

Resim 25: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482569/>

Dikey bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu görselin devamının olduğunun göstergesidir. Görselin arka tarafına bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğu anlaşılmaktadır. Olayın gerçekleştiği mekân görselin arka kısmında belli olduğu gibi bir köprüdür. Bu köprü 15 Temmuz sürecinin sembolü olan Boğaziçi Köprüsüdür. Köprünün ayaklarının kırmızı oluşu bir milli durumun göstergesidir. Görselin orta kısmına bakıldığında bir kalabalığın toplandığının göstergesidir. Toplanan kalabalığın ellerinde bayrakların oluşu milli bir iradenin ve birlikteliğin göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan ve ellerinde bağımsızlığın sembolü olan bayrakların bulunduğu yerde orta yaşlı erkekler, genç erkekler ve bayanlar görülmektedir bu durumda bir birlikteliğin ve tek yürek oluşun göstergesidir. Bayrağın havaya kaldırılışı ve sağa sola dalgalanışı kazanılan bir zaferin göstergesidir. Milli unsurları yer alışı ve farklı farklı insanların bir arada olması milli bir birlikteliğin göstergesidir.

Resim 26: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2842569/>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında olayın gece gerçekleştiği görülmektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında bulunan ayaklar kalabalığın köprü üzerinde toplandığının göstergesidir. Görselin arka kısmında bulunan bireylerin ellerinde bulunan bayrakları havaya kaldırarak dalgalandırmaları bir zaferin ve sevincin göstergesidir. Milli unsurların yer aldığı görsel de kalabalığın tek bir hedef ile köprüde toplandığı ve darbeci askerleri önlemek adına oraya akın ettiklerinin göstergesidir. Görselde sadece erkelerin değil aynı zamanda bayanlarında yer aldığı bir birliğin göstergesidir. Görselin n kısmında yer alan başörtülü bayanlardan görselin solunda yer alan bayanın elini havaya kaldırarak bir slogan attığı ve darbeye karşı dik duruşunu sergilediği görülmektedir. Milli-dini unsurları bir arada bulunduran bu görsel ortak iradenin darbecilere karşı durmak üzerine temellendiğinin göstergesidir.

Resim 27: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2428569/>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arkasına doğru bakıldığında olayın gece gerçekleştiği görülmektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında bulunan kalabalığın devamının olduğunu göstergesidir. Görselde arka kısmında yer alan kalabalığın meşaleler yaktıkları görülmektedir. Bu yanan meşaleler de kazanılan bir zaferin göstergesidir. Görselde yer alan kalabalığın ellerinde Türk bayrağının oluşu milli bir meselenin göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan Osmanlı devlet armasında bulunan üç hilal bayrağının bulunması milletin geçmişine olan bağlılığını ve daha önceden böyle hain yapılanmalar ile çok karşılaşmış bir ecdadın torunu olduğumuzun göstergesidir. Bu bayrak ile atalarımızın yolunda ilerlediğimizi ve düşman güçlere karşı dik duruşumuzu sergilemeye devam ettiğimizin göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan çocukların merkezi bir yerde bulunan korkulukların üzerine çıkarak ellerindeki bayrakları daha ok havaya kaldırmaya çalışmaları bu bayrağın sadece şimdi değil gelecek yıllarda da indirilemeyeceğini ve bu bayrağa sahip çıkan nesillerin her daim var olduğunu ve olacağını göstergesidir. Görselin ön kısmında yer alan çocukların yanı sıra orta yaşlı, genç, büyük, küçük herkesin

bir arada oluşu yediden yetmişe herkesin bir arada tek yürek olduğunun ve darbecilere karşı asla geri çekilmeyeceğinin göstergesidir. Milli unsurların yer aldığı görsel milli bir birliği ve dayanışmanın olduğunun göstergesidir.

Resim 28: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2485269/>

Dikey bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu görselin devamının olduğunun göstergesidir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Görselin arka kısmında sol tarafta yer alan binanın kalabalığın merkezde bir yerde toplandığının göstergesidir. Görselin arka kısmında yer alan insanların bayrakları havaya kaldırarak sağa sola dalgalandırmaları ve yükseğe çıkarmaları bayrağının indirilemez oluşunun göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan bir çocuğun başında takılı olan batta Türkiyem yazısı olduğu ve ne amaçla o kalabalığın orada olduğunun göstergesidir. Görselin ön kısmında solda yer alan yaşlı bireyin başında Türk bayrağının yer alışı da yine kalabalığın toplanma sebebinin göstergesidir. Görselin ön kısmında ortada yer alan bayan ile görselin ön sağ kısmında yer alan erkeğin elleri ile Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile özdeşleşmiş Tek millet, Tek bayrak, Tek vatan, Tek devlet anlamına gelen Rabia işareti

yaptıkları ve halkı sokaklara davet eden Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a destek verdiklerinin göstergesidir. Yaşlısından gencine bayanından erkeğin çocuğuna kadar yediden yetmişe birçok kişinin meydanlarda yer alması darbecilere karşı dik duruşun göstergesidir. Milli bir birlikteliğin ve ortak söylemin göstergesidir.

Resim 29: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482659/>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur buda bizlere görselin devamının olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmında yer alan havaya bakıldığında gecenin ilerleyen saatleri olduğu görülmektedir. Görselin orta arka merkezinde yer alan bayrakların havaya kaldırılarak dalgalanması ise kazanılan bir zaferin göstergesidir. Görselin sağ orta kısmında yer alan ve yüzünün sadece yarısı görülen erkek vatandaşın başında bulunan bantta kırmızı bir zeminin üzerine beyaz tipografya ile yazılmış Türkiyem yazısı yer almaktadır. Görselin orta merkez kısmında yer alan gelin ve damat ise en mutlu günlerinde meydanlara çıkmak zorunda kalmış ama yüzlerinde tebessümüm bu durumdan hiç şikâyetçi olmadıkları ve tam tersi bu milletin kazandığı zafer ile evlilik günlerinin aynı güne gelmesinin mutluluğunu yaşadıklarının göstergesidir. Görselin sağ ön kısmında yer alan başörtülü bayan ile arkasında yer alan bayanın ise düğünden meydanlara gelişi ve ellerindeki

bayrakları dalgalandırışları milli değerlere ve vatan bütünlüğüne olan bağlılıklarının göstergesidir.

Resim 30: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2486529/>

Yatay bir görsel üzerine konumlanmakta olan bur görsel açık bir kompozisyonda yer almaktadır. Saatin geç olduğu gökyüzünün renginden belli olmaktadır. Görselde bulunan kalabalığın şehrin meydanında bir araya geldiği ve görselin en arkasında yer alan caminin önünde toplanmaları milli-dini bir birlikteliğinin göstergesidir. Ellerinde bayraklarla meydanlara dökülen bu kalabalığın var olan vatan mücadelesinden hiçbir zaman kaçmayacaklarını adeta kanıtlarken dosta güven düşmana korku salmaktadır. Ve toplanan bu kalabalığın ellerinde Türk Bayrağının yer alması burada milli gücü ve birliği, beraberliği simgelemektedir.

Resim 31: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2465289/>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece geç saatlerde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin sol arka tarafında yer alan binalar olayın şehrin merkezinde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin sol ön kısmına bakıldığında bir askeri aracın var olduğu bu da askeri araçların şehrin merkezine indiğinin göstergesidir. Görselin ön orta merkezinde elinde silah bulunan bir asker görülmektedir. Silahları ile şehrin merkezine inen darbeci askerlerin sivil halkın canını düşünmeden o hain planlarını gerçekleştirmek için şehrin merkezine indikleri ve eğer halktan tepki gösteren olursa gözlerini kırpmadan onları vurmalarının istendiğinin göstergesidir ellerinde taşıdıkları silahlar. Görselin orta ön kısmında yer alan askerin taşıdığı silahın namlusunu tutarak havaya kaldıran ve kendini silahın önüne atan kişi adeta Türk halkının nasıl bir cesaret timsali olduğunu ve söz konusu vatan ise gözlerini kırpmadan canlarını vereceklerinin göstergesidir. Daha önce ülkemizde gerçekleşen hain darbe girişimleri ile sivil halkı kontrol altına alan askerler var iken şimdi halkın bu kararlı direnişi sonucunda silahın namlusunu sivil halka doğrultan askerin şaşkın ve korku dolu bakışları halkımızın ne kadar cesaretli ve korkusuz

olduğunun ve bir daha böyle bir şeyin yaşanmaması için canlarını bile vermeye hazır olduklarının göstergesidir. Görselin sol ön kısmında yer alan iki gencin ise dikkatli bir şekilde olanları izlerken korkmayarak orada duruşları ise yeni destanlar yazılacağı ve bu genç neslin vatanını asla hain yapılanmalara bırakmayacağına göstergesidir.

Resim 32: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482569/>

Yatay bir düzlem üzerine konumlandırılmış Açık bir kompozisyonudur. Görselin arka kısmından havanın karanlık oluşu ve toplanan kalabalığın gece saatlerinde toplandığının göstergesidir. Görselin arka kısmından ön kısmına doğru Türk Bayraklarının ortamı kaplamış olması orada toplanan kalabalığın temel hedefinin bu Bayrağın dalgalanmasını istemesinin göstergesidir. Görselin sağ arka merkezinde yer alan başörtülü ve gözlük kullanan bayanın başında bulunan kırmızı bir zemin üzerine büyük beyaz tipografiler ile Türkiyem yazılı olan bant bu kalabalığın toplanma amacını gösteren bir diğer etkidir. Aynı zaman da bu bayanın sol eli ile Tek Devlet, Tek Millet, Tek Bayrak, Tek Vatan anlamına gelen ve halkı meydanlara davet eden Ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile özdeşleşmiş olan Rabia işareti yaptığı görülmektedir. Bu durum da buradan toplanan kalabalığın Vatanın ve Devletin

bölünmezliği için bir arada oluşunun ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik sevginin göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan tekerlekli sandalyede oturduğu tahmin edilen engelli bir vatandaşın da yanındaki bayanların yardımıyla meydanlara geldiği görülmektedir. Engelli kardeşimizin yüzündeki tebessüm ise bu durumdan ne kadar hoşnut olduğunun göstergesidir. Görselin ön sol bölümünde yer alan vatandaşın ise bu anı ölümsüzleştirmek adına telefonu ile kayıt yaptığı görülmektedir. Bu görsel sadece erkeklerin değil bayanlarında sadece sağlıklı insanların değil gönlünde engel bulunmayan insanların da yediden yetmişe meydanları doldurduğunun ve vatanına karşı Bayrağına karşı olan sevdasının göstergesidir.

4.5. Posta Gazetesi Örneği

Resim 33: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-357066>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece geç saatlerde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin arka orta merkezinde yer alan heykelin toplanan kalabalığın şehrin merkezinde bulunan bir meydanda toplandığının göstergesidir. Görselin orta üst kısmında belli aralıklar ile dizilmiş Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığını simgeleyen ve rüzgârına etkisi ile dalgalanan bayraklar bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin sembolü olan bu bayrakların göklerde dalgalanması bayrağın yere indirilemeyeceğinin ve her zaman en tepede bayrağa yer olduğunun onun gölgesinde yaşamının ve toplanmanın bir gurur olduğunun göstergesidir. Görselin orta merkez kısmında yer alan ve ellerindeki bayrakları havaya kaldırarak sağa sola doğru dalgalandıran kalabalığın ise kazanılan zaferi kutladığının göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan kalabalık topluluk içerisinde kadından erkeğe, yaşlıdan gence her türlü insanın yer alışı bunun milli bir mesele olduğunun ve birliğin göstergesidir. Görselin sol orta kısmında görselin orta merkezine doğru uzanan kameranın ise toplanan kalabalığı ve bu zaferin coşkusunu yaşayan halkı kaydettiği ve görüntülediği görülmektedir. Bu kaydedilen görüntüler ise yarın doğacak

yeni nesillere anlatılacak yeni bir zaferin kayıtları olduğunun göstergesidir. Görselin ön orta merkezinde yer alan ve sadece sağ eli görülen vatandaşın ise kendi telefonu ile yaşanan bu coşkuyu kayıt altına aldığı görülmektedir.

Resim 34: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-350766>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyondur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece geç saatlerde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin sağ üst kısmında yer alan sokak lambası direği çekilen görselin merkezi bir yerde çekildiğinin göstergesidir. Görselin sol arka kısmında başörtülü bir bayan ile önünde bulunan bayan çocuğun sırtlarına Türkiye'nin Bağımsızlık Sembolü olan Türk Bayraklarını astıkları ve meydanlarda yer aldıkları görülmektedir. Görselin sağ ön kısmından sol orta merkezine kadar uzanan insanlar bir kaldırımın üzerine oturmuş ve dua etmektedirler. Görselin ön kısmında oturan ve soldan dördüncü olan erkeğin kucağında bir kız çocuğunun yer alışı meydanlara sadece büyüklerin değil yediden yetmişe herkesin çıktığının göstergesidir. Görselde yer alan insanların ellerini açarak dua etmeleri bu şer odaklarını Allah'ın yardımıyla alt etme isteklerinin göstergesidir. Ellerini açarak dua eden insanların varoluşu dini unsurlara verdikleri önemin göstergesidir.

Görselin en ön sağ kısmında baştan ikinci sırada yer alan siyahi bir vatandaşın bulunması da sadece Türklerin değil Türkiye’de yaşayan diğer ülkelere mensup bireylerinde bu hain darbe girişimine karşı tepki gösterdiklerinin göstergesidir. Görselin en ön kısmında oturan insanların ayaklarının bulunduğu kısımda su şişelerinin ve bardakların oluşu insanların evlerine gitmediklerinin ve dışarda vatan nöbeti tuttuklarının göstergesidir. hangi ırktan olursa olsun herkesin destek verdiği milli-dini bir duruşun göstergesidir bu görsel.

Resim 35: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-357606>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece geç saatlerde gerçekleştiğinin göstergesidir. Görselin arka kısmında yer alan binalar çekilen görselin şehrin merkezinde bir yer olduğunun göstergesidir. Görselin arkasında bulunan binanın ön yüzüne bakıldığında büyük bir bayrağın olduğu öngörülmekte ve bu da bu binanın bir resmi kuruluşa ait olduğu izlenimini vermektedir. Görselin sol ön kısmında yer alan ve demir korkuluklara asılı halde bulunan poşetlerden sol tarafta olanının üzerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesinin amblemi yer almakta ve bu da görselin İstanbul’da çekildiğinin

göstergesidir. Görselin orta merkezinde yer alan ve direksiyonun sağ ve sol tarafında Türkiye Cumhuriyetinin Bayrağı bulunan bir motosiklet üzerinde uyumuş olan orta yaşlarda bir erkek vatandaş bulunmaktadır. Bu da bizlere her ne olursa olsun vatan için her ne şartta olursa olsun meydanların boş bırakılmayacağını ve darbecilere karşı vatanın birliğinin ve beraberliğinin savunulacağını göstergesidir. Görselin ön alt merkezinde ise eli görülen bir vatandaşın mhp ile özdeşleşmiş olan ülkücü işaretini yaptığı görülmektedir. Çekilmiş olan bu görsel milli değerlere karşı olan bağımlılığın ve vatan sevdasının net bir göstergesidir.

Resim 36: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-356076>

Dikey bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu görselin devamının olduğunu göstergesidir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Görselin orta arka kısmında yer alan beyaz bir zemin üzerine kırmızı büyük tipografyalar ile yazılmış Zalimler için yaşasın Cehennem yazısının yer aldığı bir pankart bulunmaktadır. Bu pankartın üzerinde yer alan yazı bu hain girişimin içinde olan hain yapılanmalara sivil halkın nasıl bir gözle baktığının göstergesidir. Görselin sol orta kısmında yüzünün yarısı belli olan başörtülü bir bayan bulunmaktadır. Görselin sol ön kısmında ise koluna iki tane poşet geçirmiş olan

bir erkek vatandaş yer almaktadır. Koluna geçirdiği poşetlerin birisin de simit bulunmaktadır. Bu da insanların uzunca bir süredir meydanlarda yer aldığı ve acıktığının göstergesidir. Görselin orta ön kısmında yer alan ve sırtına ülkemizin Bağımsızlık Sembolü olan Bayrağımızı asan ve başında yer alan yeşil bir zemin üzerine beyaz büyük tipografyalar ile ülkemizin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın isminin yer aldığı bant görülmektedir. Bu ise Ülkenin Cumhurbaşkanı ve Başkomutanı olan Recep Tayyip Erdoğan'a karşı duyulan sevginin ve güvenin göstergesidir. Yine görselin orta merkezinde yer alan bayanın elinde hedef 2023 yazan altında ise ay-yıldızın olduğu ve içinde Recep Tayyip Erdoğan'ın resminin yer aldığı bir bayrak bulunmaktadır. Bu bayrağı gururla dalgalandıran kişi gelecek güzel günlerin habercisi olan Hedef 2023 sloganına vurgu yaparak güzel yarınlarımızın bu hain darbeci yapılanmaya bırakılmayacağı ve hedeflenen yolda kararlılık ile ilerlemenin devam ettiğinin göstergesidir.

Resim 37: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-365706>

Yatay bir kompozisyon üzerine kurulmuş bir görseldir. Açık bir kompozisyonudur ve bu bize görselin devamının var olduğunu göstermektedir. Görselin arka kısmına bakıldığında olayın gece geç saatlerde gerçekleştiğinin göstergesidir.

Görselin sağında ve solunda bulunan binalar kılınan bu namazın şehrin merkezinde yer alan bir otoyolda toplanan kalabalık tarafından kılındığının göstergesidir. Görselin sağında ve solunda yer alan binaların ışıklarının kapalı oluşu milletin sokaklara döküldüğünün ve evlerde kimselerin kalmadığının göstergesidir. Görselin sağında sıralanmış olan insanlar ise ellerindeki telefonlar ile bu anın görüntülerini kaydederek gelecek nesillere yönelik yeni bir zaferin anlatısı sırasında durumu açıklayacak belgeler topladıklarının göstergesidir. Görselin orta arka kısmında yer alan bir Türk Bayrağının ise yükseklerde dalgalandırıldığı görülmektedir. Görselin orta merkez kısmında yer alan kalabalık ise en ön sırada bulunan yaşça büyük başında takkesi olan ve kişinin arkasında namazlarını kılarak yaşanan bu süreç için Allaha dua etmekte oldukları görülmektedir. Görselin orta en ön kısmında yer alan kişi ise arkada oluşan cemaate hocanın sesi ulaşsın diye hocaya mikrofon tutmaktadır bu fa bizlere arkada kalabalık bir topluluğun namaz kıldığının göstermektedir. Görselin orta ön kısmında yer alan ve namaz kılan bireylerin seccade olarak Türk Bayraklarını ve Ak Parti bayraklarını kullandıkları görülmektedir. Bu da bizlere hangi siyasi partiyi desteklerse desteklesin meselenin bunun ötesinde Türkiye meselesi olduğunun göstergesidir. Aynı zamanda sadece Allah'ın huzurunda baş eğileceğini ve aksi takdirde hiçbir şeyden korkmadan dik durulacağını göstergesidir. Milli ve dini bir birlikteliğin olduğu bu görsel bizlere vatan sevdasını anlatmaktadır.

Resim 38: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-360766>

Yatay bir düzlem üzerine kurgulanmış açık bir kompozisyonudur. Kompozisyonun açık oluşu görselin devamının olduğunun göstergesidir. Görselin arka kısmında gökyüzünün karanlık oluşu toplanan kalabalığın gece geç saatlerde toplandığının göstergesidir. Görselin arka kısmında yer alan ışıklar kalabalığın merkezi bir yerde toplandığının göstergesidir. Görselin arka kısmında yer alan Türk Bayrakları toplanan kalabalığın temel amacını göstermektedir. Görselin orta kısmında yer alan başörtülü ve gözlük kullanan bayanın elinde sarı bir zemin üzerine Siyah büyük tipografi ile yazılmış ve sanatçı Müslüm Gürses ile özdeşleşmiş olan Deli Gibi Sevmek Ruhumuzda Var şarkı sözleri yine aynı görselin sağ üst kısmında yer alan ay-yıldız duvarı duvarının derecesini göstermektedir. Bu yazı sadece o meydana toplanan kalabalığın değil bütün Türkiye'nin siyasi görüş, dini inanış fark etmeksizin tüm bireylerinin zihnindeki düşüncenin yansımasıdır. Görselin merkezinde bayanların yer alışı bu milletin içerisinde daha birçok Nene Hatun olduğunun göstergesidir. Görselin sol ön kısmında yer alan Türkiye'nin Bağımsızlığının Sembolü Olan Türk Bayrağının yer aldığı ve bayrağın üstüne Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın görselinin yapıştırıldığı görülmektedir. Bu görsel de bizlere halkın hangi görüşten olursa olsun hain yapılanmalara karşı siyasal farklılıklarını bir kenara bırakarak Ülkesinin Cumhurbaşkanı olan kişiye verdiği desteğin

göstergesidir. Bu görsel de bizlere milli-dini unsurlar neticesinde insanların meydanlarda yer aldığı ve bağımsızlıkları için ölüme bile gideceklerinin göstergesidir.

Resim 39: 15 Temmuz Direniş Görseli

Kaynak: <http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-360667>

Yatay bir düzlem üzerine kurgulanmış açık bir kompozisyondur. Kompozisyonun açık oluşu görselin devamının olduğunun göstergesidir. Görselin arka kısmında gökyüzünün karanlık oluşu toplanan kalabalığın gece geç saatlerde toplandığının göstergesidir. Görselin bir yolda çekilmiş olması ve kaldırımın yer alması kalabalığın merkezi bir yerde toplandığının göstergesidir. Görselin orta arka kısmında oturmuş orta yaşlı bayanlar, görselin sağ ön kısmında oturmuş evli çiftler ve kucaklarında çocukları, görselin orta kısmında yer alan ve üzerlerinde Türk Bayrağının sembolü olan ay-yıldızın bulunduğu iki gencin önünde bulunan bebek arası gibi farklı unsurlar söz konusu olan vatanın birliği için yediden yetmişe herkesin meydanlarda olduğunun göstergesidir. görselin orta merkez kısmında yer alan ve yolun ortasında yürürken elinde tutmuş olduğu ip ile ipe bağladığı ve üzerinde Türk Bayrağı olan oyuncak kamyonu çeken bir erkek çocuğu görülmektedir. Bu çocuğun elinde bulunan oyuncak kamyon 15 Temmuz Gecesi eşinin kamyonu ile şoförlüğü olmamasına rağmen İstanbul sokaklarına çıkan ve darbeye karşı dik bir duruş sergileyen bayan ile özdeşleşmiş olan görüntüyü

yansıtmaktadır. Bu görsel yediden yetmiş herkesin aynı ruhla aynı hassasiyet ile meydanlara çıktığını ve meydanları asla boş bırakmayacağını göstergesidir. Vatanın birliğı ve beraberliğı söz konusu ise yaş ve cinsiyetin ne kadar anlamsız olduğunu göstergesidir.

SONUÇ

Medyanın kişiler, farklı gruplar ve genel anlamda düşünüldüğünde toplum üzerinde oluşturabileceği etkiler konusunda, birbirinden farklı ve hatta kimi zaman birbirleriyle taban tabana ayrı görüşler gündeme gelmiştir. Bazı düşünürlerin bakış açısına göre medyada yer alan göstergelerin kişiler, farklı gruplar ve toplum üzerindeki etkileri istem dışı ve herhangi bir kasıt olmadan kendiliğinden meydana gelmektedir. Fakat bu konu ekseninde yapılan birçok farklı araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular, işin gerçek yüzünün hiç de öyle olmadığını bizlere göstermektedir. Var olan durumun, bu düşünürlerin iddialarının tersine olduğunu ve medyada yer alan göstergelerin genellikle bilinçli, belli bir amaca yönelik ve planlı bir biçimde gerçekleştirildiğini ve kurgulandığını tüm çıplaklığı ile ortaya koymaktadır.

Çoğu ampirik çerçevede olan, yani gözlem ve deney üzerine şekillendirilen, bu araştırmaların sonuçlarına göre medya kullanılan bu göstergeler ile yaşanan durumu belirlemede ve gerçekliği zihinlerde inşa etmede çok etkin bir işleve ve güce sahiptir. Bu göstergelere yüklenen anlamlar ise genelde medyanın direkt olarak sahibi olan ya da medyanın kontrolünü elinde tutan kişi ya da kuruluşların ihtiyaçları, istek ve beklentileri ve ilgileri doğrultusunda gerçekleşmektedir. Medyada yer alan görseller ve bu görsellere yüklenen sembolik anlamlar belirlenmiş konulara dikkat çekmek ve buna bağlı olarak amaçlanan doğrultuda tepkiler oluşturabilmek için kurgulanmıştır.

15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan insanların bu hainlere nasıl karşılık verdiklerini ve nelerin ön planda olduğunu yansıtan birçok görsel bulunmaktadır. Bu görsellerin temel kurguları yaşanan olaya karşı Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan farklı dil, din, inanç ve siyasi görüş benimsemiş insanların nasıl ve hangi unsurlar doğrultusunda bir araya geldikleridir.

15 Temmuz hain darbe girişimi ve sonrasında tutulan nöbetlerin ele alındığı ve bu bağlamda beş gazetenin (Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak, Posta) görsellerinin incelendiği bu çalışmada 39 tane görsel incelenmiştir. Bu görseller incelenirken milli-dini göstergelerin kullanımı temel ilgi noktası olmuştur. Farklı siyasi görüşlere sahip olmalarına rağmen üretilen içerik aynı konu üzerinde şekillendirilmiştir.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel olarak incelendiği ve analiz edildiği bu çalışmada incelenen gazetelerden bir tanesi Yeni Şafak gazetesidir. İktidar yanlısı bir gazete pozisyonunda olması bakımından bazen eleştirilere maruz kalsa da 15 Temmuz ile ilgili seçilen görseller genelde Bayrak sevdası üzerine kurgulanmıştır. Yeni Şafak gazetesinde birbirinden farklı 8 görsel incelenmiştir. Seçilen görsellerin milli-dini unsurları içermesi ve herhangi bir siyasi görüşten uzak olması dikkat edilen konulardan biri olmuştur. Seçilen 8 görsel içerisinde 15 Temmuz gecesini yansıtan görsellerin yanı sıra daha sonra meydanlarda tutulan nöbetlerinde görselleri yer almıştır. Sadece belli bir etnik gruba yönelik olan değil herkesi kapsayan ve ülkenin birliğini vurgulayan görsellerin yer alışı Yeni Şafak gazetesinin eleştiriler aldığı hükümet yanlısı pozisyondan hareket etmediğini ve yaşanan bu olayın ve akabinde meydana gelen gelişmelerin milli bir birliktelik içerisinde yansıttığı görülmektedir. Seçilen görsellerde farklı yaşam tarzını benimsemelerine karşılık aynı içgüdüsel hedef ile darbeye karşı birlikte hareket eden bireyler yer almaktadır. Bu birlikteliği sağlayan en önemli unsurların başında ise milli-dini duygular gelmektedir. Milli-dini unsurların ön plana alındığı ve bir siyasi görüşten uzak kalarak sadece vatan ve millet temalarının ele alındığı görsellerin yer alması çalışma kapsamında incelenen bu gazeteyi önemli ve değerli kılmaktadır. Çalışma kapsamında yeni şafak gazetesinden geniş bir havuz içerisinde seçilen bu 8 görsel milli-dini unsurları ve bu unsurların birleştirici yönünü vurgulaması bağlamında önemlidir.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel olarak incelendiği ve analiz edildiği bu çalışmada incelenen gazetelerden bir tanesi de Habertürk gazetesidir. 15 Temmuz gecesini ve sonrası yaşanan olayları belli bir grubu ilgilendiren siyasi düşünce temelli bir ekseninde değil de tüm Türkiye'yi ilgilendiren bir yapı içerisinde ele alması bu gazetenin seçilmesi bağlamında önemli bir etkidir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan ve etnik yapısı her ne olursa olsun yaşanan bu olaya karşı tepki gösteren toplumsal yapının duruşunu yansıtmaya bağlamında önemli bir gazetedir. Bu gazete de 8 farklı görsel göstergebilimsel açıdan analiz edilmiştir. Geniş bir havuz içerinden seçilen bu görsellerin milli-dini duyguları yansıtmaya görsellerin seçilmesinde en önemli etken konumundadır. 15 Temmuz gecesini ve sabahında yaşanan olayların yanı sıra 15 Temmuz sonrası meydanlarda tutulan nöbetleri farklı bakış açıları ile sunan

Habertürk gazetesi bu olay bağlamında siyasal bir kimlikten arınarak milli duygular ile hareket etmiştir. 8 farklı görselin göstergebilimsel analizi milli birlik ve inaniştir. İnsanların hain darbe girişimine karşı oluşturdukları bu direnişin ve kazandıkları zaferin arkasında yatan temel gerçeklik ise milli-dini unsurların önemidir. Seçilen görsellerde Müslüman bir coğrafyada yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının camilerin çevresinde toplandıkları ve farklı dönemlere ait bayrakları dalgalandırmaları da seçilen görsellerin hangi unsurlar gözetilerek seçildiğinin ve tarihsel bir kökene yapılmak istenen vurgunun göstergesidir. Bu gazete bağlamında seçilen 8 görselin milli-dini duyguları vurgulaması ve bu unsurların birleştirici yönüne dikkat çekmesi seçilen görsellerin hangi mantık çerçevesinde seçildiğinin göstergesidir.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel olarak incelendiği ve analiz edildiği bu çalışmada incelenen gazetelerden bir tanesi de Hürriyet gazetesidir. 15 Temmuz hain darbe girişiminin belki de en popüler olan görsellerinin yer aldığı gazete konumundadır. Siyasi görüşünü bir kenara bırakarak yaşanan olayın Türkiye meselesi olduğunu ve buna vurgu yapılmak istendiği gazetenin fotoğraf havuzu incelendiğinde belli olmaktadır. Çalışma kapsamında bu gazetenin görsel havuzundan 8 farklı görsel alınmıştır. Bu görsellerin milli-dini duyguları içermesi en kritik seçim koşuludur. Sadece 15 Temmuz gecesi yaşanan olayları değil daha sonra yaşanan olayları da anlatan ve ülkenin birliğini vurgulayan görseller yer almaktadır. Sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan değil aynı zamanda başka etnik kökene sahip olmasına rağmen Türkiye sınırlarında yaşadığı için meydanlara inen ve ülkenin bütünlüğünü korumak adına nöbet tutan kişilerinde resmedildiği görseller milli-dini duyguları ve göstergeleri içermesi bakımından önemlidir. 15 Temmuz gecesinin nasıl bir gece olduğunu ve hain yapılanmaların tutum ve davranışlarını gayet açık bir şekilde gösteren görsellerin yer alışı olayın bir siyasal kimlikten uzak ve vatan meselesi olarak ele alındığının göstergesidir. Görsellerin ana temasını oluşturan milli-dini unsurlar 15 Temmuz gecesini, daha sonra yaşanan gelişmeleri ve insanların bir araya gelişlerinin göstergesidir. Bu gazete bağlamında yer alan görsellerde 15 Temmuz ile ilgili olarak seçilen görsellerin milli-dini unsurlar üzerine inşa edildiğinin göstergesidir.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel olarak incelendiği ve analiz edildiği bu çalışmada incelenen gazetelerden bir tanesi de Milliyet gazetesidir. 15 Temmuz gecesi ve sonrası yaşanan olayları açık ve net bir tutumla ortaya koyması da yine bu gazetenin de siyasi kimliği bir kenara bırakarak milli unsurlar doğrultusunda hareket ettiğinin göstergesidir. Çalışma kapsamında bu gazeteden 8 farklı görsel seçilmiştir. Milli-dini unsurların ön planda yer aldığı görseller göstergebilimsel şekilde analiz edilmiştir. Sadece bir kesime odaklanmak yerine her türlü inanişaya sahip insanlardan, sağlık problemi olan insanlara, sadece büyük yaşta olan insanlara değil küçük yaşta olan insanlara da görsellerde yer verilmesi gazetenin takdir edilmesi gereken yönlerinden birisidir. Tamamen milli duygular içerisinde hareket edilerek fotoğraf havuzuna eklenen görseller Milliyet gazetesinin bu olay karşısındaki tutum ve davranışlarını da yansıtmaktadır. Seçilen görseller içerisinde halkın toplandığı meydanlardan birisinin bir cami görseli eşliğinde olması seçilen fotoğrafların hangi kriterler ile seçildiğinin göstergesidir. 8 farklı görselin de temelde milli-dini unsurları yansıtmaması ve göstergebilimsel açıdan yorumlanması uygun görülen görsellerin seçilmesine özen gösterilmiştir. Kimlik farklılıkları gözetilmeksizin her türlü görsele yer verilmiş olması da gazetenin seçilmesi bakımından önemli bir kriterdir. Seçilen görsellerde dikkat çeken bir diğer unsurda olayın yaşandığı ve daha sonra isminin 15 Temmuz Şehitler Köprüsü olarak değiştirildiği köprü'nün vurgulanmasıdır. Darbeci askerlerden temizlenen köprüde milletin ellerinde bayraklar ile dolaştığı görsellerin yer alması kazanılan bir zaferin açık göstergesi olmuş ve milli duyguların yoğunlaştığı görseller olmuştur. Seçilen 8 görselin temelde milli-dini unsurları içermesi ve bu şekilde insanların nasıl tek yumruk halinde olduklarının göstergesi olması önemli bir detaydır.

15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan görsellerin göstergebilimsel olarak incelendiği ve analiz edildiği bu çalışmada incelenen gazetelerden bir tanesi de Posta gazetesidir. Posta gazetesi bağlamında 8 görsel unsur göstergebilimsel teknik ile analiz edilmiş ve milli-dini unsurların bu görsellerde nasıl yer aldığı konusu üzerine yoğunlaşmıştır. Seçilen görsellerin içyapısına bakıldığında ve göstergebilimsel çözümlemesi ele alındığında siyasi bir düşünce temelli değil de tamamen birleştirici bir yönde görsellerin tercih edildiği görülmektedir. Hem dini unsurları barındırması hem de farklı siyasi görüşlere sahip olunmasına rağmen ülkenin birliği söz konusu olunca bu fikir

ayrılıklarını ortadan kaldırarak objektif bir duruş sergilemesi bu gazetenin seçilmesinde önemli bir unsur olmuştur. Posta gazetesi bağlamında 7 görselin göstergebilimsel çözümlemesi yapılarak milli-dini duyguları nasıl ele aldığı ve hangi anlamların yüklendiği analiz edilmeye çalışılmıştır. Özellikle dua eden insanların görsellerde yer alması aynı zamanda namaz kılan insanların görsellerde yer alması bu gazetenin meseleye nasıl bir bakış açısı ile yaklaştığının göstergesidir. Bayrak sevdasının ve milletin birliğinin vurgulandığı bu görsellerde bu birlikteliği sağlayan temel unsurların milli-dini göstergeler olduğu anlaşılmaktadır. Milletin sadece 15 Temmuz gecesi yaşadıklarını yansıtmak yerine belki de 15 Temmuz sonrası nöbetlerin nasıl olduğunun en güzel şekilde yansıtıldığı gazete olması bakımından önemli bir içerik havuzuna sahiptir. Seçilen görsellerin 15 Temmuz ruhunu oluşturan milli-dini duygular çerçevesinde seçilmesine ve insanların birleştirici yönüne vurgu yapması bakımından önemi büyüktür.

15 Temmuz süreciyle ilgili medyada birbirinden farklı görseller yer aldığı hipotezi 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası medyada yer alan görsellerin milli-dini duygular bağlamında göstergebilimsel analizi olan bu çalışma kapsamında toplam 39 farklı görsel incelenerek kanıtlanmıştır. 15 Temmuz ile ilgili medyada yer alan milli-dini göstergeler bayraklar, ibadet eden insanlar, Rabia işareti, MHP ile özdeşleşmiş kurt işareti ve zafer işareti gibi semboller ile kurgulanmıştır hipotezi çalışma kapsamında incelenen 39 farklı görsel ile kanıtlanmıştır. 15 Temmuz süresini ve yaşananları ifade etmek için kurgulanan görsellere milli birlik, dayanışma, Vatan sevdası ve ortak değerler gibi anlamlar yüklenmiştir hipotezi çalışma kapsamında incelenen görsellerde vurgulanan milli birlik, vatan sevdası gibi temalar ile kurgulanmış görseller ile kanıtlanmıştır. 15 Temmuzda kullanılan görseller bu darbe girişimine teşebbüs eden kişilerin nasıl bir hedeflenme ile hareket ettiklerini ve insanların bu darbe girişimine karşı milli-dini duygular ile nasıl tepki gösterdiğini yansıtmıştır hipotezi çalışma bağlamında incelenen ve analizi yapılan görsellerde milli-dini duyguların öne çıktığı ve birleştirici bir güç olduğunu ifade eden görseller ile kanıtlanmıştır. 15 Temmuz görsellerinde Milli bir birliktelik vurgusunun olduğu ve dil, din, ırk, cinsiyet ve yaş fark etmeksizin insanların darbe girişimine teşebbüs eden kişilere karşı nasıl bir olduğunun ve siyasi görüşlerinden inançlarına kadar olan değerleri bir kenara bırakıp ortak sağ duygu içerisinde hareket

ettiğinin göstergesidir hipotezi çalışma bağlamında incelenen görsellerde vurgulanan milli birliktelik temalı görseller ile kanıtlanmıştır.

Siyasi kimliklerinden uzak bir tavır sergiledikleri ve aynı zamanda en çok indirilen gazete uygulamaları olması bakımından Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Yeni Şafak ve Posta gazeteleri çalışmanın temelini oluşturan gazeteler olmuştur. Bu gazetelerde yer alan fotoğraf havuzu içerisinde sadece 15 Temmuz gecesini değil aynı zamanda 15 Temmuzdan sonra meydanlarda toplanan halkın görsellerinin de yer alması bu 39 görselin seçilmesinde önemi bir rol oynamıştır. Dini görüş, siyasi görüş ve yaşam tarzları ne olursa olsun yaşanan bu hain darbe girişiminde tek yürek olan Türkiye'nin en iyi şekilde yansıtıldığı ve 15 Temmuz ruhunun en iyi şekilde yer aldığı görsel unsurların seçilmesi çalışmayı değerli kılan etkenlerden birisidir. İncelenen 39 görsel unsur bizlere medyada yer alan ve 15 Temmuz ile özdeşleşen görsellerin milli-dini duygular üzerine inşa edildiğini göstermektedir. Bu 39 görsel unsurun temel dayanak noktası olan milli-dini duygular bazı sembolik ifadelerle görsellere yansıtılmıştır. Bu sembolik ifadelerin gösterebilimsel yöntem ile analiz edilmesi sonucu halk üzerinde ki birleştirici yönü açığa çıkmış ve insanları meydanlara gözlerini kırpmadan çıkararak ve ülkelerinin geleceği için nöbet tutan insanların farklı görüşlere sahip olmalarına rağmen nasıl bir araya geldiklerinin göstergesidir. Kısacası medyada yer alan ve 15 Temmuz'u yansıtan görsellerin hemen hemen hepsi milli-dini göstergelerin üzerine inşa edilmiştir ve milli-dini göstergeleri anlatan sembolik ifadeler yer almıştır çünkü bu bir Memleket meselesidir.

KAYNAKÇA

- Acar , M. (2002). Ekonomik Siyasal ve Sosyal Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme: Tehdit mi Fırsat MI ? *Liberal Düşünce Topluluğu Dergisi*(25-26), 7-21.
- Adams, S. (2008). Globalization and Income Inequality: Implications for Intellectual Property Rights. *Journal of Policy Modeling*(30), 725.
- Adda, J. (2013). *Ekonominin Küreselleşmesi*. (S. İnceci, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Akdağ, Ç. (2009). Gazete Tasarımında Bilinmeyenler. *Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 25-30.
- Akgönül, H. (2001). Gelişmekte Olan Ülkeler Açısından Küreselleşme. *K.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi*, 2(2), 135.
- Akgüç, Ö., Ataov, T., Çeçen , A., Çotuksöken, B., Kili, S., Ozankaya, Ö., & Önder , İ. (2002). *Cumhuriyet ve Küreselleşme*. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Cumhuriyet Kitaplığı.
- Akkutay, Ü. (1999). 21. Yüzyılda Sosyal Yapının Eğitime Etkileri Nasıl Olacaktır? *21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu* (s. 34). Ankara: Tekışık Yayıncılık.
- Aktel, M. (2003). *Küreselleşme ve Türk Kamu Yönetimi*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Aydemir , C., & Kaya, M. (2007). Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 260-282.
- Aytemiz Seymen, O., & Bolat, T. (2005). *Küreselleşme ve Çok Uluslu İşletmecilik*. Ankara: Nobel Dağıtım.
- Badie, B. (2001). Realism under Praise, or a Requiem? The Praradigmatic Debate in International Relations. *International Political Science Review*, 3(22), 45-46.
- Balkanlı, A. (2002). Küresel Ekonominin Belirleyici Faktörleri Üzerine. *Uludağ ün. İİBF Dergisi*, 21(1), 24.
- Balkır , C. (2010). *Uluslararası Ekonomik Bütünleşme*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Berzah, M. (2006). *Medyanın Ördüğü Medya Duvarı*. Ankara: Nobel Dağıtım Yayınları.

- Biber, L., & Öztekin, A. (2006). *Genel ve Teknik İletişim*. İstanbul: Eğitim Kitabevi.
- Boyd-Barrett, O., & Braham, P. (1995). *Media, Knowledge and Power*. London: Routledge.
- Çakır, H. (2007). Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(22), 123-149.
- Çetin, E. (2009). Sosyal İletişim Ağları ve Gençlik: Facebook Örneği. *Uluslararası Davraz Kongresi Bildiri Kitabı*, (s. 1094-1105).
- Danesi, M. (2004). *Messages, Signs and Meanings a Basic Textbook in Semiotics and Communication*. Toronto, Ontario.: Canadian Scholar's Press.
- Devran , Y. (2011). *Seçim Kampanyalarında Geleneksel Medya, İnternet ve Sosyal Medyanın Kullanımı*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu Yayınları.
- Dikaya, M., & Deniz, F. (2006). Global Ekonomi İçin Problemler: Teorik Bir Bakış. *Zonguldak Karaelmas Üniv., Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 20.
- Dilmen , N. (2007). Yeni medya kavramı çerçevesinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*, 114-132.
- Dulupçu, M. (2001). *Küresel Rekabet Gücü: Teorik Tartışmalar Türkiye Üzerinde Bir Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ecevit, M. (2007). *Kitle iletişimi, iletişim ve toplum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Erbay, Ö. (2012). *Sosyal Medyada Arap Baharı*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Erbay, Y. (1996, 01 01). Küresel İşletmelerin Yönetimi ve Türk İşletmelerin Yeni Türk Cumhuriyetlerine Yönelik Faaliyetleri, Yayın No:11, Ankara. *Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü*, s. 3.
- Erbay, Y. (1997). *Kavram Olarak Küreselleşme, Milli Kültürler ve Küreselleşme*. Ankara: Türk Yurdu Yayınları.
- Erkman-Akerson, F. (2005). *Göstergebilime Giriş*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Evin , H. (2012). Yeni Denen Eski Bir Oyun: Küreselleşme. *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 59-80.
- Fischer, S. (2003). Globalization and Its Challenges. *American Economic Review*, 2(93), 2.

- Friedman, T. (2000). *The lexus and the olive tree: understanding globalization*. Newyork: Picador Publishing.
- Gegin , S. (2005). Küreselleşmenin Medya ve Toplum Üzerindeki Etkileri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(21), 9-12.
- Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, A. (2000). *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Girgin, A. (2000). *Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği*. Ankara: inkılâp Kitapevi.
- Gürsel, Ö. (2010). Küreselleşme ve Ulus Devletin Geleceği. *İstanbul Ün. İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, 13(1-3), 369-370.
- Güzelcik, E. (1999). *Küreselleşme ve İşletmelerde Değişen Kurum İmajı*. İstanbul: Ssitem Yayıncılık.
- Habermas, J. (2002). *Küreselleşme ve Milli Devletlerin Akıbeti*. (M. Beyaztaş, Çev.) İstanbul: Bakış Yayınları.
- Harford, T. (2008). *Görünmeyen Ekonomist*. (S. Demirel , Çev.) İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımlılığı bir alan çalışması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32, 151-176.
- Hirst, P., & Thompson, G. (2007). *Küreselleşme Sorgulanıyor*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Hoogvelt, A. (1997). *Globalisation and the Postcolonial World: the new political economy of development*. London: Macmillan Press.
- İçli, G. (2001). Küreselleşme ve Kültür. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 163-164.
- İlgaz , C. (2000). *Küreselleşme ve 1980 sonrası Türk Basınına ve Toplumuna Yansıma*. İstanbul: Doğan Ofset yayınları.
- İşık, M., & Özdemir, H. (2008). Kitle iletişim araçları, işlevleri ve etkileri. M. İşık içinde, *Genel ve teknik iletişim* (s. 41-63). Konya: Damla Ofset.
- Kaçmazoğlu, H. (2002). (Ocak 2002). Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme. *Eğitim Araştırmaları*(6), 44-55.
- Karabağ, S. (2006). *Mekanın Siyasallaşması*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Karabıçak, M. (2002). Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerinde Ortaya Çıkan Yönelim ve Tepkiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 113-116.

Kaya, A. (1985). *Kitle İletişim Sistemleri*. Ankara: Teori Yay Basım.

Kazgan, G. (2015). *Küreselleşme ve ulus devlet: yeni ekonomik düzen*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Koparan, N. (2007). *Medyanın Kadınlar Üzerindeki Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Koray, M. (2005). Reel Küreselleşme veya Küreselleşmenin Realitesi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4(7), 36-45.

Köksal, Ş. (2009). *Ulus Devlet/Küreselleşme Tartışmaları Işığında*. Ankara: YeniYüzyıl Yayınları.

Köse , Ö. (2003). Küreselleşme Sürecinde Devletin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü. *Sayıştay Dergisi*(49), 3.

Köse, H. (2003). Küreselleşme sürecinde devletin yapısal ve işlevsel dönüşümü. *Sayıştay Dergisi*(49), 3-46.

Kuşay , Y. (2010). *Sosyal Medyanın Gücü ve Uygulama Örnekleri, İkinci Medya Çağında İnternet*. İstanbul: Alfa Yayınları.

McLuhan, M. (2005). *Yaradığımız Medya*. (Ü. Oskay, Çev.) İstanbul: Turkuvaz Yayıncılık.

McQuail, D. (1999). *Mass communication theory: an introduction*. London: Sage Publications.

Mısırlı, İ. (2013). *Genel ve teknik iletişim: kavramlar-ilkeler-uygulamalar (7 b.)*. Ankara: Detay Yayınları.

Nuran, M. (2015). *Geleneksel Medya Ve Yeni Medya Etkileşiminin Gezi Parkı Gösterileri Bağlamında İncelenmesi*. İstanbul: T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Odabaşı, A. (2000). Televizyon Nedir? Aracın Diyalektiği. *Bilim ve Ütopya Dergisi*(77), 15-25.

Okay , A., & Okay, A. (2013). *Halkla İlişkilere ve Medya*. İstanbul: Derin Yayınları.

Ozankaya, Ö. (1980). Türkiye’de Yığın İletişiminin Demokratik Siyasal Kültür Gelişimindeki Yeri ve Önemi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35, 161.

Öngören, H. (2002). Küreselleşme ve Yerel Kültür. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 449.

Öymen, O. (2000). *Geleceği Yakalamak*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Özkan, G. (2000). Küreselleşme ve Ulus Devletin Geleceği. *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 13(1), 362-386.

Özkurdu, Ö., & Dileyeci, D. (2001). Globalleşme, Bölgeselleşme ve Mega Rekabetin Getirdikleri. *Dış Ticaret Dergisi*(20), 136-137.

Özyurt, C. (2012). *Küreselleşme Sürecinde Kimlik ve Farklılaşma*. İstanbul: Açılım kitap Pınar Yayınları.

Petras, J. (2002). *Küreselleşme ve Direniş*. (A. Aliyev, Çev.) Kuramsal Kitaplık.

Rıfat, M. (2009). *Göstergeilimin ABC’si*, Say Yayınları, İstanbul. İstanbul: Say Yayınları.

Robertson, R. (1992). *Globalization: Social Theory and Global Culture*. Londra: Sage Publications.

Sağlam, S. (2007). Küreselleşmeye Yaklaşımlar. *Genç Sosyal Bilim Forumu AGORA Dergisi*(13), 7.

Saltık, A. (1995). *SALTIK, Ahmet (1995), “Çağdaş Toplumlarda Gönüllü Kuruluşların Sosyoekonomik Temelleri”, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara*. Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayını.

Sarıbay, A. (2000). *Global Bir Bakışla Politik Sosyoloji*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Solis, B. (2010). Sosyal Medya Toplumsal Bir Rönesansı Temsil Eder. *Brand Age Dergisi*(22), 68.

Söylemez, A. (1997). *Medya Ekonomisi ve Türkiye Örneği*, Haberal Eğitim Vakfı Yayınları,. Ankara: Haberal Eğitim Vakfı Yayınları.

Şeker, M. (2007). *SEKER, Mustafa, (2007), “Film Tadında Haber” Der: ARIK, Bilal, SEKER, Mustafa.*, (B. Arık, Dü.) Konya: Tablet Yayınları.

Şenyapılı, Ö. (1981). *Toplum ve İletişim*. Ankara: Turan Kitabevi.

- Tartanoğlu, A. (2002). Küreselleşmenin Dili. *Mülkiye Dergisi*, 25(229), 201.
- Timisi, N. (2003). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*. Ankara: Dost Yayınları.
- Topçuoğlu, N. (1996). *Basında Reklâm Ve Tüketim Olgusu*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Toulmin, S. (1999). The ambiguities of globalization. *Futures*(31), 906.
- Törenli, N. (2005). *Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı*. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Tufan, F., & Özkoçak, Y. (2012). Çevre duyarlılığı kazandırmada özel radyo haberlerinin rolü. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*(42), 91-107.
- Tutar , H. (2000). *Küreselleşme Sürecinde İşletme Yönetimi*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Türker , M., & Okay, E. (2004). *Türk Şirketlerinin Küresel Şirket Haline Getirilme Yolları*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Ülman , H. (1992). *Dünya Nereye Gidiyor? Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye*. (S. Şen, Dü.) İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Ward, M. (2003). *Journalism Online*. Oxford: Focal Press.
- Yeldan, E. (2008). *Küreselleşme Kim İçin?* İstanbul: Yordam Kitap.
- Yengin , D. (2014). *Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum*. İstanbul: Dein Yayınları.
- Yurdakul, İ. (2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim. *Eğitim Araştırmaları*(6), 61-64.

İNTERNET KAYNAKCASI

Resim 1: 15 Temmuz Türk Bayrağı

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2756072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 2: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograflari-h-2576072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 3: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2750672>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 4: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2756702>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 5: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2675072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 6: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2657072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 7: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2076072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 8: 15 Temmuz Direniş Görseli

<https://www.yenisafak.com/15-temmuz-resimleri-galerisi-ve-kapak-fotograf-lari-h-2671072>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 9: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1562808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 10: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1265808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 11: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1256808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 12: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1568208-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 13: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1562088-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 14: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1526808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 15: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1568208-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 16: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/1526808-15-temmuz-anma-programlari-il-il-15-temmuz-sehitleri-anilacak>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 17: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40520906>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 18: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40250906>

Erişim Tarihi: 03.02.201

Resim 19: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40502906>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 20: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40529006>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 21: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40259006>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 22: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40520096>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 23: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40925006>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 24: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.hurriyet.com.tr/15-temmuz-resimleri-kutuphanede-40095206>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 25: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482569/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 26: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2842569/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 27: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2428569/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 28: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2485269/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 29: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482659/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 30: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2486529/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 31: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2465289/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 32: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.milliyet.com.tr/15-temmuz-un-birinci-yilina-ozel-gundem-2482569/>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 33: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-357066>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 34: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-350766>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 35: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-357606>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 36: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-356076>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 37: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-365706>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 38: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-360766>

Erişim Tarihi: 03.02.2018

Resim 39: 15 Temmuz Direniş Görseli

<http://www.posta.com.tr/15-temmuz-resimleri-haberi-360667>

Erişim Tarihi: 03.02.2018